

**การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี**

นางสาวบุญฉนิกา หอมหวล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ.2552

**An Evaluation of Level 4 Thai Language Learning Area School-Based
Curriculum of Thayang Witthaya school in Phetchaburi Province**

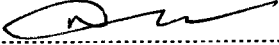
Miss Bunnika Homhual

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Degree of Master of Education in Educational Evaluation
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

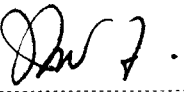
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี
ชื่อและนามสกุล นางสาวบุณณิกา หอมหวล
แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้ย

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้ย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2553

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ผู้ศึกษา นางสาวบุญฉนิกา หอมหวล ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมินการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ในด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 4 คน และนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 191 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นของการใช้หลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ด้านเนื้อหาวิชา และด้านเวลามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านบุคลากรมีความพร้อมในระดับมาก ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความเพียงพอในระดับมาก ยกเว้นด้านสถานที่มีความเพียงพอในระดับปานกลาง (2) กระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครู ด้านการใช้สื่อและพัฒนาสื่อ ด้านการวัดและประเมินผลและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน (3) ผลผลิตของการใช้หลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน(O-NET) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของการประเมินระดับประเทศ (O-NET) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และระดับจังหวัด ส่วนด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย และรองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำการศึกษาครั้งนี้เสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รจนา รักการ สาขาการวัดและประเมินผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณ เทียมเดช สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ศึกษานิเทศก์กัญญารัตน์ รัตนชงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารบุรี เขต 1 ศึกษานิเทศก์เสนาะ สุขสงวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อาจารย์วันดา จันทร์วงศ์ โรงเรียนวัดจันทราวาส(สุขประसारราษฎร์ เพชรบุรี ซึ่งให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ทำขนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ฝ่ายทะเบียนวัดผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรีทั้ง 23 โรงเรียน อาจารย์นิรมล ธรรมอำนาจสุข ฝ่ายทะเบียนวัดผลโรงเรียนท่ายางวิทยาและดร.ชนนันท ธารัชตะภูมิ แห่ง สทศ. ที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูลคะแนน O-NET ในการทำวิจัยครั้งนี้

บุณณิกา หอมหวล

กันยายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระภาษาไทย.....	50
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
กรอบแนวทางในการประเมิน.....	89
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	91
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	93
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	98

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนิน การใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4.....	100
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถาน ศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4.....	111
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4.....	121
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4.....	125
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	126
สรุปผลการวิจัย.....	126
อภิปรายผล.....	132
ข้อเสนอแนะ.....	137
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	148
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ(แบบสอบถาม).....	149
ข สำเนาขอความร่วมมือในการวิจัย.....	151
ค หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าขามวิทยา.....	160
ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	169
ประวัติผู้ศึกษา.....	185

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวทางการประเมิน.....	90
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	91
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม.....	98
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม.....	99
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านปัจจัยเบื้องต้น.....	100
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้าน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา....	101
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านเนื้อหาวิชา.....	102
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านเอกสารประกอบหลักสูตร.....	103
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านบุคลากร.....	104
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านงบประมาณ.....	105
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านเวลา.....	106
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านสถานที่.....	107
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	108
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน ด้านปัจจัยเบื้องต้น.....	109
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านกระบวนการ.....	111
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหลักสูตร.....	112
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้.....	114
ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านการพัฒนาครู.....	115
ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านการใช้และพัฒนาสื่อ.....	116
ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผล.....	117
ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน ด้านกระบวนการ.....	119
ตารางที่ 4.21 ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	121
ตารางที่ 4.22 แสดงคะแนนเฉลี่ยระดับผลการเรียน (GPA) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 6) ปีการศึกษา 2548 – 2550.....	122
ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของการประเมินระดับชาติ(O-NET) ม.6 ปีการศึกษา 2549-2550.....	122
ตารางที่ 4.24 ผลประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	123
ตารางที่ 4.25 ผลการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน.....	124

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดการประเมินการใช้หลักสูตร.....	4
ภาพที่ 2.1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์.....	26
ภาพที่ 2.2 แผนภูมิขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	54
ภาพที่ 2.3 แสดงระบบของการนำหลักสูตรไปใช้.....	56
ภาพที่ 2.4 แสดงระบบของการเรียนในโรงเรียน.....	58
ภาพที่ 2.5 หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร.....	69
ภาพที่ 2.6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผันมิติต่างๆของแฮมเมอร์.....	70
ภาพที่ 2.7 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ โพรวัส.....	72
ภาพที่ 3.2 แผนภูมิขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	95

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและนโยบาย การจัดการศึกษา หลักสูตรมี องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา การประเมินผล และแนวการจัดการ กิจกรรมการสอนในชั้นเรียน (ประยงค์ เนาวบุตร, 2549:2) หลักสูตรจึงเป็นหัวใจของการจัดการ เรียนการสอน ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ทำให้ การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เริ่มใช้ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียน เครือข่ายที่กระทรวงศึกษาประกาศรายชื่อ โดยสรุปได้ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: หน้าคำสั่ง)

ปีการศึกษา 2545 ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4

ปีการศึกษา 2546 ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 5

ปีการศึกษา 2547 จะใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน ทั้งนี้ในโรงเรียนทั่วไปเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นที่เป็นไป ตามลำดับข้างต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นไป

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีลักษณะ เป็น กรอบและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร โดย ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษา ขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับให้สถานศึกษาได้ จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับแนวทางของ หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นขั้น ปฏิบัติการสำคัญขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบ มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (คณะกรรมการ

ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน, 2540 : 26) การจัดทำหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะว่าคุณภาพการศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ สิ่งสำคัญคือเนื้อหาสาระของหลักสูตร ได้แก่ การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น มาตรฐานการเรียนรู้ระดับชั้น การกำหนดเวลาเรียน การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้ ตลอดทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ฯลฯ กระบวนการทั้งหมดคือ การพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นกลไกอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระนั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปศึกษา สุขศึกษา และภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพราะต้องอาศัยทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนสามารถที่จะพูด อธิบายความเข้าใจของตนเองให้ผู้อื่นทราบ สามารถเขียนบรรยายความรู้สึกหรืออธิบายให้ผู้อื่นฟังได้ นอกจากนี้ ยังมีทักษะในการอ่านเพื่อค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนอยากรู้ ขยายความเข้าใจให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น จากความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงถูกต้องเหมาะสม

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเป็นหลักสูตรหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่หลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ได้ระบุความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การเรียนการสอนภาษาไทยควรมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิดเห็น ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผล ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้เป็นพื้นฐาน ในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังกำหนดให้เป็นวิชาบังคับในการจัดการศึกษาทุกระดับอีกด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนท่าสายวิทยา จึงได้จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระภาษาไทยของสถานศึกษาขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนท่าสายวิทยา ในช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการใช้หลักสูตรมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 แต่ยังไม่มีการประเมินเพื่อจะได้ทราบผลของการจัดการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง

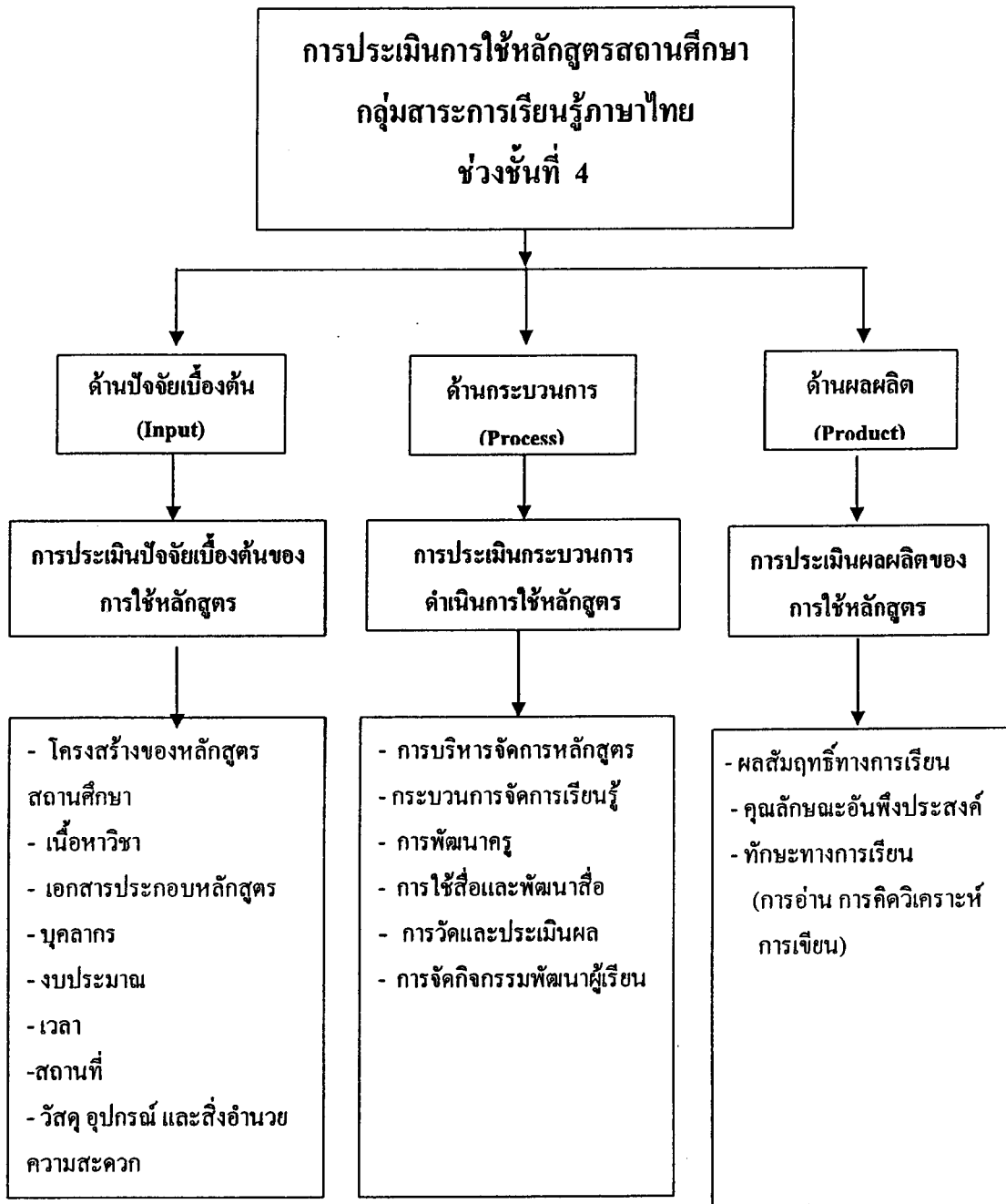
และความต้องการของสังคมปัจจุบันหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการประเมินในช่วงชั้นที่ 4 เพราะช่วงชั้นที่ 4 เป็นช่วงชั้นสุดท้ายของการใช้หลักสูตรที่เต็มระบบ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนท่ายางวิทยา ผลการศึกษาค้นคว้าจะช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรและการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปเป็นข้อมูลและแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การประเมินเชิงระบบเพื่อจะได้ทราบว่าส่วนใดของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนท่ายางวิทยาใช้ได้ดี และส่วนใดบกพร่องต้องแก้ไขปรับปรุง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนท่ายางวิทยาเป็นอย่างมาก

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ และได้ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรเชิงระบบ เป็นกรอบแนวคิดหลักในการประเมินดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการประเมินการใช้หลักสูตร

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่าสายวิทยา จ.เพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

4.2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4 คน และ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) 385 คน รวม 391คน

4.3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4 คน นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) 191 คน รวม 197 คน

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6)

4.4.2 กระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6)

4.4.3 ผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6)

4.5 ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย ทำการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2550 – กันยายน 2551

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) ตามที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนท่ายางวิทยา จ.เพชรบุรี ซึ่งเป็นข้อกำหนดอันประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แนวทาง เนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยยึดหลักสูตรแกนกลางที่กรมวิชาการจัดทำขึ้นร้อยละ 70 สถานศึกษาจัดทำ ร้อยละ 30 ซึ่งคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของกรรมการสถานศึกษา

5.2 การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่ายางวิทยา ไปจัดทำแผนการเรียนรู้ แล้วนำไปจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ ในชั้นเรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

5.3 การประเมินการใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน โดยเทียบกับเกณฑ์ การประเมินหลักสูตรครั้งนี้เน้นการประเมินเชิงระบบ โดยศึกษารวบรวมข้อมูลในด้านความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรและด้านผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จ.เพชรบุรี

5.4 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการใช้หลักสูตร หมายถึง การประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของ โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชา บุคลากร งบประมาณ เอกสารประกอบหลักสูตร เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

5.5 การประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึงการประเมินความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ การพัฒนาครู การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.6 การประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตร หมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะทางการเรียน(การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน)

5.7 เอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่ใช้ประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู คู่มือการจัดทำแผนการเรียนรู้ คู่มือการบริหารหลักสูตรและการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร หนังสือเรียน

5.8 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนท่าสายวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

5.9 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนท่าสายวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

5.10 นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ในโรงเรียนท่าสายวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของ โรงเรียนท่าสายวิทยาที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นข้อมูลสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของ โรงเรียนท่าสายวิทยาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการ แก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

3. เป็นข้อมูลและแนวทางแนวทางสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่าสายวิทยา สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 1.4 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี
 - 1.5 การบริหารและบริการหลักสูตร
 - 1.6 การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 1.7 การพัฒนาหลักสูตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.3 การจัดการเรียนรู้
 - 2.4 การใช้สื่อการสอน
 - 2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 3.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 3.2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้
 - 4.1 ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้
 - 4.2 ความหมายของการประเมินและการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้
 - 4.3 จุดมุ่งหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้
 - 4.4 ความสำคัญของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้
 - 4.5 ขั้นตอนและตัวแปรที่จำเป็นในการประเมินหลักสูตร
 - 4.6 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ความหมายของหลักสูตร

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538: 46) กล่าวว่าหลักสูตรมีความหมายสองนัย ความหมายในวงแคบ หลักสูตร คือวิชาที่สอน ส่วนความหมายในวงกว้าง หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม

สงบ ลักษณะ (2542:9) หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดให้ผู้เรียนได้รับเพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ทั้งพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะและค่านิยมต่างๆ

สมคิด พรหมจักษ์ (2548:19) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ ข้อกำหนดซึ่งระบุจุดมุ่งหมายของการศึกษาหลักสูตร เนื้อหาสาระและเกณฑ์การใช้หลักสูตร เพื่อให้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ ทักษะ และพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สมสุดา ผู้พัฒนา และโสภณ ธรรมชัย (2534 : 12 - 13) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 ลักษณะ คือหลักสูตรในเชิงความคิดรวบยอดหมายถึงมวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถาบันการศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและหลักสูตรในเชิงปฏิบัติการหมายถึงเอกสารที่เขียนขึ้นเกี่ยวกับแนวของเนื้อหาที่จะต้องสอนในหลักสูตร วัตถุประสงค์ หลักการและเหตุผลที่ต้องมีในหลักสูตรฉบับนั้น ๆ และวิธีการประเมินผล

กู๊ด (Good. 1973: 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1) หลักสูตรคือเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นต้น

2) หลักสูตร คือเค้าโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้มีความรู้จนจบชั้นเรียน หรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อทางอาชีพต่อไป

3) หลักสูตร คือกลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ซึ่งนักเรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถาบัน

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2536 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ความพยายามทั้งหมดของโรงเรียนในการที่จะให้เกิดผลการเรียนที่โรงเรียนพึงปรารถนา ทั้งในสถานการณ์ภายในหรือภายนอกโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรหมายถึง แผนการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้อย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และพัฒนาการในทุกด้าน ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ โรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

นักการศึกษาได้หาความหมายของความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

ประยงค์ เนาบุตร (2549:6-7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ นับตั้งแต่การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษารูปแบบอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ โดยผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ทุกระดับจะต้องวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้บังเกิดผลโดยตรงต่อผู้เรียนในด้านความรู้ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนา การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์

คุณหญิง พงศ์ศาสตร์ (2535 : 41 - 42) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารในโรงเรียน เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบาย ทิศทางเดิน ตลอดจนทั้งแนวปฏิบัติในงานวิชาการและต้องบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน และความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจหลักสูตรอย่างกระจ่างชัดเพื่อจะได้ไม่เกิดหลงทาง

อำภา บุญช่วย (2537 : 17 - 18) ได้ให้ความหมายของความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1) เป็นเอกสารของทางราชการ หรือ เป็นบัญญัติของทางรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือเอกชน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือน “คำสั่ง” หรือ “ข้อบังคับ” ของทางราชการชนิดหนึ่ง

2) เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งที่จะจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่และอุปกรณ์ทางการศึกษาของรัฐบาลให้แก่โรงเรียน

3) เป็นแผนการดำเนินงานของนักบริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวก ควบคุม ดูแล และติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล

4) เป็นแผนการปฏิบัติงานหรือเป็นเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของครู หลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งครูควรจะปฏิบัติอย่างจริงจัง

5) เป็นเครื่องมือของรัฐ ในอันที่จะพัฒนาคนและพัฒนากำลังคน ซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามแผนของรัฐบาล

6) เป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้คนในประเทศของตนมีคุณภาพ

จากความสำคัญของหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่ เข็มทิศ ที่จะบอกทิศทางให้สถานศึกษาจะต้องกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญ ที่จะเป็นเครื่องชี้แนวทางในการดำเนินการของหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นในการออกแบบหลักสูตรต่าง ๆ จึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบภายในหลักสูตรเป็นสำคัญ ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรไว้หลายแนวคิด ดังนี้

สมคิด พรหมจู้ และสุพัตร์ พิบูลย์ (2543 : 6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นสิ่งกำหนดคุณลักษณะที่พึงปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด ที่บอกว่าจะผลิตบุคคลขึ้นมาให้มีคุณลักษณะเช่นไร

- 2) เนื้อหา เป็นสาระสำคัญของความรู้ที่นำมาใช้เป็นสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาจนบรรลุความมุ่งหมาย
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน
- 4) เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ เอกสารการสอนชุดวิชา แบบฝึกปฏิบัติ สื่อ และเอกสารอื่น ๆ
- 5) การวัดและการประเมินผล เป็นวิธีการตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงไร

ประยงค์ เนาวบุตร (2545 : 9) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ขอบข่ายสาระวิชาหรือมวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวการประเมินผลการเรียนรู้

ทาบา Taba (1962 : 10) มีความเห็นว่า หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ

- 1) ความมุ่งหมาย (Objectives) ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสอน และเพื่อกำหนดว่าต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไร หรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร
- 2) เนื้อหาวิชา (Contents) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
- 3) การนำหลักสูตร ไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตร ไปปฏิบัติให้เกิดผล
- 4) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่า การดำเนินการของหลักสูตร เป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด

จากความหมาย องค์ประกอบของหลักสูตร ข้างต้นสรุปได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ควรประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชาที่เรียน
3. การนำหลักสูตร ไปใช้
4. การประเมินหลักสูตร

1.4 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของลักษณะหลักสูตรที่ดีไว้ดังนี้

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์(2530 : 43) มีความเห็นว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้อง สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประชากร ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อนุศักดิ์ เกตุสิริ (2531 : 10) มีความเห็นว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องเหมาะสม กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม คอบสนองความต้องการของผู้เรียน มีความยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ และมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการศึกษาแต่ละระดับ

สังค์ อุทรานันท์ (2532 : 211 - 212) กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีว่า ควรจะมี ลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1) ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา ธรรมชาติของความรู้ และนอกจากนั้นยังต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้

2) สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถสนองตอบความต้องการของสังคม และชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และมีความเสียสละ มีความรู้ลึกซึ้งขึ้นชม ภาควิชาในชาติ สามารถที่จะสร้างเสริมและมีศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเป็น ผู้รับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของชาติ

3) สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ วัย เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนกล้าแสดงออกในด้านความคิดเห็น สนองความต้องการของ ผู้เรียน ด้านความอบอุ่น การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ดังนั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ จึงมีความแตกต่างกัน นักพัฒนาหลักสูตรจึงควรรู้ว่ากิจกรรมใดบ้างที่ผู้เรียนในวัยนั้นๆ จะฝึกได้ หรือไม่ได้ นั่นคือมุ่งสิ่งที่เป็นไปได้เหมาะสมกับการที่จะฝึกปฏิบัติ และส่งเสริมพัฒนาการของ ผู้เรียนทุก ๆ ด้าน

4) มุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม โดยให้ผู้เรียน เรียนรู้ และเข้าใจว่าสิ่งใดควรจะอนุรักษ์ไว้ นอกจากนั้นยังมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์ วัฒนธรรมให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

5) เน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน ให้มีความเจริญงอกงามหลาย ๆ ด้าน ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นคนคิดเป็น มีความสนใจ มีความกระตือรือร้น มีอาชีพตามความ ถนัด และจะต้องเน้นหลักในการเสริมสร้างทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมและฝึกอาชีพ การรวมกลุ่ม สหกรณ์ตามกลุ่มอาชีพ รู้จักเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด

6) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาให้มากที่สุด ไม่ว่าจะในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ อันจะก่อให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของ สังคม

7) มีความชัดเจนต่อเนืองกันทุกข้อ โดยไม่มีความขัดแย้งกัน

8) มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สมคิด พรหมจ้อย (2548:20) กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีไว้ว่า

1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา และต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2) สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของ ส่วนรวมและเสียสละ มีความรู้สึกชื่นชมภาคภูมิใจในชาติ

3) สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จะต้องมุ่งส่งเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี

5) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จะต้องเน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญอกงาม

หลายด้าน อาทิ ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะ

6) มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือและมีความต่อเนื่อง

7) ควรมีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมและสถานการณ์

8) จะต้องบอกแนวทางที่จะวัดและประเมินผลการสอนไว้

จากความหมายของ ลักษณะของหลักสูตรที่ดีที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดี จะต้องมีความเหมาะสมกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียน

1.5 การบริหารและบริการหลักสูตร

การบริหารและบริการหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญในการวางแผนการจัดทำ หลักสูตรได้มีนักการศึกษากล่าวถึง การบริหารและบริการหลักสูตรไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535 : 29 – 30) ได้กล่าวถึงคำว่า การบริหารหลักสูตรเป็น กระบวนการต่อเนื่องกระบวนการหนึ่ง ของวงจรการพัฒนาหลักสูตร อันได้แก่ การดำเนินการตามแผนการต่าง ๆ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน การเตรียมคู่มือสำหรับผู้เรียน การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สอน การนิเทศกำกับ ดูแล และการประเมินผลการเรียน

โบแชมปี (Beauchamp. 1981: 71) ได้กล่าวถึงคำว่าการบริหารหลักสูตร เป็นการจัดทำแผนการเรียน การจัดทำแผนการสอน การจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดกระบวนการวัดและประเมินผล การจัดกระบวนการนิเทศภายใน

รุจิรี ภู่อาระ (2545: 185 - 198) กล่าวถึง การใช้หลักสูตรด้านการบริหารและบริหารหลักสูตร ไว้ดังนี้

- 1) การจัดชั้นเรียนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน ได้แก่ จัดกลุ่มผู้เรียนเป็นชั้น จัดผู้เรียนตามความสามารถ จัดกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจ
- 2) การจัดครูเข้าสอน อาจแบ่งได้เป็น การจัดครูประจำชั้น เป็นการจัดที่ทำมานานคู่กับการจัดกลุ่มนักเรียนแบบมีชั้น การจัดครูแนะนำ เพื่อให้คำแนะนำในการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเลือกวิชาที่สนใจ การซ่อมเสริมส่วนที่บกพร่อง การจัดครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดครูผู้สอนเป็นคณะ
- 3) การจัดทำแผนการเรียนรู้นี้ แต่เดิมการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย แผนการสอน คู่มือครู หนังสือแบบเรียน ได้มีผู้จัดทำไว้ทั้งในส่วนราชการและส่วนเอกชน ปัจจุบันมีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งกำหนดเพียงมาตรฐานการเรียนรู้และขอบเขตของสาระสำคัญไว้กว้าง ๆ ครูจึงมีหน้าที่ดำเนินการสร้างหลักสูตรเฉพาะที่จะใช้ในโรงเรียน ส่วนในการสอนแต่ละหน่วยการเรียน ครูจะต้องวางแผนการสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
- 4) การจัดตารางสอนหรือตารางเรียน ตารางสอนหรือตารางเรียน หมายถึง ตารางกำหนดวิชาและเวลาที่เรียนในแต่ละวันตลอดสัปดาห์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอน
- 5) การนิเทศติดตามผลและส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน หรืออาจเรียกว่าเป็นการนิเทศภายในโรงเรียน ในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การนิเทศติดตามผลควรมีลักษณะเป็นการส่งเสริมร่วมมือมิใช่เป็นการจับผิด บังคับ
- 6) จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมงานวิชาการ ได้แก่
 - (1) การให้รางวัลชมเชยแก่ผู้มีพฤติกรรมดีเด่น หรือ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
 - (2) กำหนดนโยบายการให้การบ้านนักเรียนให้ชัดเจนว่า ควรจัดทำหรือไม่ ถ้าจัดทำควรจัดในรูปแบบใดที่จะทำให้นักเรียนรักในการศึกษาค้นคว้ามากกว่าจะเป็นภาระทั้งของนักเรียนและผู้ปกครอง

(3) จัดกิจกรรมส่งเสริมในด้านคุณธรรม จริยธรรม นอกเหนือจากกิจกรรมที่ครูจัดในชั้นเรียน

(4) จัดสร้างเครือข่ายวิชาการภายในสถานศึกษา โดยอาจใช้ระบบทางเทคโนโลยี

7. การบริหารหลักสูตรทั่วไป ได้แก่

7.1 การบริการจัดการห้องสมุด ให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญที่สุดในโรงเรียนโดยจัดหาเอกสารอ้างอิง การใช้วิธีการสืบค้นที่ทันสมัย ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการอ่าน เพื่อเชิญชวนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

7.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ภายนอกสถานศึกษา เช่น จัดหาสื่อธรรมชาติแทนการใช้สื่อแทนอุปกรณ์ราคาแพง รวมทั้งจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดเป็นทำเนียบ เพื่อช่วยให้ครูได้มีโอกาสใช้บุคลากรเหล่านี้เสริมสร้างความรู้ในสภาพจริงของท้องถิ่น

7.3 จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้สวยงาม สะอาด น่าอยู่ ปลอดภัย และปราศจากอบายมุข

7.4 จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองเป็นประจำ เพื่อรับฟังความคิดเห็นผลการใช้หลักสูตร คือ พฤติกรรมและการปฏิบัติของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้หลักสูตร

7.5 จัดให้มีอาคารสถานที่ ห้องเรียนเฉพาะเท่าที่จะมีโอกาสจัดได้ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ

7.6 จัดทำและจัดหาสื่อ / อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมตาม ที่หลักสูตรกำหนด

7.7 จัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาคารสถานที่

7.8 จัดโครงการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ตั้งแต่ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่นักรการโรง ให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 - 230) กล่าวถึง การบริหารและบริการหลักสูตรไว้ว่า หน่วยงานบริหารหลักสูตรส่วนกลางของคณะพัฒนาหลักสูตรจะมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร ส่วนงานบริหารและบริการหลักสูตรในระดับท้องถิ่น ซึ่ง ได้แก่ โรงเรียน ก็จะเกี่ยวข้องกับการจัดบุคลากรเข้าสอนตามความถนัดและความเหมาะสม การบริหารและบริการหลักสูตรในโรงเรียน ได้แก่

1. การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาและกลวิธีการใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ

ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ รวมทั้งสามารถพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่องานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. บริการวัสดุหลักสูตร วัสดุหลักสูตรที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดที่จัดทำขึ้นเองเพื่อให้ความสะดวก และช่วยเหลือครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง งานบริการหลักสูตรจึงเป็นภารกิจของหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรโดยตรง เนื่องจากวัสดุหลักสูตรมีความสำคัญและจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องดำเนินการบริหารและบริการสื่อหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ถึงมือผู้ใช้ในโรงเรียนแต่ละแห่งอย่างครบครัน และทันกำหนด

3. การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน การจัดบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องสอนวิชาเฉพาะ บริการเกี่ยวกับห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน บริการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดผล และประเมินผล และการแนะแนว เป็นต้น ผู้บริหารโรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการจัดทำหรือจัดหาแหล่งวิชาการต่าง ๆ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกโรงเรียนอีกด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร เป็นการวางแผนการจัดการการใช้หลักสูตร การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การพัฒนาครู จัดกระบวนการการนิเทศภายในกำกับติดตามการใช้สื่อและการผลิตสื่อ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การจัดสรรงบประมาณและงานด้านต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรมาใช้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในหลักสูตร และ การบริหารและการบริการหลักสูตรเป็นการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบชัดเจน สามารถปฏิบัติได้เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด ที่มุ่งเน้น งานเตรียมบุคลากรโดยจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาเพื่อให้ครูมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การจัดครูเข้าทำการสอนตามหลักสูตร การบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การประเมินความพร้อมของผู้เรียนก่อนนำหลักสูตรไปใช้ลงบันทึกผลการดำเนินการใช้หลักสูตรและรายงานผลการดำเนินการใช้หลักสูตรต่อชุมชน

1.6 การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรเป็นการดำเนินงาน การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้ และต้องสอดคล้องกับหลักสูตรสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ได้มีนักการศึกษากล่าวถึง การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรไว้ดังนี้

สังค์ อุทรานันท์ (2532 : 263 - 271) ได้กล่าวถึง งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วยการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดังนี้

1. การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น และสามารถสนองความต้องการของผู้เรียน โดยการปรับจากหลักสูตรกลางหรือหลักสูตรแม่บท

2. การจัดทำแผนการสอน การจัดทำแผนการสอนเป็นการขยายสาระเนื้อหาจากหลักสูตรเพื่อไปสู่การสอนโดยกำหนดกิจกรรมการสอน และ เวลาไว้อย่างชัดเจนจนสามารถนำไปปฏิบัติได้

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอนแต่ละครั้ง เพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายดังกล่าว

4. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลนี้เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครู เพราะจะเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าการเรียนการสอนนั้น สัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด ดังนั้นครูจึงต้องศึกษาให้เข้าใจเพื่อที่จะนำมาปฏิบัติได้ถูกต้อง

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 230) กล่าวถึง การใช้หลักสูตรด้านการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งมีงานหลักดังนี้

1. การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรที่ยกร่างขึ้นมาเพื่อใช้กับประชากรโดยส่วนรวมในพื้นที่กว้างขวางทั่วประเทศนั้น มักจะไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และสามารถสนองความต้องการของผู้เรียน ควรจะได้มีการปรับหลักสูตรกลางให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ

2. การจัดทำแผนการสอน การจัดทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติในแผนการสอนได้ ควรจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 แผนการสอนระยะยาว จัดทำเป็นรายภาคหรือรายปี

2.2 แผนการสอนระยะสั้น นำแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้งแผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครูดังนี้ คือ

- วางเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
- ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน
- เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

จะเห็นได้ว่าแผนการสอนจะเป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรของครู ถ้าหากไม่มีการจัดทำแผนการสอน การใช้หลักสูตรก็จะเป็นไปอย่างไม่มีจุดมุ่งหมายทำให้เสียเวลาหรือมีข้อบกพร่องในการใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก อันจะส่งผลให้การบริหารหลักสูตรเกิดความล้มเหลว

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีนักปราชญ์ทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ที่จัดโดยโรงเรียน ดังนั้นจึงถือว่า กิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจัดขึ้น โดยครูเพื่อให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรจึงเป็นส่วนของการนำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติโดยแท้จริง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งจำเป็นจะต้องเริ่มจากการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจจะทำได้หลาย ๆ ชนิด ซึ่งจะมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากในเรื่องการใช้เวลา การใช้แรงงาน การใช้ทรัพยากร ตลอดจนการใช้งบประมาณ โดยเหตุนี้ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนควรพิจารณาเลือกกิจกรรมที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ และสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดเวลาที่สุด ประหยัดแรงงานและค่าใช้จ่ายมากที่สุด การสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง อาจจะใช้เฉพาะกิจกรรมที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดเพียง 1 – 2 กิจกรรม ก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องทำทุกๆ กิจกรรม เพราะการทำเช่นนั้นนอกจากไม่เป็นการประหยัดด้วยประการทั้งปวงแล้วอาจจะก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายอีกด้วย

2.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีขั้นตอนหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ คือ การวัดและประเมินผล เพราะการวัดและประเมินผลจะได้ข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ว่าบรรลุตามจุดประสงค์ของการเสนอและความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ เพราะผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูและนักการศึกษาเพื่อใช้ปรับปรุงวิธีการสอน การแนะแนว การประเมินผลหลักสูตรแบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการจัดระบบบริหารทั่วไปของโรงเรียน และนอกจากนี้ยังใช้ปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้เรียนถูก

วิธียิ่งขึ้น เช่น ผลการสอบของนักเรียนที่ไม่ดี ไม่เพียงแต่แสดงความอ่อนของนักเรียนแต่ละคน เท่านั้น เพราะถ้าพิจารณาผลการสอบของนักเรียนทั้งชั้นก็จะแสดงถึงการสอนไม่ดีของครูด้วย และถ้าพิจารณาผลการสอบรวมทั้งโรงเรียนก็จะแสดงถึงความบกพร่องในด้านการบริหาร โรงเรียนของครูใหญ่ และคณะผู้บริหาร ยิ่งกว่านั้นถ้าเราพิจารณาผลสอบรวมทั้งประเทศก็จะแสดงถึงความบกพร่องในการจัดระบบการบริหารของนักการศึกษาระดับประเทศอีกด้วย ดังนั้นการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนจึงนับว่ามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา การวัดและประเมินผลเป็นส่วนที่จะใช้พิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด การวัดและประเมินผลจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจำเป็นต้องจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจนเหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอน อันเป็นส่วนสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้

สรุปได้ว่า การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนของการนำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติโดยแท้จริง ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น สามารถสนองความต้องการของผู้เรียน การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางในการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย ไม่เสียเวลาหรือมีข้อบกพร่องในการใช้หลักสูตร อันจะส่งผลให้การบริหารหลักสูตรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลดีต่อผู้เรียน

การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้หลักสูตร บังเกิดผลต่อการใช้อย่างแท้จริงแล้ว การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรก็ควรจะเป็นวิธีการปฏิบัติการณ์ที่มีหลักเกณฑ์และมีกระบวนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพพอที่จะมั่นใจได้ว่าหลักสูตรที่ได้สร้างขึ้นนั้นจะได้มีโอกาสนำไปปฏิบัติจริง ๆ อย่างแน่นอน นักการศึกษากล่าวถึงการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

สจ๊วต อุทรานันท์ (2532: 271) ได้กล่าวถึง งานสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การนิเทศและการติดตามผลการใช้หลักสูตร และการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมหลักสูตร

1. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ในระหว่างปฏิบัติการสอนหรือการใช้หลักสูตรนั้น หน่วยงานกลาง ในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตรควรจะได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และในขณะเดียวกันควรจะได้ติดตามผลของการใช้หลักสูตรหากมีปัญหาหรือข้อขัดแย้งจะได้มีหนทางให้คำแนะนำและแก้ไขต่อไป

2. การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรงานนี้เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนกลางซึ่งควรจะหาทางสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานผู้ใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดทำในลักษณะของศูนย์ให้บริการแนะนำช่วยเหลือหรือจัดตั้งโรงเรียนตัวอย่าง เช่น ศูนย์พัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538: 170 - 171) กล่าวถึง การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ซึ่งมีงานหลักดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
2. การแปลงหลักสูตรสู่การเรียนการสอน
3. การทำแผนการสอน
4. การส่งเสริมสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการเรียนรู้
5. การจัดประสบการณ์เพื่อตอบสนองหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 230) กล่าวถึง การใช้หลักสูตรด้านการบริหารและบริการ หลักสูตร ซึ่งมีงานหลักดังนี้

1. การจัดงบประมาณ การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมากสำหรับสถานศึกษาทุกระดับ ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนประจำปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงและยังมีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเงินของโรงเรียนจะต้องมีสมรรถภาพในการจัดงบประมาณของโรงเรียนได้ดีไม่ผิดพลาด จึงจะสามารถจัดงบประมาณของโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มวิชาได้เป็นอย่างดี

2. การใช้อาคารสถานที่ เป็นสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตรซึ่งผู้บริหารการศึกษา พึงตระหนักอยู่เสมอว่า อาคารสถานที่ และสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในสถานศึกษาย่อมเป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการเรียนการสอน และการอบรมบ่มเพาะนิสัยแก่ผู้เรียนได้ทั้งสิ้น แต่เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีปริมาณและคุณภาพของอาคารสถานที่แตกต่างกัน ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องวางโครงการและแผนการใช้อาคารสถานที่ทุกแห่งให้เหมาะสม ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และให้เป็นการประหยัดมากที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้ โดยจะต้องสำรวจศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ แล้วจึงวางแผนว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะบรรลุผลตามเจตนารมณ์หรืออุดมการณ์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

3. การอบรมเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร ขณะที่ดำเนินการใช้หลักสูตรจะต้องศึกษาปัญหาและปรับแก้สิ่งต่าง ๆ ให้เข้ากับสภาพจริงและความเป็นไปได้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมาก

ได้ ทั้งนี้โดยไม่ให้เสียหลักการใหญ่ของหลักสูตร สิ่งที่ครูต้องการมากคือการฝึกอบรมเพิ่มเติม เพื่อสร้างความพร้อมในการสอนของครูให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น การฝึกอบรมจะกระทำจากการวิเคราะห์ส่วนที่ขาดในบทบาทหน้าที่ของครู เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และที่สำคัญที่สุดคือการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน

4. การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร การกิจเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนกลางซึ่งเป็นผู้พัฒนาหลักสูตร หน่วยงานนี้ควรหาทางสนับสนุนและส่งเสริมหน่วยงานผู้ใช้หลักสูตรให้สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรด้วยความมั่นใจ การจัดตั้งศูนย์วิชาการอาจจะทำให้ลักษณะของศูนย์ให้บริการแนะนำช่วยเหลือ หรือจัดตั้งโรงเรียนตัวอย่าง หรือตั้งที่กรมวิชาการได้จัดตั้ง “โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร” ที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตรก็ได้ โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรที่กรมวิชาการจัดตั้งขึ้น จะเป็นโรงเรียนที่สามารถดำเนินการใช้หลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะใดลักษณะหนึ่งซึ่งพอจะเป็นแบบอย่างให้แก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้ วิธีการเช่นนี้จะเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนผู้ใช้หลักสูตร ได้มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนของตน และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการใช้หลักสูตร ระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

สรุปได้ว่า การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นการดำเนินการใด ๆ ของโรงเรียน เพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร และการตั้งศูนย์บริการเพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีการอบรมเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตรเพื่อสร้างความพร้อมในการสอนของครูให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรระหว่างโรงเรียน

1.7 การพัฒนาหลักสูตร

1.7.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจของสถานศึกษา ที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายกรณี เช่น

สุนีย์ ภูพันธ์(2546: 158-159) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดหมายของการสอน วัสดุ

อุปกรณ์ วิธีสอนรวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นไป

ทาบา (Hilda Taba, 1962 : 454) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ หรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบทางด้านความคิดและความรู้สึกผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

สัจจ อุทรานันท์ (2532: 31) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) มีความหมาย 2 นัย โดยความหมายแรกหมายถึง การทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และความหมายที่สองหมายถึง เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรขึ้นใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรจะกล่าวถึงตั้งแต่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินการร่างหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียนรู้ กำหนดการวัดและประเมินผล การดำเนินการใช้หลักสูตร

1.7.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 160 - 161) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสามารถพัฒนาได้หลายระดับ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการพัฒนาหลักสูตรนั้น ๆ ว่าจะพัฒนาส่วนใด ส่วนหนึ่งของหลักสูตร เราสามารถแบ่งการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ

1. หลักสูตรระดับชาติ เป็นหลักสูตรแกน หรือหลักสูตรแม่บทในระดับการศึกษาต่าง ๆ เช่น หลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษา หลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรการฝึกหัดครู เป็นต้น ซึ่งมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการนำหลักสูตรระดับชาติมาพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ตามลักษณะทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและลักษณะพิเศษของท้องถิ่น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ได้แก่ เขตการศึกษา ต่าง ๆ หน่วยงานพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน หรือสถานประกอบการในท้องถิ่น

3. หลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นการนำหลักสูตรมาพัฒนาสู่การจัดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้ที่มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรใน ระดับนี้ คือ ครูผู้สอน โดยการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา

สมคิด พรหมจ้อย (2548 : 20-21) กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมี ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างเป็นวัฏจักร ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ทางด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา การวิเคราะห์ ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะทำให้หลักสูตรมีความ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคม ท้องถิ่น และผู้เรียน มากที่สุด

2. การจัดทำร่างหลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นการมุ่งแก้ปัญหา และสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 1

2.2 วิเคราะห์โครงสร้าง คัดเลือก และจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียนรู้ เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันมาก เพราะเนื้อหา สาระที่จะนำมาสอนเป็นเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

2.3 เตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร ในขั้นนี้จะเป็นการ เตรียมความพร้อมในด้านการประเมินความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตร คู่มือครู คู่มือนักเรียน อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรใหม่ที่ได้พัฒนาขึ้นมา

2.4 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนของการนำเอาหลักสูตร ไปสู่ ภาคปฏิบัติหรือไปสู่การเรียนการสอน การนำหลักสูตร ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัย กิจกรรมและกระบวนการต่างๆ หลายประการ เช่น การบริหารหลักสูตร การจัดครูสอน การพัฒนา กิจกรรม การพัฒนาสื่อและ การใช้สื่อ การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การนิเทศและติดตาม ผลการใช้หลักสูตร เป็นต้น

2.5 การประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร เพื่อให้ทราบว่าผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรนั้น เป็นไปตาม เจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สังคมและผู้เรียนเพียงใด

จากแนวคิดดังกล่าวซึ่งมีความสอดคล้องกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ตลอดจนจัดทำเอกสาร คู่มือที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ให้ โรงเรียนนำหลักสูตรแกนกลางและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมี

ผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้จัดทำซึ่งมีคณะศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และเฝ้าอำนวยความสะดวกเอกสารที่เกี่ยวข้อง ต่อจากนั้นคณะครูก็นำหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไปใช้จัดการเรียนการสอน และในแต่ละปีสถานศึกษาจะต้องประเมินผลและรายงานผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ต้นสังกัดและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

1.7.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

ชูศรี สุวรรณ โชติ (2544:89) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ถือว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร ลำดับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสังคม และชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
- ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่มีความจำเป็นอันจะนำมาซึ่งการปรับปรุงหลักสูตร
- ขั้นที่ 3 ดำรวจความต้องการและความจำเป็นของสังคม ชุมชน และผู้เรียน
- ขั้นที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์ของการให้การศึกษาให้ตรงกับความต้องการของสังคม
- ขั้นที่ 5 เลือกเนื้อหาวิชาที่ต้องการนำมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาที่ตรงกับวัตถุประสงค์
- ขั้นที่ 6 เลือกบุคลากรที่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชานั้นๆ มาช่วยจัดทำหลักสูตร
- ขั้นที่ 7 จัดเรียงลำดับเนื้อหาความรู้ที่ได้มาจากขั้นที่ 6
- ขั้นที่ 8 สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับเนื้อหาวิชา เพื่อการจัดการเรียนการสอน
- ขั้นที่ 9 กำหนดการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา

1.7.4 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 163 - 170) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของกระบวนการสร้างหลักสูตรของนักการศึกษาหลายท่าน ไว้ดังนี้

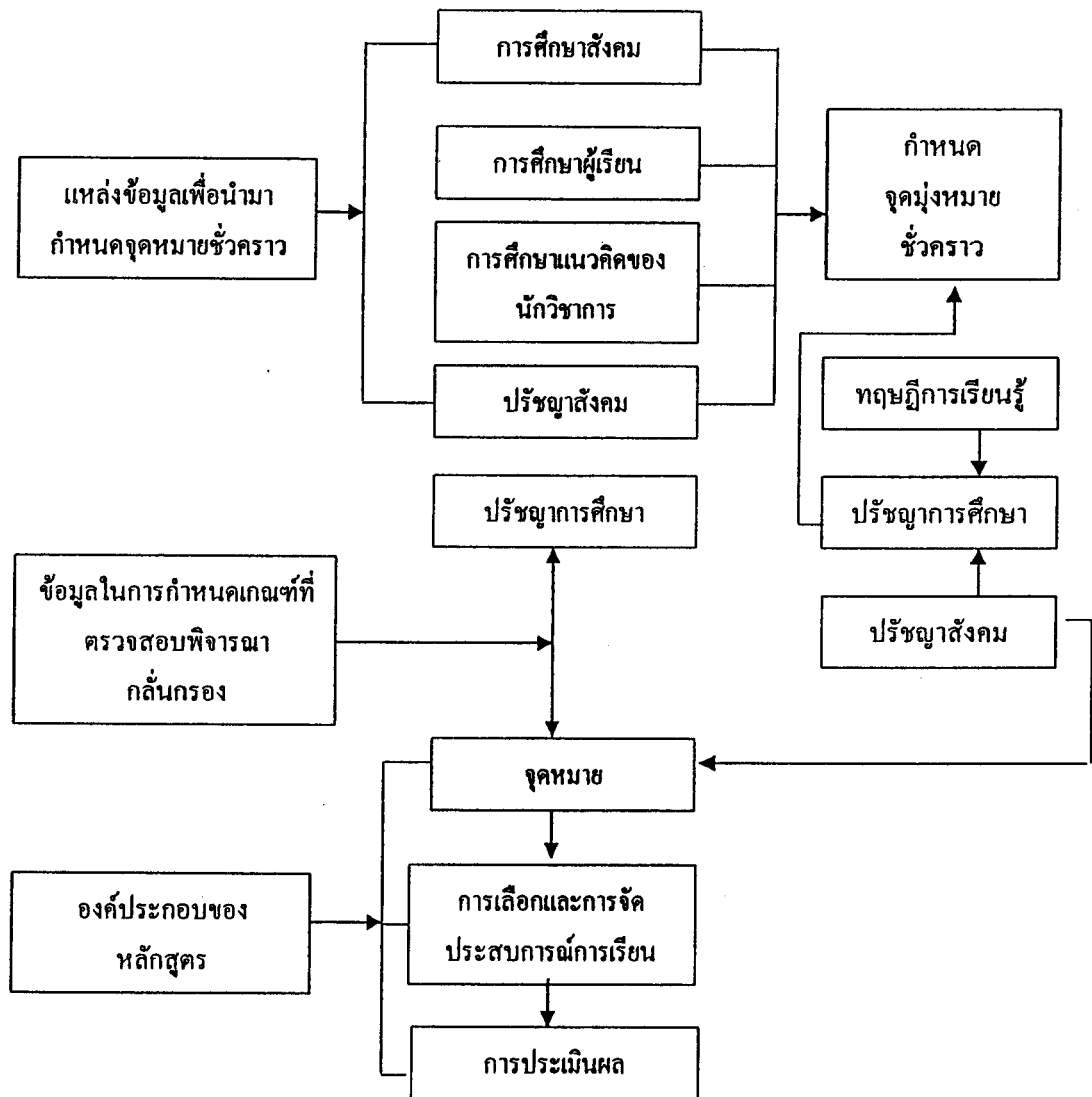
1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Rulph W.Tyler)

ในปี ค.ศ. 1949 ไทเลอร์กล่าวว่าในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้น ควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

- 1 มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
- 2 มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3 จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

4 จะประเมินประสิทธิผลของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ภาพที่ 2.1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์
ที่มา: สุนีย์ ภูพันธ์, แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร

2) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Hilda Taba)

ฮิลดา ทาบา (Taba, 1962:11-12) เป็นนักการศึกษาที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนคล้ายรูปแบบของไทเลอร์ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs) สํารวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of objectives) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว
3. เลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) เลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายวัยและความสามารถของผู้เรียน และยังคงมีความเชื่อถือได้
4. จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of Content) จัดลำดับเนื้อหาโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา ภูมิภาค ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง
7. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) คือ การตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไร เพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

3) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Galen L. Saylor and William M. Alexander)

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1981: 28-39) ได้ศึกษาแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์และทาบา และนำมาปรับขยายให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย จุดหมาย และขอบเขต (Goals, Objectives, and Domains) เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ ได้เสนอขอบเขตในการกำหนดเป้าหมายและจุดหมาย ไว้ 4 ขอบเขต ได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) และความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขตต่าง ๆ จะได้รับการคัดเลือกจากการพิจารณาตัวแปรภายนอก

อย่างรอบคอบ ได้แก่ ทศนะและความต้องการของสังคม ข้อบังคับทางกฎหมายของรัฐ และข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างๆ ตลอดจนปรัชญาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรเป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) การวางแผนออกแบบหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกมาแล้ว อย่างไรก็ตามการเลือกรูปแบบของหลักสูตรจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับเป้าหมาย จุดหมาย ความต้องการของผู้เรียนและลักษณะของสังคม ตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ของสังคม และปรัชญาทางการศึกษา

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) การนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนจะต้องวางแผนและจัดทำแผนการสอน (Instructional Plans) ในรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอนและวัสดุสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เป็นการตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สามารถบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรควรจะเน้นที่การประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพการสอน และพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งผลการประเมินสามารถเป็นสิ่งช่วยในการตัดสินใจว่าจะยังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไข หรือควรจะยกเลิกหลักสูตร

สรุป การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้ หลักสูตรที่ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคม เพราะเมื่อใช้หลักสูตรมาไ้ระยะเวลาหนึ่งย่อมพบข้อบกพร่อง หรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในวงแคบในระดับห้องเรียนหรือระดับโรงเรียน หรือการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างซึ่งเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตร และในการเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเลือกใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมหรืออาจใช้หลายๆวิธี จึงควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงนั้น จะทำให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้รับการยอมรับมากขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรคือ หลังการเปลี่ยนแปลงจะต้องใช้หลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน สังคม ความเจริญของโลก สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนในทุกๆด้าน เพื่อสร้างสังคมและประเทศชาติในทิศทางที่ต้องการ หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจในหลักการ จุดหมาย และ โครงสร้างอย่างแจ่มชัด สามารถแนะนำช่วยเหลือครูในการวาง

แผนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และกิจกรรมของหลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้พร้อมและเพียงพอ ทั้งยังต้องประเมินผล การใช้หลักสูตร ตลอดจนให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

2.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 5) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็น แผน หรือแนวทาง หรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นตอนมวล ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ด้วยตนเองมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2549 : 185) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย การเรียนรู้และประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำ สาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละปีหรือภาค และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากจุดหมาย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาแต่ละแห่งที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุด และสามารถนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันและอนาคตอย่างมีความสุข

2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2545:28) สถานศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาจึง ต้องมีหลักสูตรของตนเอง กล่าวคือ หลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งมวลและ ประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการ เรียนรู้ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องเรียนเพื่อเติมเป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ทุกภาคเรียนและกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงานและ สถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตร 2 ประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสุขและเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีการสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุดให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคน โดยควรสร้างความเข้มแข็งความสนใจและประสบการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญ ๆ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ได้ข้อมูลสารสนเทศและใช้เทคโนโลยีสื่อสารส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้ อยากเห็น และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2. หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด ความเข้าใจและศรัทธา ในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันว่าสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อตัวบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียน และช่วยพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาสังคมให้เป็นธรรม มีความเสมอภาค ควรพัฒนาความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษา แกนร่วม แกนเลือกที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มวิชา โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ รายปี / รายภาค ที่กำหนดไว้ ในการพิจารณากำหนดสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาคของสถานศึกษา ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น การเป็นตัวแทนของความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ความทันสมัย การปฏิบัติได้จริง เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียนและต่อสังคม รวมทั้งมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ฯลฯ การจัดสาระการเรียนรู้ควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล เป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบของตน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสุขและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ โดยควรสร้างความสนใจและประสบการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน และส่งเสริมการพัฒนาด้านจริยธรรม สังคมและวัฒนธรรม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียน ให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาสังคมให้เป็นธรรม มีความเสมอภาค หลักสูตรการศึกษานี้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียนและต่อสังคม

2.3 การจัดการเรียนรู้

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในกระบวนการใช้สูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และนักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนทำร่วมกัน ถ้าจะแยกเป็น 2 ส่วน ก็คือ การเรียน คือกิจกรรมที่นักเรียนทำ และการสอน ก็คือกิจกรรมที่ครูกระทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียนรวมกันว่าการเรียนการสอน

สุบิน บุญชูวงศ์. (2538: 10 – 11) ได้กล่าวว่า ระบบการสอนมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ (Objective) ระบบการสอนโดยทั่วไป จะเริ่มต้นที่การกำหนดจุดประสงค์ของครูเสียก่อนว่า ต้องการสอนเรื่องนั้น ๆ ด้วยจุดประสงค์ใดหรือต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร นักเรียนจะได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติมากน้อยเท่าใด การกำหนดจุดประสงค์ครูจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะจะทำให้สามารถประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้โดยง่าย การกำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนเท่ากับกำหนดทิศทางเป้าหมายที่จะไปถึงอย่างแจ่มชัด ทำให้ไม่เกิดความสับสนแก่ครูและนักเรียนด้วย

2. ทดสอบก่อนสอน (Pre – Assessment) ครูควรตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนเสียก่อน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูจัดกลุ่มนักเรียนให้เข้ากลุ่มตามระดับพื้นฐานความรู้ และความสามารถของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. วิธีดำเนินการสอน (Instruction Procedures) ครูผู้สอนจะต้องกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุถึงความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้โดยสะดวก รวมทั้งนำหลักการสอนต่าง ๆ มาใช้ เช่น การจูงใจ การฝึกหัด การจัดลำดับขั้นก่อนหลังของการสอน การแสดงผลก้าวหน้าของการเรียนตลอดจนการเลือกวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและได้ผลเป็นที่พอใจมาใช้สอนด้วย

4. การประเมินผล (Evaluation) ครูผู้สอนจะต้องทำการประเมินผลประสิทธิภาพในการสอนของตน โดยถือเอานักเรียนส่วนมากเป็นเกณฑ์ว่าสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด และจะนำเอาผลที่ได้จากการประเมินผลไปปรับปรุงความมุ่งหมายของการสอนเพื่อผลของการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feed– back) หลังจากการประเมินผล สิ่งที่ได้จากการประเมินผลนั้นจะนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนทุกขั้นตอนนับตั้งแต่ การปรับปรุงจุดประสงค์ เช่น การกำหนดจุดประสงค์อาจคลุมเครือไม่ชัดเจน การปรับปรุงการทดสอบ ก่อนสอน เช่น คำถามอาจไม่ชัดเจนไม่สามารถวัดพื้นฐานความรู้ของนักเรียนได้ การปรับปรุงวิธีดำเนินการสอน ซึ่งครูอาจยังมีเทคนิควิธีสอนหรือสื่อการเรียนไม่ดีพอที่จะทำให้นักเรียน

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนที่เป็นข้อมูลย้อนกลับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำผลการประเมินผลไปพิจารณาปรับปรุงทุกส่วนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังบกพร่องให้ดีขึ้น

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2538:241 – 242) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นประเมินผลก่อนเรียน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากขั้นตอนหนึ่ง เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้สอนทราบความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะทำการสอน ทำให้ผู้สอนสามารถเตรียมตัวและดำเนินการสอนในส่วนที่ต้องการเน้นให้ถูกต้อง ประโยชน์อีกประการหนึ่งของการทดสอบก่อนเรียนก็คือ จะได้ใช้ผลของการทดสอบเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผู้เรียนจากการประเมินหลังเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มสอนสาระเนื้อหาของเรื่องที่จะสอน

ขั้นที่ 3 ขั้นสอน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเริ่มให้ความรู้แก่ผู้เรียนตามวิธีการที่เตรียมไว้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะใช้เวลาส่วนนี้มากที่สุด (เกินร้อยละ 80 ของเวลาที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด)

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียน เป็นการสรุปประเด็นหลักหรือสาระหลักของเรื่องที่ทำกรเรียนการสอนในช่วงเวลานั้น วิธีการสรุป ผู้สอนจะใช้วิธีใดที่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้เรียนและบทเรียนนั้น ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลหลังเรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องการวัดหรือประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด ผลการประเมินจะเป็นการประเมินทั้งความก้าวหน้าของผู้เรียนและในขณะเดียวกันก็จะเป็นการประเมินการสอนของผู้สอนด้วย

หลักการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้ปฏิบัติหรือเป็นผู้กระทำโดยทุกฝ่าย ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตจริงได้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541 : 9 – 11) ได้เสนอหลักการไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ บทบาทครูเป็นผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกที่จะ

เรียน วางแผนการเรียน แล้วเริ่มต้นด้วยการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญ และมีความหมายต่อการเรียนรู้ นั่นคือ ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกสิ่งที่จะเรียน ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียน จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมาย จึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่จะสอน” และ “วิธีที่จะสอน”

3. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การได้คิด ได้ร่วมวางแผน ได้ค้นพบประเด็นปัญหาที่ท้าทาย ผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจ หากได้ประเมินความสำเร็จของตนเอง และการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและครู

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การสนทนากันเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เพียงพอดังแต่เป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงช่วยเหลือภายในกลุ่มด้วย

5. ครู คือผู้อำนวยการความสะอาด และเป็นแหล่งความรู้ ครูต้องมีความสามารถในการค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สามารถคิดได้หลายแบบ เป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะให้กับผู้เรียน สิ่งที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างบุคคล ให้การเรียนรู้ ประสบความสำเร็จคือ ปฏิภาณไหวพริบ ทักษะ อารมณ์ขัน ความเต็มใจของครูที่จะให้การช่วยเหลือ โดยไม่มีเงื่อนไข

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม ผู้เรียนกลายเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น กลายเป็นบุคคลที่ตนเองอยากเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในทางที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เปิดเผยตนเองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ

โดยสรุปการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่สร้างสถานการณ์อันที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เรียกว่าการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้รับความคิดรวบยอดและหลักการชัดเจนโดยผู้สอน จะทำหน้าที่แนะแนวทางให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นจึงจัดได้ว่า การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการบริหารหลักสูตร ถึงแม้ว่าจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร วิชาใดเพียงใดก็ตาม ถ้าครูนำไปใช้หรือจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมก็จะทำให้หลักสูตรนั้นไม่ส่งเสริมผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

2.4 การใช้สื่อการสอน

ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ประกอบกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง โลกได้กลายเป็นแหล่งความรู้อันมหาศาลที่เต็มไปด้วยข้อมูล ข่าวสาร ที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทำให้บุคคล

สามารถเรียนรู้ได้หลายช่องทางและหลายรูปแบบของการเรียนรู้ ซึ่งสื่อดังกล่าวสามารถตอบสนองความต้องการ และความสนใจ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 31) สื่อวัสดุและเทคโนโลยีสารสนเทศจึงพลอยมีความหลากหลายไปด้วย ซึ่งการที่จะจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าไว้ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จดังกล่าวก็คือสื่อการสอน ซึ่งจะ ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการสอนไว้ดังนี้คือ

กิติมา ปรีคติก (2532 : 68) กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนหมายถึง วัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนหมายถึง ตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี และได้แบ่งสื่อการสอนเป็น 3 ประเภท แก่

1. เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ (Hardware) สื่อประเภทหนัก ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องเล่นจานเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ
2. วัสดุ (Software) สื่อประเภทเบา ได้แก่ फिल्मภาพยนตร์ ม้วนเทปประกอบเสียง รายการวิทยุ หนังสือเรียน ของจริง หุ่นจำลอง แผนที่ แผนที่ภูมิ ลูกโลก รูปภาพ ป้ายนิเทศ ฯลฯ
3. เทคนิคหรือวิธีการ (Technique or Method) ได้แก่ เทคนิคการเขียนแบบ การแสดง การละเล่น ละครหุ่น การสาธิตกรรมวิธี การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

กนก จันทร์ขจร (2535 : 138) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันเน้นเรื่องสื่อการเรียน การสอน คือเน้นการปฏิบัติจริง โดยเน้นทักษะกระบวนการ เพื่อให้ได้รู้ประสบการณ์จริง ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้วางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดรายวิชาในห้องเรียน หรือในห้องสมุด มีการอภิปรายรายกลุ่ม ศึกษาจากการปฏิบัติจริง การไปทัศนศึกษา การไปศึกษาจากสถานประกอบการ การสอนจะต้องใช้สื่อการสอน ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ และนวัตกรรม และเทคโนโลยี การสอนเข้าไปช่วยในการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์

กฤษมันต์ วัฒนณรงค์ (2539:10) กล่าวว่า สื่อวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา บางอย่างมีราคาแพง ทนสมัย หายาก อยู่ไกลตัวผู้เรียน บางอย่างราคาถูก หาง่าย อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน สามารถจัดหาและทำเองได้ ซึ่งคุณค่าของสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีจะมากขึ้นหรือมีประโยชน์หรือไม่ ไม่ได้อยู่ที่ราคาความยากง่ายในการจัดหาหรือจัดทำ แต่ขึ้นอยู่กับว่า การใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ได้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เหมาะสมกับความพร้อม ความสนใจของผู้เรียน และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้หรือไม่

เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์นำความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การจัดการกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำ

เป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี จึงต้อง สอดคล้องและตอบสนองต่อแนวทางการเรียนรู้ดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 13)

ดังนั้นในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จึงได้มุ่งให้ผู้เรียนรู้ ด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้อย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภทรวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ โดยเน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสิ่งอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริม ให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้ง กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและต่อเนื่อง ตลอดเวลา

2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.5.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล

คำศัพท์เกี่ยวกับการประเมินผลทางการศึกษาที่ใช้กันมาก คือ คำว่า การ วัดผล และการประเมินผล ซึ่งมีนักวัดผลการศึกษาคำให้คำนิยามไว้ ดังนี้

ล้วน-อังคณา สายยศ (2539 : 10) ให้ความหมายของ การวัดผลการศึกษา หมายถึง ประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพให้เด็กเรียนดีขึ้น ครูสอน เก่งขึ้น และให้การตัดสินใจที่เที่ยงตรงแน่นอน และยุติธรรมมากขึ้น

พิชิต ฤทธิจรูญ (2545:3) กล่าวว่า การวัดผล คือ การกำหนดจำนวนให้กับ วัดดูหรือเหตุการณ์ตามกฎที่ทำให้ตัวเลขมีความหมายเชิงปริมาณ

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2535 : 15) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการ เชิงปริมาณ ในการกำหนดค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัด โดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

สมนึก ภักทิษฐี (2546:3) ได้ให้ความหมายการวัดผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการหาปริมาณความสามารถเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการ อันสืบเนื่องจากการเรียน การสอน โดยใช้เครื่องมือทางการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งมาวัดผลจากการวัด จะออกมาเป็นจำนวน (คะแนน) หรือสัญลักษณ์ หรือข้อมูล

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลข หรือสัญลักษณ์ หรือข้อมูลให้กับบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างมี กฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณ หรือคุณภาพของคุณลักษณะที่จะวัด

อิสระ เสียงเพราะดี (2541:303) ได้กล่าวว่า การประเมินผลคือการวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เป็นการเปรียบเทียบผลงานที่ทำ กับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือคาดหวังไว้ หรือเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการทำงานนั้น ๆ แล้วตัดสินว่าเป็นที่พอใจหรือไม่ ดีไม่ดี อย่างไร

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542:151) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผล เป็นการแสวงหา รวบรวม และจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์มาใช้ในการพิจารณา ตัดสินใจ หากทางเลือกต่าง ๆ

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2545:5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผล เป็นการ ตัดสินคุณค่า และในทางการศึกษาจะเป็นการตัดสินบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นวัตถุประสงค์ โดยการตีความหมายคะแนนเพื่อตัดสินว่า ยอดเยี่ยม ดี ปานกลาง หรือต่ำ

บุญธรรม กิจปริคาปริสุทธิ (2535: 17) กล่าวว่า การประเมินผลเป็น กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อสรุปว่า สิ่งนั้นดี เลว ปาน ใด

สมนึก ภักทิษณี (2546:4) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึง การตัดสิน หรือวินิจฉัยสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการวัดผลการศึกษา โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณา อย่างใดอย่างหนึ่ง

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตัดสินคุณค่าของทางเลือกต่างๆ ในการจัดการศึกษา ซึ่งทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา อาจหมายถึงสื่อ วิธีการ หรือกิจกรรม ตลอดจนผลผลิต ของการจัดการศึกษา

จากความหมายของ"การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้การสอน สรุป ได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอน คือ ดัชนีชี้วัดคุณภาพในการจัดการศึกษา เพราะหาก ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ครอบคลุม จุดประสงค์ทางการศึกษาทั้ง 3 ด้าน (จิตพิสัย พุทธิพิสัย และทักษะพิสัย) รู้จักใช้เครื่องมือวัดผล การศึกษาที่หลากหลาย และสร้างข้อสอบที่มีคุณภาพ ตลอดจนมีการประเมินผลที่มีการกำหนด เกณฑ์ไว้ชัดเจนก็จะเป็นหลักประกันได้ว่า การจัดการเรียนรู้การสอนของสถานศึกษามีคุณภาพ

2.5.2 กระบวนการวัดและประเมินผล

กระบวนการของการวัดและประเมินผลทางการศึกษานั้น มีนักการศึกษาได้ เสนอขั้นตอนไว้ดังนี้

บุญธรรม กิจปริดาบวิสุทธิ (2543 : 238-240) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการวัดและประเมินผล ดังนี้

การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นทั้งวิทยาศาสตร์ (Science) และศิลปะ (Art) ฉะนั้น การวัดและประเมินผลจึงต้องจัดทำเป็นขั้นตอนมีกระบวนการที่แน่นอน เพื่อให้ผลที่ได้มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้สูง กระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษาสามารถแบ่งได้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ ก่อนที่จะวัดและประเมินผลจะต้องตั้งวัตถุประสงค์ก่อนว่าต้องการวัดอะไร วัดแค่ไหน และวัดเพื่ออะไร หรือวัดไปทำไม จะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจนแน่นอน การตั้งวัตถุประสงค์นี้ควรจะทำเป็น 2 ลักษณะ คือ วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ สำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะนั้น จะต้องเขียนในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ และแสดงได้ว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความเจริญงอกงามหรือพัฒนาขึ้นตามที่ต้องการ
2. เลือกสถานการณ์ ปัญหา และกิจกรรมที่จะใช้สอบ ขั้นตอนนี้เป็นการเลือกเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่จะใช้ในการสอบว่ามีอะไรบ้าง โดยจะต้องพยายามเลือกให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการสอบ หรือที่กำหนดไว้ก่อนสอบ และจะต้องเลือกกำหนดพฤติกรรมที่จะวัดว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งตามข้อเสนอของ บลูม (Benjamin J. Bloom) พฤติกรรมที่ต้องการวัดมี 3 ประการ คือ ความรู้ (Cognitive Domain) ความรู้สึก (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain)
3. ร่างและเขียนข้อสอบ จากสถานการณ์ ปัญหา และกิจกรรมที่เลือกไว้ในข้อ 2 สร้างและเขียนเป็นตัวข้อสอบ ผู้เขียนข้อสอบจะต้องเลือกชนิดข้อสอบ เพราะข้อสอบที่ใช้ในการวัดและประเมินผลนั้นมีหลายชนิดหลายแบบ ต้องเลือกชนิดที่ตีเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดให้มากที่สุด
4. จัดดำเนินการสอบวัด เมื่อเขียนข้อสอบ และพิมพ์เรียบร้อยแล้ว ก็ถึงขั้นการสอบวัด คือนำข้อสอบนั้นไปวัด ซึ่งจะต้องมีการจัดเตรียมสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ทำข้อสอบหรือแก้ปัญหาตามสภาพการณ์ต่างๆ ที่สร้างขึ้นได้เต็มความสามารถ
5. กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนข้อสอบที่ใช้วัดทุกข้อ เพื่อเป็นการให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมความสามารถออกมา ฉะนั้นจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนไว้ให้ชัดเจนและมีความหมาย เช่น ถ้าเป็นข้อสอบปรนัย นิยมกำหนดว่า ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 นอกจากนี้ยังต้องกำหนดว่าคะแนนที่ได้แต่ละข้อเมื่อนำมารวมกัน จะรายงานผลอย่างไร เป็นร้อยละหรือเป็นระดับคะแนน เป็นต้น

6. ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นการตรวจให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้และรายงานผล ส่วนข้อสอบก็นำไปวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร ซึ่งอาจจะเริ่มต้นจากการหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก เป็นต้น

7. อภิปรายข้อสอบและผลการทดสอบ นำผลการสอบและการวิเคราะห์ข้อสอบไปอภิปรายร่วมกับนักเรียนที่สอบ เพื่อเป็นผลย้อนกลับให้นักเรียนได้ทราบว่า คนทำผิด ทำถูกอย่างไร ตรงไหน ทำไมจึงผิด จะได้พยายามทำความเข้าใจสิ่งที่ผิดเหล่านั้น ชักถามข้อสงสัย เพื่อให้ข้อสอบนั้นมีความหมายชัดเจนและเป็นปรนัยยิ่งขึ้น

8. ปรับปรุงข้อสอบ นำผลการวิเคราะห์ข้อสอบและผลการอภิปรายข้อสอบของนักเรียนไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อสอบที่มีคุณภาพไม่ดี หรือถ้ามีคุณภาพไม่ดีมาก ๆ อาจตัดทิ้งไปและเขียนเพิ่มเติมใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อสอบมีคุณภาพดี เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2548: 18-20) กล่าวถึง กระบวนการวัดและประเมินผล การศึกษาว่า มีความเชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายการศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน ครู และผู้เรียน การวัดและประเมินผลมีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน ขั้นนี้เป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนก่อนเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูจะนำเอาเอกสารที่เป็นสาระและกิจกรรมตลอดทั้งภาคเรียน ซึ่งเรียกว่า แนวการสอน (Course Syllabus) เพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาและตกลงกันตั้งแต่ต้นภาคเรียนว่า จุดประสงค์ของวิชานี้เป็นอย่างไร กิจกรรมการเรียนการสอนต้องทำอะไรบ้าง เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนมีวิธีอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพตลอดทั้งภาคเรียน และมีสิทธิ์ที่จะขอเพิ่ม หรือลด หรือปรับสาระและกิจกรรมที่ครูนำเสนอได้

2. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ขั้นนี้เป็นการแปลงจุดมุ่งหมายทั่วไป หรือจุดมุ่งหมายของรายวิชาเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในแต่ละบทหรือหน่วยการเรียน เพื่อให้ครูมีความชัดเจนในพฤติกรรมและคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และเพื่อให้สามารถวัดได้ สังเกตได้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมประกอบด้วยเงื่อนไขที่แสดงพฤติกรรมและเกณฑ์ขั้นต่ำที่สามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

3. สร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ขั้นนี้ครูต้องรู้ว่าเครื่องมือวัดผลมีกี่ประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะ ข้อดี และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่จะวัด เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนของผู้เรียน มีหลายประเภท เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต เป็นต้น

4. ทดสอบและเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อครูสร้างเครื่องมือเสร็จแล้ว ก่อนนำไปรวบรวมข้อมูลควรมีการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ หลังจากนั้นก็นำไปรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเรียน ระหว่างการเรียนการสอน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน

5. จัดกระทำข้อมูล ในขั้นนี้ครูจะต้องรู้ว่า จะจัดกระทำข้อมูลเพื่อจุดประสงค์ใด เพื่อบรรยายเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือต้องการบรรยายเป็นกลุ่ม หากต้องการบรรยายเป็นกลุ่ม จะบรรยายเฉพาะกลุ่ม หรือจะสรุปอ้างอิงไปยังกลุ่มใหญ่โดยอาศัยกลุ่มที่ศึกษานี้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6. ตัดสินผลการเรียน การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนที่ปฏิบัติกันมากในปัจจุบัน ก็คือการตัดเกรดหรือการให้ระดับผลการเรียนซึ่งกระทำเมื่อประเมินภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน และอาจกระทำเฉพาะสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละตอนก็ได้ เช่น ให้เกรดในการสอบย่อยแต่ละครั้ง ให้เกรดผลงาน การให้เกรดตอนท้ายของบทเรียน เป็นต้น ซึ่งครูจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักในการตัดเกรด และวิธีการตัดเกรดที่ดี

สรุปได้ว่า กระบวนการวัดและประเมินผล เป็นกลวิธีการตรวจสอบสภาพผู้เรียนตามคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นจุดประสงค์การสอนหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วแต่จะกำหนดเรียก นอกจากนี้ยังช่วยตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสภาพการจัดการเรียนการสอน ยิ่งไปกว่านั้นยังช่วยบ่งบอกความเหมาะสม หรือความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่ได้ดำเนินการอีกด้วย

2.5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด

สมนึก กัททิษฐิ (2546: 32-67) กล่าวว่า เครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ในการวัดผลการเรียนมีหลายชนิด มีลักษณะการใช้แตกต่างกันตามโอกาสหรือสถานการณ์ การที่มีเครื่องมือวัดผลหรือเทคนิคหลายชนิดเช่นนี้ เพื่อช่วยให้การวัดครอบคลุมพฤติกรรมทางการศึกษา (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย) แม้การวัดและประเมินผลในปัจจุบันจะเน้นการวัดจากสภาพจริงหรือต้องการให้ครูผู้สอนเลือกใช้เครื่องมือวัดอย่างหลากหลาย ไม่ใช่เฉพาะแบบทดสอบก็ตาม แต่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจ และเลือกใช้เครื่องมือวัดผลแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม ได้กล่าวถึงเครื่องมือวัดผลไว้ 8 ชนิด ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) คือ การพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อค้นหาความจริงบางประการ โดยอาศัยประสาทสัมผัสของผู้สังเกตโดยตรง ทำให้ได้ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือ
2. การสัมภาษณ์ (Interview) คือ การสนทนาหรือการพูดโต้ตอบกันอย่างมีจุดหมาย เพื่อค้นหาความรู้ความจริง ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์นอกจากจะได้ข้อมูลตามต้องการแล้ว ยังช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านบุคลิกภาพอีกด้วย
3. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมาก โดยเฉพาะการเก็บข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีการที่สะดวก และสามารถวัดได้อย่างกว้างขวาง ทั้งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในอดีต ปัจจุบัน และการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้วัดทางด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
4. การจัดอันดับ Rank Order) เป็นเครื่องมือวัดผลให้นักเรียน หรือผู้ได้รับแบบสอบถามเป็นผู้ตอบโดยการจัดอันดับความสำคัญ หรือจัดอันดับคุณภาพ จะอธิบายการวัดผลโดยวิธีจัดอันดับนี้จะเน้นการวัดกิจกรรมของนักเรียนเป็นหลัก ใช้สำหรับจัดอันดับของข้อมูลหรือผลงานต่างๆ ของนักเรียน แล้วจึงคิดให้คะแนนภายหลังเพื่อการประเมิน ครูไม่ควรคิดให้คะแนนทันที เพราะอาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้มาก
5. การวัดผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการวัดผลที่กำหนดให้นักเรียนได้แสดงถึงกระบวนการ (Process) และ/หรือผลงาน (Product) หรือความสามารถที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตจริงมากที่สุด ส่วนการวัดผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolios Assessment) เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการวัดผลจากสภาพจริง เพราะส่วนใหญ่เน้นการวัดผลงานมากกว่ากระบวนการ
6. การวัดผลภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการวัดผลงานที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงาน ในสภาพตามธรรมชาติ (สถานการณ์จริง) เหมาะกับวิชาที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และสามารถวัดควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี คือการใช้แบบทดสอบ
7. การวัดผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolios) เป็นแนวทางการวัดผลแบบใหม่ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และปฏิรูประบบการวัดผล กล่าวคือ เป็นการวัดผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง และลดบทบาทของการสอบด้วยข้อเขียน แต่อาศัยการ สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ครูและผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดภาคเรียน ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานจะเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนประจำวัน

8. แบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือวัดผลที่มีบทบาทสำคัญมาก และต้องใช้ควบคู่ไปกับเครื่องมือชนิดอื่นๆ อย่างหลากหลาย

นาคยา ปิลันธนานนท์ (2545 : 212-216) กล่าวว่า เครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้มีหลายชนิด ชนิดที่นิยมใช้ในชั้นเรียนและที่สะท้อนแนวคิดการประเมินการเรียนรู้แบบใหม่ มีดังนี้

1. ข้อสอบปรนัย ข้อสอบแบบปรนัยมีอยู่หลายประเภท ได้แก่ แบบเลือกตอบ แบบถูก/ผิด แบบจับคู่ และแบบตอบสั้นๆ แบบเติมคำหรือข้อความในช่องว่าง ซึ่งจะมีคำตอบชัดเจนแน่นอนเพียงคำตอบเดียว ครูจะใช้ข้อสอบปรนัยมากทั้งในการสอบย่อยรายหน่วย การสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค ข้อสอบประเภทนี้จึงมีบทบาทมากในการประเมินระดับห้องเรียน ข้อสอบเหล่านี้จะมีคุณค่านำมาใช้ประกอบการประเมินด้วยข้อสอบอัตนัย การประเมินผลงานกลุ่มที่ร่วมกันทำ การประเมินจากผลงานที่รวบรวมไว้และการสังเกตของครู แต่มิใช่มาประเมิน โดยให้คะแนนแยกส่วนออกจากกัน

2. ข้อสอบอัตนัย คำถามอัตนัยที่มีคุณภาพจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ข้อมูลต่างๆ มาสร้างคำตอบด้วยตัวเอง จึงเหมาะสำหรับการประเมินแนวความคิดที่เป็นประเด็นใหญ่ๆ สำคัญๆ ต้องการดูวิธีการสร้างความสัมพันธ์ของแนวคิดต่างๆ ของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร ไม่มีคำตอบใดเพียงคำตอบเดียวที่ถูกต้อง ข้อสอบอัตนัยจึงใช้ประเมินได้ทั้งองค์ความรู้และความรู้ที่เป็นกระบวนการต่างๆ

3. การประเมินจากงาน เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนจากการทำงาน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามมาตรฐานด้วย บางคนเรียกการประเมินจากการปฏิบัติงาน (Performance assessment) ว่าเป็นการประเมินตามสภาพความเป็นจริง (authentic assessment) การประเมินจากการปฏิบัติงานเป็นการประเมินในสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนต้องสร้างและค้นหาคำตอบเอง ซึ่งเป็นคำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ ส่วนการประเมินตามสภาพจริงจะเป็นสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริงมากกว่าการประเมินความสามารถ

4. แฟ้มสะสมงาน เป็นเครื่องมือที่สะท้อนงานที่ลงมือปฏิบัติและเป็นงานที่ตรงตามสภาพจริงได้ เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการประเมินระดับห้องเรียนที่รวบรวมงานต่างๆ ที่ผู้เรียนทำ ไม่ว่าจะเป็นรายงาน การบันทึกย่อต่างๆ ผลงานต่างๆ ที่สร้างขึ้น แฟ้มสะสมงานอาจบรรจุตัวอย่างชิ้นงานที่ทำในแต่ละขั้นตอน เช่น ตั้งแต่ต้นร่าง ต้นฉบับ จนกระทั่งเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ แฟ้มสะสมงานควรบรรจุคำอธิบายถึงกระบวนการในการทำงานแต่ละขั้นตอนของโครงการแต่ละชิ้นว่ากว่าจะสำเร็จเป็นชิ้นงานนั้น ได้ทำอย่างไร และสุดท้ายแฟ้มสะสมงานควรควบคู่ไปกับการจัดแสดงแฟ้มงานด้วย

5. การสังเกตของครู เป็นการรวบรวมข้อมูลต่างๆ วิธีการหนึ่งที่ดี ครูยังมีความใกล้ชิดเด็กมากเท่าใด การรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตของครูก็จะยังมีความตรงมากเท่านั้น ในการสังเกตครูอาจเลือก “จับตา” ลักษณะการสังเกตควรเป็นการสังเกตครุ่องรอยมากกว่าที่จะสังเกตอย่างเป็นทางการที่จะต้องมาออกแบบเครื่องมือการสังเกต โดยเฉพาะ หรือถ้าจะใช้เครื่องมือการสังเกต ก็อาจเป็นบันทึกประจำวัน

6. การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การประเมินตนเองเป็นการฝึกให้ผู้เรียน ได้มีพัฒนาการในทักษะการคิดขั้นสูง การฝึกให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองจะทำให้ผู้เรียนได้รู้จักกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการประเมินผลด้วยวิธีนี้ การให้ผู้เรียนประเมินตนเองครูควรให้กรอบประเด็นคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินตนเอง

7. การประชุมหารือเพื่อประเมินผล มีจุดประสงค์เพื่อให้ครูได้นำข้อมูลที่ครูประเมินมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนได้นำข้อมูลของเขามาแลกเปลี่ยนกับครูด้วย ทำให้ทั้งครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินหรือร่วมมือกันประเมิน ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Assessment เป็นอย่างมาก

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะ วิธีใช้ และประโยชน์ต่างกัน ครูจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องทราบประโยชน์และข้อจำกัดต่างๆ ของเครื่องมือเหล่านั้น จึงจะสามารถใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลในการรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้บอกสภาพจริงของผู้เรียนมากที่สุด ครูจึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการทางด้านการวัดและประเมินการเรียนรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังเจตนารมณ์ของหลักสูตร

การวัดและประเมินผลมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผลที่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงของผู้เรียน และครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จึงต้องวัดและประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

ความหมายการประเมินตามสภาพจริง

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2546 : 13) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 20) ได้กล่าวว่า การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 175) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ การทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการแสดงออก โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบและเป็นผู้ผลิตความรู้ ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงหรือคล้ายจริง ได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ

สรุป การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินจากการวัด โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง

แนวคิดและหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง

ผู้เชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผลกล่าวถึงแนวคิดและหลักการประเมินตามสภาพที่แท้จริงไว้หลายท่าน ที่สำคัญมีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 183) กล่าวว่าไว้ว่า

1. การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill Assessment) แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex Thinking Skill) ในการทำงาน ความร่วมมือ ในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

3. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current Work) ของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
4. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการผูกคตินักเรียนกับงานที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากงานหลาย ๆ ชิ้น
5. ผู้ประเมินควรมีหลาย ๆ คน โดยมีการประชุมระหว่างกลุ่มผู้ประเมินเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
6. การประเมินต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
7. นำการประเมินตนเองมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง
8. การประเมินตามสภาพจริง ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

อนุวัติ คุณแก้ว (2548 : 113) กล่าวถึงหลักการของการประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนบนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย
2. การประเมินตามสภาพจริง จะต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย
3. หลักสูตรสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริง คือ หลักสูตรต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
4. การเรียน การสอน การประเมินผล จะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม
5. การเรียน การสอน การประเมิน เน้นสภาพที่สอดคล้อง หรือ ใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต และควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้คิดงานด้วยตนเอง
6. การเรียนการสอนจะต้องเป็น ไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สูงสุด ตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล เติบโตตามศักยภาพของตนเอง การเรียน การสอน และการประเมินต้องเกี่ยวเนื่องกัน และเน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่ใกล้เคียงหรือสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลจากสภาพจริง

ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545 : 159)

1. การวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงมีลักษณะสำคัญคือ ใช้วิธีการประเมิน กระบวนการคิดที่ซับซ้อนความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิต และกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง
2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและ ส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล
3. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและ ของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูลได้
4. ข้อมูลที่ประเมินได้จะต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่
5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้
6. ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้

ส.วาสนา ประवालพฤษ์, (2544 : 1) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินไว้ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ต้องสอดคล้องกับสาระ มาตรฐาน จุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาตัวน
2. กำหนดขอบเขตในการประเมิน ต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น
3. กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่าง ทำงานกลุ่ม / โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง / พักลางวัน ฯลฯ

6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่าผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

อาจกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงเป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง หลักสูตรท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียน มีแนวทางของงานที่ปฏิบัติ กำหนดกรอบและวิธีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน ซึ่งวิธีการประเมินตามสภาพจริงจะกล่าวต่อไปนี้

เทคนิค / วิธีการที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีวิธีการประเมินโดยสังเขปดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2542 : 184-193)

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่ดีมากวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านการใช้ความคิด การปฏิบัติงาน และโดยเฉพาะด้านอารมณ์ ความรู้สึก และลักษณะนิสัยสามารถทำได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียน

วิธีการสังเกตทำได้โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ การสังเกตโดยตั้งใจหรือมีโครงการสร้างหมายถึงครูกำหนดพฤติกรรมที่ต้องสังเกต ช่วงเวลาสังเกตและวิธีการสังเกต (เช่น สังเกตคนละ 3-5 นาทีเวียนไปเรื่อย ๆ) อีกวิธีหนึ่ง คือ การสังเกตแบบไม่ตั้งใจ หรือไม่มีโครงสร้าง ซึ่งหมายถึงไม่มีการกำหนดรายการสังเกตไว้ล่วงหน้า ครูอาจมีกระดาษแผ่นเล็ก ๆ ติดตัวไว้ตลอดเวลาเพื่อบันทึกเมื่อพบพฤติกรรมการแสดงออกที่มีความหมาย หรือสะอึกความสนใจของครู การบันทึกอาจทำได้โดยย่อ ก่อน แล้วขยายความสมบูรณ์ภายหลังวิธีการสังเกตที่ดีควรใช้ทั้งสองวิธี เพราะการสังเกตโดยตั้งใจอาจทำให้ละเลยมองข้ามพฤติกรรมที่น่าสนใจแต่ไม่มีในรายการที่กำหนด ส่วนการสังเกตโดยไม่ตั้งใจอาจทำให้ครูขาดความชัดเจนว่าพฤติกรรมใด การแสดงออกใด ที่ควรแก่การสนใจและบันทึกไว้เป็นต้น ข้อเตือนใจสำหรับการใช้วิธีสังเกต คือ ต้องสังเกตหลาย ๆ ครั้งในหลายๆ สถานการณ์ (การเรียน การทำงานตามลำพัง การทำงานกลุ่ม การเล่น การเข้าสังคมกับเพื่อน การวางตัว ฯลฯ) เมื่อมีเวลาผ่านไประยะหนึ่งๆ (2-3 สัปดาห์) จึงนำข้อมูลเหล่านี้มาเพื่อพิจารณาสักครั้งหนึ่ง

เครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วน
ประมาณค่า แบบบันทึกระเบียบสะสม เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านต่าง ได้ดี เช่น ความคิด
(สติปัญญา) ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ประกอบการ
สังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

- (1) ก่อนสัมภาษณ์ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนก่อนเพื่อให้การ
สัมภาษณ์เจาะตรงประเด็นและได้ข้อมูลยิ่งขึ้น
- (2) เตรียมชุดคำถามล่วงหน้าและจัดลำดับคำถามช่วยให้การตอบไม่วกวน
- (3) ขณะสัมภาษณ์ครูใช้วาจา ท่าทาง น้ำเสียงที่อบอุ่นเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนเกิด
ความรู้สึกปลอดภัย และแนวโน้มให้นักเรียนอยากพูด / เล่า
- (4) ใช้คำถามที่นักเรียนเข้าใจง่าย
- (5) อาจใช้วิธีสัมภาษณ์ทางอ้อมคือ สัมภาษณ์จากบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียน เช่น
เพื่อนสนิท ผู้ปกครอง เป็นต้น

3. การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ทันทีใน 2
ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู จึงเป็นการประเมินที่ควร
ดำเนินการตลอดเวลา เช่น การตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติ โครงการ/โครงการต่างๆ เป็นต้น
งานเหล่านี้ควรมีลักษณะที่ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของนักเรียนได้ เช่น แบบฝึกหัดที่
เน้นการเขียนตอบ เรียบเรียง สร้างสรรค์ (ไม่ใช่แบบฝึกหัดที่เขียนแบบข้อสอบเลือกตอบซึ่งมัก
ประเมินได้เพียงความรู้ความจำ) งาน โครงการ ที่เน้นความคิดขั้นสูงในการวางแผนจัดการ
ดำเนินการและแก้ปัญหาสิ่งที่ควรประเมินควบคู่ไปด้วยเสมอในการตรวจงาน (ทั้งงานเขียนตอบ
และปฏิบัติ) คือ ลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการตรวจงาน

โดยปกติครูมักประเมินนักเรียนทุกคนจากงานที่ครูกำหนดขึ้นเดียวกัน ครูควรมีความ
ยืดหยุ่นการประเมิน จากการตรวจงานมากขึ้น ดังนี้

- (1) ไม่จำเป็นต้องนำชิ้นงานทุกชิ้นมาประเมิน อาจเลือกเฉพาะชิ้นงานที่นักเรียนทำได้ดีและ
บอกความหมาย / ความสามารถของนักเรียนตามลักษณะที่ครูต้องการประเมินได้ วิธีนี้เป็นการเน้น

“จุดแข็ง” ของนักเรียน นับเป็นการเสริมแรง สร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนพยายามผลิตงานที่ดี ๆ ออกมามากขึ้น

(2) จากแนวคิดตามข้อ 1 ชิ้นงานที่หยิบมาประเมินของแต่ละคน จึงไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น นักเรียนคนที่ 1 งานที่ (ทำได้ดี) ควรหยิบมาประเมินอาจเป็นงานชิ้นที่ 2, 3, 5 ส่วนนักเรียนคนที่ 2 งานที่ควรหยิบมาประเมินอาจเป็นงานชิ้นที่ 1, 2, 4 เป็นต้น

(3) อาจประเมินชิ้นงานที่นักเรียนทำนอกเหนือจากที่ครูกำหนดให้ก็ได้ แต่ต้องมั่นใจว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนทำเองจริง ๆ เช่น สิ่งประดิษฐ์ที่นักเรียนทำเองที่บ้าน และนำมาใช้ที่โรงเรียนหรืองานเล็กต่าง ๆ ที่นักเรียนทำขึ้นเองตามความสนใจ เป็นต้น การใช้ข้อมูล / หลักฐานผลงานอย่างกว้างขวาง จะทำให้ครูรู้จักนักเรียนมากขึ้น และประเมินความสามารถของนักเรียนตามสภาพที่แท้จริงของเขาได้แม่นยำยิ่งขึ้น

(4) ผลการประเมิน ไม่ควรบอกเป็นคะแนนหรือระดับคุณภาพ ที่เป็นเฉพาะตัวเลขอย่างเดียว แต่ควรบอกความหมายของผลคะแนนนั้นด้วย

4. การรายงานตนเอง เป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้น ๆ หรือ ตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด วิธีทำงานความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

5. การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเพื่อนครู – โดยประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน (ประเมินเดือนละครั้ง)

จากเพื่อนนักเรียน – โดยจัดชั่วโมงสนทนา วิพากษ์ผลงาน (นักเรียนต้องได้รับคำแนะนำมาก่อนเกี่ยวกับหลักการ วิธีวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์)

จากผู้ปกครอง – โดยจดหมาย / สารสัมพันธ์ที่ครู หรือ โรงเรียนกับผู้ปกครองมีถึงกันโดยตลอดเวลา โดยการประชุมผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น หรือ โดยการตอบแบบสอบถามสั้น ๆ

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ในกรณีที่ครูต้องการใช้แบบทดสอบ ขอเสนอแนะให้ใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1 ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียน และมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ

6.2 เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของนักเรียน

6.3 แบบสอบต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร

6.4 นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลาย ๆ ด้านมาผสมผสาน และแสดงวิธีคิด ได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

6.5 ควรมีคำตอบถูกได้หลายคำตอบ และมีวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี

6.6 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

7. การประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงาน เพิ่มสะสมงานหมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล่อง แผ่นดิสก์ อัลบั้ม ฯลฯ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้นๆ หรือหลาย ๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสิน ความสามารถ / คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง

การประเมินผลโดยใช้เพิ่มสะสมงานเป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง เพราะใช้การประเมินให้ผู้คิดอยู่กับการสอนและมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนที่ชัดเจน

วิธีการประเมินตามสภาพจริงที่ได้กล่าวแล้วนั้น การที่จะได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน ครูควรใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายๆ วิธีผสมผสานกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านและมีจำนวนมากเพียงพอที่จะประเมินผลที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างมั่นใจหลักเกณฑ์ วิธีการให้คะแนนตามแนวทางการประเมินตามสภาพจริง

การให้คะแนน

หลักเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนตามแนวทางของการประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนทำได้ใน 2 แนวทาง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 12-14) ดังนี้

แนวทางที่ 1

ให้คะแนนในลักษณะภาพรวม เป็นการให้คะแนนในความหมายว่า คะแนนนั้นเป็นตัวแทนความประทับใจในผลงานทั้งหมดรวมทุกด้านแล้ว มักใช้กับเครื่องมือวัดประเมินผลที่เป็น Authentic Test

แนวทางที่ 2

ให้คะแนนในลักษณะวิเคราะห์งานเป็นส่วนย่อย เป็นการแตกย่อยผลสัมฤทธิ์ของงานหนึ่งๆ ออกเป็นหลายๆ ด้าน เพื่อวิเคราะห์ระดับความสำเร็จแต่ละด้านในงานนั้น ของนักเรียน ข้อมูลมีประโยชน์มากต่อการพัฒนาการเรียนการสอน มักใช้ประเมินเพิ่มสะสม

กล่าวโดยสรุป วิธีการให้คะแนนตามแนวประเมินตามสภาพจริง เน้นการให้ข้อมูลที่ สามารถบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความรอบรู้ของนักเรียนว่ามีลักษณะอย่างไรและความสำเร็จหรือ ความรอบรู้ในระดับที่แตกต่างกันนั้น มีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร ไม่ใช่ให้ความหมายเพียงแค่ การได้ / ตก หรือ ผ่าน / ไม่ผ่าน หรือระดับของการผ่านเท่านั้น นอกจากนี้การนำผลประเมินไป ใช้ประโยชน์ด้านการตัดสินผลการเรียนก็มีความสำคัญเป็นอันดับรองจากการนำไปใช้เพื่อพัฒนา นักเรียนและตัวครู

สรุป การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ ถ้าสามารถปฏิบัติได้ ในสถานการณ์จริงจะดีมาก แต่ถ้าไม่ได้ อาจใช้สถานการณ์จำลองที่พยายามให้เหมือนจริงมากที่สุด หรืออาจจะให้ผู้เรียนไปปฏิบัตินอกห้องเรียน หรือที่บ้าน แล้วเก็บผลงานไว้ โดยอาจจะเก็บ ไว้ในแฟ้มสะสมงาน แล้วครูเรียกมาประเมินภายหลัง สถานการณ์ที่ประเมินควรเป็นสถานการณ์ ที่ประเมินผู้เรียนได้หลายมิติ เช่น ทักษะ ความรู้ ความสามารถ การคิด และคุณลักษณะต่างๆ วิธีการที่ใช้ประกอบการประเมินตามสภาพจริงควรมีหลากหลายประกอบกัน สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การตรวจงาน
4. การรายงานตนเองของนักเรียน
5. การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง
7. การประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน

การให้คะแนนการประเมินตามสภาพจริง มี 2 แนวทาง คือ การประเมินในลักษณะ ภาพรวม และการประเมินในลักษณะการวิเคราะห์ส่วนย่อย

หัวใจสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง คือ ต้องสอนและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง

3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

เพื่อให้สถานศึกษามีแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการจึงได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อ จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2544 : 12) และกำหนดสาระการ เรียนรู้แกนกลางให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางเทียบเคียง ตรวจสอบ หรือปรับใช้เป็นสาระการ

เรียนรู้รายปีหรือรายภาคของหลักสูตรสถานศึกษา และให้สถานศึกษากำหนด รายละเอียดสาระ การเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก : 17 และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2546 : 3)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและ รายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและ สร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลัง ภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และ ชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3.2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดกรอบและทิศทางใน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2545 ก :31-35) การ

พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้ยึดเนื้อหาเป็นหลัก หลักสูตรจึงมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถฐาน (Competency -Based Curriculum) โดยเน้นทักษะและความสามารถของผู้เรียนมากกว่าการเน้นเนื้อหา มีมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยจะมีสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะมีสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษาและสาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยเน้นด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม การจัดหลักสูตรภาษาไทยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา

1. ศึกษาปัจจัยของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการจัดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1.1 ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การศึกษาชุมชน ผู้ปกครอง และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

1.2 ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตัวครู ซึ่งมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ วุฒิ เจตคติต่อการทำงาน ปัญหาอุปสรรคต่อการทำงาน เป็นต้น ตัวผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของโรงเรียน จะต้องศึกษาจุดอ่อนจุดแข็ง ทั้งด้านความรู้ ความประพฤติเป็นรายบุคคลรายกลุ่ม การบริหารโรงเรียน เช่น การจัดโครงสร้างองค์กร กระบวนการบริหาร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ทั้งห้องเรียน ห้องสมุด พื้นที่เกษตร เรือนเพาะชำ เป็นต้น

2. กำหนดปรัชญา เป้าหมาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียน โดยศึกษาจากธรรมนูญโรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น กำหนดเป็นแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน จุดเน้นของโครงสร้างของหลักสูตร

3. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทำความเข้าใจการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมและทิศทางการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือกลุ่มสาระการเรียนรู้ คู่มือครู คู่มือการบริหารหลักสูตร จัดทำโครงสร้างของหลักสูตร

4. สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ จะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

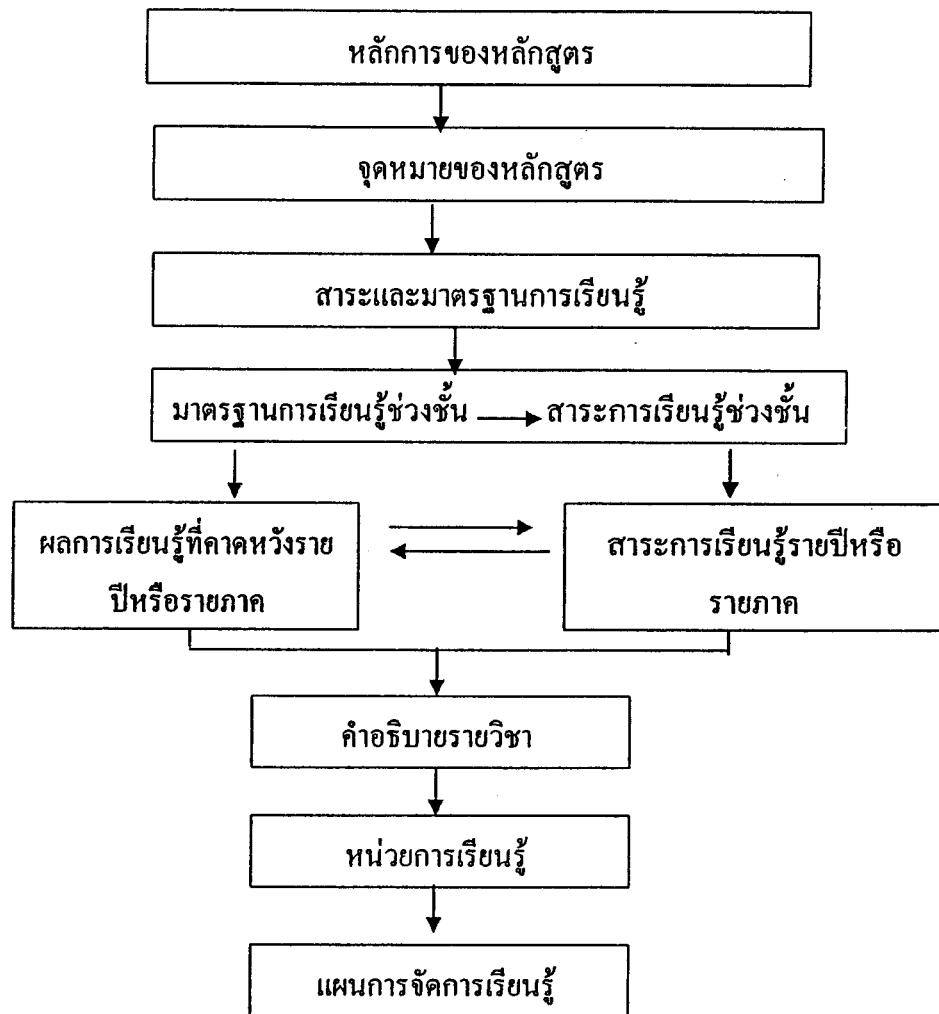
1. ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อให้เห็นภาพของสาระการเรียนรู้สำคัญ ๆ
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับหลักภาษา วรรณคดี วรรณกรรม บทร้อยกรอง ตาม สาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระของภาษาไทย ให้เหมาะสมกับระดับชั้น มีความ สอดคล้อง มีลำดับความยากง่ายของเนื้อหาที่ระดับชั้น
3. การจัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น นำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแต่ละสาระ และ มาตรฐานการเรียนรู้มาวิเคราะห์และจัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยนำคำสำคัญหรือข้อความ สำคัญที่บ่งชี้ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม มาเขียนขยายความ เป็นสาระการเรียนรู้ที่ชัดเจน
4. การจัดทำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค นำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น (ในข้อ 3) มาจัดทำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ให้พิจารณาว่า สาระการเรียนรู้ที่เรียนก่อนจะเป็น พื้นฐานของสาระการเรียนรู้ที่เรียนหลังและมีความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระ และเป็นสาระการ เรียนรู้ที่มีความยากง่ายเป็นลำดับขั้น ส่วนสาระการเรียนรู้ในแต่ละปีจะต้องเป็นสาระการเรียนรู้ ที่ อาจจะซ้ำกันได้เพราะภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ แต่เนื้อหาที่จะฝึกทักษะจะมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ ยากขึ้นซับซ้อนขึ้นตามลำดับ และเป็นสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและวัย ของผู้เรียน
5. การจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายปีหรือรายภาค ให้พิจารณาจากมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค(ข้อ 4) จัดทำเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือรายภาค โดยให้สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือรายภาค จะต้องประกอบด้วยคำที่บ่งบอกสมรรถฐาน ความรู้ กระบวนการ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และภาระงานที่ผู้เรียนจะต้องทำหรือร่องรอยการเรียนรู้ที่ผู้เรียน เกิดผลการเรียนรู้
6. การตรวจสอบผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคกับสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาคให้นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละชั้นปีกับสาระการเรียนรู้แต่ละชั้นปีตรวจสอบ ความสอดคล้องและความสัมพันธ์กันในแต่ละข้อ
7. การจัดคำอธิบายรายวิชาให้นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้แต่ละ ชั้นปีจัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยกำหนดชื่อรายวิชา รหัสวิชา ชั้นปี จำนวนชั่วโมงการสอนตลอด ปี หรือตลอดภาคเรียน และจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละสัปดาห์ การตั้งชื่อวิชาควรตั้งชื่อวิชาสัมพันธ์

กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์ของวิชา เป้าหมายของวิชา และตั้งชื่อวิชาที่น่าสนใจ นำเรียน การเขียนคำอธิบายรายวิชาแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา(ในข้อ 5) และตอนที่สองเป็นคำอธิบายรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ การเขียนคำอธิบายรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ให้เขียนแสดงหัวข้อที่จะสอนและรายละเอียดของหัวข้อแต่ละหัวข้อจะเรียงลำดับความยากง่าย และความเชื่อมโยงของสาระการเรียนรู้โดยเขียนเป็นความเรียงของแต่ละสาระ

8. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ นำคำอธิบายรายวิชาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยนำหัวข้อที่จะสอนและรายละเอียดของหัวข้อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงสอนของแต่ละหน่วย จัดทำผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

9. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนด จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จากผลการเรียนรู้ของแต่ละหน่วย จัดทำสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จะเป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จะต้องเชื่อมโยงจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทักษะกระบวนการและเจตคติเข้าด้วยกัน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะออกแบบเน้นเนื้อหา หรือบูรณาการ เป็นหน่วยเรื่อง(Thematic Unit) หรือเป็นสหวิทยาการหรือจัดเป็นรูปแบบโครงงาน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ หนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

10. การจัดทำแผนการเรียนรู้ อาจจัดทำเป็นรายชั่วโมง เพื่อให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน และบันทึกผลการสอนเพื่อนำไปสู่การวิจัยและปรับปรุงหลักสูตรอื่น ๆ หรืออาจจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้เป็นหน่วยการเรียนรู้ใหญ่ เพื่อให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงก็ได้

ภาพที่ 2.8 แผนภูมิขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

4.1 ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้

4.1.1 ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้นั้น มีผู้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

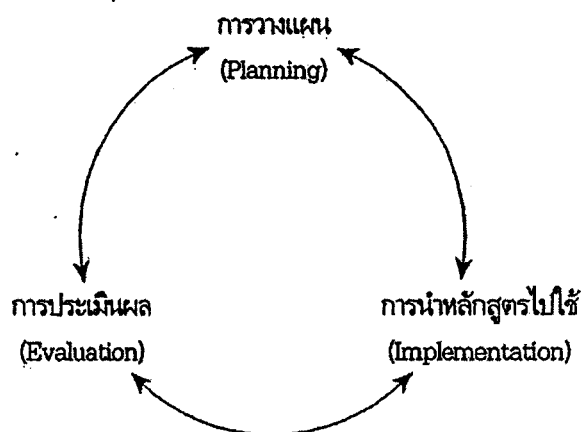
สังัด อุทรานันท์ (2532 : 260) ได้กล่าวถึงความหมายการนำหลักสูตรไปใช้ว่า “การนำหลักสูตรไปใช้ คือ การทดลองใช้เนื้อหาวิชา วิธีการสอน เทคนิคในการประเมินผล การใช้ อุปกรณ์การสอน แบบเรียนและทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน”

อุทัย บุญประเสริฐ (2540:9) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำหลักสูตรไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 140) กล่าวว่าไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรจากภาคทฤษฎีที่เขียนขึ้นไว้เป็นเอกสารรูปเล่มไปสู่ภาคปฏิบัติในโรงเรียน โดยปฏิบัติให้สอดคล้องสัมพันธ์กับภาคทฤษฎีที่กำหนดไว้ ซึ่งกิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกิจกรรมสลับซับซ้อนกว้างขวางมาก และจะต้องเกี่ยวกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ รวมทั้งผู้ปกครองและชุมชน

กรมวิชาการ (2545:7) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้หมายถึง การดำเนินการตามภารกิจ กระบวนการ หรือวิธีการที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2546 : 125) ได้ให้ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ ไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขึ้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในการจัดการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษามองว่าหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนแม่บท และกรอบทิศทางในการจัดการศึกษา โดยการจัดมวลประสบการณ์ต่างๆผ่านทางกิจกรรมและสื่อ และนวัตกรรมนานาชนิดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่สังคมต้องการ การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครอบคลุมงานที่สำคัญหรืองานหลัก 3 ด้าน คือ

ภาพที่ 2.9 แสดงระบบของการนำหลักสูตรไปใช้

ที่มา : ศรีสมร พุ่มสะอาด, ประมวลสาระชุดวิชา การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะ
เป็นตัวชี้วัดว่า การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้ที่เกี่ยวข้อง
ในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน
การบริหารจัดการหลักสูตร อันจะส่งผลให้การใช้หลักสูตรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.1.2 ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้

ธำรง บัวศรี (2532: 276 – 279) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามี 4
ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางหลักสูตรใหม่เข้ามาแทนที่หลักสูตรเดิม มีหลักที่ต้องคำนึงถึง คือ
 - 1.1 การดำเนินการเปลี่ยนแปลงต้องให้เสร็จเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
 - 1.2 ต้องให้ผู้เรียนหลักสูตรเดิมได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด
 - 1.3 ต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานทั้งหลักสูตรใหม่ และหลักสูตรเดิม
 2. การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้
 - 2.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 2.2 การเตรียมบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักแนะแนวการศึกษา
และผู้บริหารการศึกษา
 - 2.3 การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้และอาคาร
สถานที่
 - 2.4 การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา
 - 2.5 การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย
 - 2.6 การเตรียมปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู
 - 2.7 การเตรียมชุมชนและสังคม
 3. การตรวจสอบความพร้อม
 - 3.1 การประเมินผลหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้
 - 3.2 การประเมินผลความพร้อมของผู้เรียน ผู้สอนและชุมชน
 - 3.3 การประเมินผลโครงการที่สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้
 4. การบริหารงานการใช้หลักสูตร
 - 4.1 การสนับสนุนงานการใช้หลักสูตร ในด้าน
 - 4.1.1 กำลังคนต้องเพียงพอ และมีความรู้ และทักษะที่จะสอนได้
 - 4.1.2 วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และสื่อการเรียนการสอน
- ผู้บริหารต้องรับผิดชอบเตรียมการแต่เนิ่น ๆ และวางแผนการดำเนินงานให้รอบคอบ

4.1.3 การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของครูผู้สอน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน การจัดชั้นเรียน การวัดผล การเรียนการสอน ฯลฯ

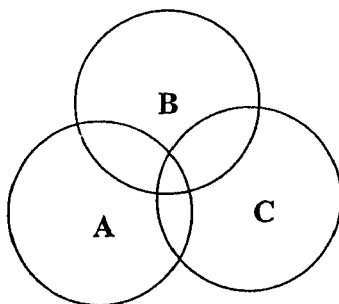
4.1.4 การเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจ

4.1.5 การนิเทศการศึกษา

4.1.6 การแนะแนวการศึกษา

4.2 การกำกับดูแลเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องทำ ต่อเนื่องไป ถึงแม้ว่าจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และกำลังความคิดในการดำเนินการ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ คุ่มค่า เมื่อหลักสูตรใช้ไปได้ระยะหนึ่งก็จะมีการติดตามกำกับดูแลว่า คุณภาพการเรียนการสอนเป็น อย่างไรเพราะเหตุใด

โบเชมพ์ (Beauchamp, 1981: 144 – 171) ได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า งานแรกที่ต้องทำคือ การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ลักษณะเช่นนี้ หลักสูตรจะถูกนำไปใช้ โดยครู สำหรับการสอน ดังแผนภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.10 แสดงระบบของการเรียนในโรงเรียน (System of Schooling)

A หมายถึง ระบบหลักสูตร

B หมายถึง ระบบการสอน

C หมายถึง ระบบการประเมินผล

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องคำนึงถึงการ วางแผน การนำหลักสูตรไปใช้ การตรวจสอบความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร งบประมาณ เอกสาร สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ กระบวนการ ดำเนินการ เช่น การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ การพัฒนาครู การวัดและประเมินผล รวมถึงความพึงพอใจในกระบวนการดำเนินการ

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

1) ผู้บริหารสถานศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ไว้ดังนี้

กองการวิจัยทางการศึกษา (2546 ก: 21) ได้อธิบายบทบาทของครูในการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. จัดให้มีแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 2. เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนจนสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา
 3. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
 4. สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้รับความรู้ และสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
 5. จัดให้มีการนิเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ
 6. ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการปรับปรุงพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น
- চার্জ বাক্সী (2542 : 152 – 153) กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนำหลักสูตรไปใช้ คือ

1. ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับหลักสูตร ได้แก่ อาคารสถานที่ ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดครูให้เหมาะสมกับงาน
 2. จัดบริการให้ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ
 3. เป็นผู้นำในการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นในสถานศึกษา
- จากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ คือ เป็นบุคคลสำคัญในการจัดทำข้อมูล วางนโยบาย แนวทางปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

จริง ตลอดจนการให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้กำลังใจ คำแนะนำ และการนิเทศติดตาม เกี่ยวกับ การใช้หลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

2) ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

กรมสามัญศึกษา (2535 : 200 – 203) กำหนดว่า ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับ งานวิชาการและจะต้องทำงานตามที่ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดให้ทำ ซึ่งตามปกติแล้วจะทำหน้าที่ต่อไปนี้เป็นคือ

1. ฝ่ายวิชาการร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ พิจารณาร่วมกัน โดยมีฝ่ายวิชาการเป็นเจ้าของ เรื่อง เช่นการจัดแผนการเรียน และการแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนวิชาเลือก พิจารณาจัดสรร งบประมาณงานวิชาการ วางแผน การประเมินผลประจำภาคเรียนและสัมมนาปฏิบัติการทาง วิชาการภายในโรงเรียน เป็นต้น

2. ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบดูแลงานโดยตรง เช่น การจัดการการสอน การ จัดการเรียนการสอนประจำภาค บริการสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู บริการห้องสมุดและโสต ทัศน อุปกรณ์จัดกิจกรรมและสอนซ่อมเสริม ควบคุมการประเมินผลการเรียนของสายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เป็นต้น

3. ฝ่ายวิชาการปฏิบัติงานส่งเสริมและประสานงาน เช่น ส่งเสริมในสายวิชา ทำแผนการสอนและโครงการเรียน ประสานโครงการเรียนระหว่างวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาศิลป์ ปฏิบัติให้เสริมงานกันเป็นโครงการใหญ่ ประสานโครงการฝ่ายวิชาสามัญและกิจกรรมนักเรียนให้ สอดคล้องรับกัน ส่งเสริมและช่วยเหลือให้หมวดวิชาสร้างวัตถุประสงค์การสอนและเครื่องมือ วัสดุชิ้นใช้เอง ส่งเสริมให้หมวดวิชาต่าง ๆ สร้างคู่มือประกอบการเรียนการสอนชิ้นใช้ ประกอบการสอน เป็นต้น งานต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเข้า ประชุมหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจความตกลงกันแล้วช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องให้ด้วย

4. ฝ่ายวิชาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับรายงานและเสนอแนะ ตามปกติผู้บริหาร โรงเรียนจะมีเวลาเอาใจใส่งานวิชาการไม่เพียงพออยู่แล้ว ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการต้องเตรียม ข้อมูลต่างๆ ที่รับผิดชอบให้พร้อมที่จะรับการตรวจสอบหรือพร้อมที่จะชี้แจงให้ข้อเสนอแนะเมื่อมี โอกาสเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการควรได้รับข้อเสนอแนะ และรายงาน จากหัวหน้าหมวดวิชาด้วย เพราะวิชาการสื่อสารตามสายงานวิชาการ

3) ครูผู้สอน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของครูที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ไว้ดังนี้
 แรมสมร อยู่สถาพร (2534: 254) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครู ไว้ดังนี้

1. ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรที่ตนจะใช้เป็นอย่างดี โดยศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร และศึกษาวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตามหลักสูตร ในกลุ่มวิชาที่ตนรับผิดชอบอย่างละเอียด
2. ครูจะต้องมีความสามารถในการสอน และรู้จักเลือกใช้เทคนิค วิธีการสอนได้อย่างเหมาะสม
3. ครูจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนตามหลักสูตร
4. ครูต้องเอาใจใส่ติดตามนักเรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด ให้ความรัก ความเมตตาและชี้แนะทางการเรียนให้นักเรียน
5. ครูจะต้องพัฒนาตนเองโดยการศึกษาหาความรู้ให้มีความรู้ ความสามารถในทุก ๆ ด้านเพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร
6. ครูจะต้องอุทิศเวลาให้กับการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

กองวิจัยทางการศึกษา (2546 ก : 22) ได้อธิบายบทบาทของครูในการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียน
2. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงแสดงออกอย่างอิสระ และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม
3. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดหาแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ แหล่งผลิตศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น
4. พัฒนาค้นคว้าให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ทนต่อเหตุการณ์
5. เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติดีต่อเพื่อนครู และนักเรียน
6. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศดึงดูดความสนใจ ทำทาบให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม
7. จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
8. จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยให้มีการประสานกันระหว่างสถานศึกษา บ้านและชุมชน เพื่อการพัฒนาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากบทบาทหน้าที่ของครูในการใช้หลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ครูมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ต้องศึกษาหลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่การ

เรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับนักเรียน สภาพโรงเรียน ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4) นักเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้ กองวิจัยทางการศึกษา (2546 ก : 27) ได้อธิบายบทบาทของนักเรียนในการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครอง และครูวางแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
 2. มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ บริหารจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพ
 3. ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
 4. มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
 5. รักษาสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
 6. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
- แรมสมร อยู่สถาพร (2546 : 257) ได้ให้ความหมาย นักเรียนมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรไว้ว่า การใช้หลักสูตรใด ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ถ้าผู้เรียนตระหนักในบทบาทในด้านการเรียนของคนแล้ว ก็จะช่วยให้การใช้หลักสูตรหรือการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น ๆ บรรลุผล ดังนั้น ควรมีการปฐมนิเทศนักเรียนให้เข้าใจในแนวทางของหลักสูตร บทบาทความรับผิดชอบของตนต่อการเรียนในหลักสูตรนั้น ๆ

จากบทบาทของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรโดยตรง เพราะหลักสูตรที่โรงเรียนใช้ทำการเรียนการสอนนั้นมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ต้องพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่เรียนด้วยเช่นกัน

4.2 ความหมายของการประเมินและการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

4.2.1 ความหมายของการประเมิน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลาย แนวคิดดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2536: 11) ให้ความหมายการประเมินไว้ว่า การประเมิน (Evaluation) คือ การวัด (Measurement) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) การตรวจสอบ

ความสอดคล้อง (Determining congruence) การช่วยการตัดสินใจ (Assist decision making) การบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description or Portrayal) และการตัดสินคุณค่า (Determining of worth or value)

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540: 91) กล่าวว่า การประเมินผลในทางการศึกษาให้ความหมายว่าเป็นขบวนการตีความหมาย (Interpretation) และการตัดสินคุณค่า (Value Judgment) จากสิ่งที่วัดได้จากการวัดผล การประเมินผลต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผน ในการรวบรวมข้อมูลตลอดจนเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินว่าดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมประการใด

สมคิด พรหมขัย (2542 :29) ให้ความหมายการประเมิน ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูง เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงานตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการและแผนงาน กล่าวคือ แผนงาน /โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใด สามารถทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ การประเมินขณะที่แผนงาน/โครงการกำลังดำเนินการอยู่ และการประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

ดังนั้นสรุปได้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีมาตรฐาน เพื่อนำผลการประเมินนั้นไปใช้ในการตัดสินใจหรือเลือกแนวทางในการดำเนินการต่อไป

4.2.2 ความหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2546 : 129) กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการตรวจสอบเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณภาพตามจุดหมายที่กำหนดไว้หรือไม่มากน้อยเพียงใดในสถานการณ์จริง มีจุดอ่อนข้อบกพร่องในส่วนใดกระบวนการใด หรือมีส่วนไหนเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อจะได้ค้นหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผล หรือในส่วนที่เป็นปัจจัยอื่นๆ ให้การใช้หลักสูตรนำไปใช้ โดยมากหากพบปัญหาอุปสรรคหรือข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เรียน

ในการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้จะหมายรวมไปถึงการประเมิน 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
2. การประเมินคุณค่าของหลักสูตร
3. การประเมินในลักษณะของการตัดสินใจ

แรมสมร อยู่สถาพร (2536: 275-277) ได้เสนอเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้นี้ ถือว่าการประเมินเป็นส่วนหนึ่ง การประเมินผลต้องต้องกระทำทุกๆ ด้านที่จำเป็น เช่น การประเมินเกี่ยวกับการเตรียมการใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตรในห้องเรียน และความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

สรุปได้ว่า การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตร โดยจะเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.3 จุดมุ่งหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2546 : 131- 132) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1. เพื่อติดตามและตรวจสอบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนานั้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เมื่อนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงทั้งในแง่สิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียน ครู อาจารย์และระบบบริหารจัดการหลักสูตร
2. เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ใช้หลักสูตร ให้สามารถใช้หลักสูตรได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อตรวจสอบความพร้อมในการจัดปัจจัยพื้นฐาน เช่น โครงสร้างการบริหารความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของผู้บริหาร การเตรียมครู ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติของครู งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เป็นไปตามข้อกำหนดตามแนวทางการใช้หลักสูตรหรือไม่ และมีความเหมาะสม สมบูรณ์ เพียงพอต่อการส่งผลให้เกิดความราบรื่นในการปฏิบัติจริงหรือไม่
4. เพื่อตรวจสอบว่าผู้รับผิดชอบโดยใช้หลักสูตร คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน ได้ดำเนินการหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการใช้หลักสูตรถูกต้องและครบถ้วนตรงตามความคาดหวังมากน้อยเพียงใด
5. เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดปัจจัยและการปฏิบัติกิจกรรมว่า การจัดในลักษณะใดที่ได้ผลดีและลักษณะใดที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีเท่าที่ควร
6. เพื่อตรวจสอบความเพียงพอของระดับการใช้ปัจจัย และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ใช้หลักสูตร ที่ทำให้เกิดผลผลิตตามความต้องการหรือไม่เพียงใด

7. เพื่อศึกษาปัญหาคุณภาพที่เกิดจากองค์ประกอบของปัจจัยและกิจกรรมการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ควรเร่งปรับปรุงแก้ไข

8. เพื่อนำผลการประเมินที่พบว่า มีข้อบกพร่อง ปัญหาหรืออุปสรรค หรือจุดอ่อนไปนำเสนอผู้เกี่ยวข้องไปปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรและกระบวนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สรุปได้ว่าการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการตรวจสอบเพื่อตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือมีคุณภาพตามจุดหมายเพื่อนำผลการประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆและพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบตั้งแต่การสร้างและการใช้ให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพและคุณภาพต่อไป

4.4 ความสำคัญของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2546 : 133) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

1. นำผลการประเมินไปปรับปรุงตัวหลักสูตร โดยเฉพาะในด้านการศึกษาจุดหมาย เนื้อหาสาระ โครงสร้าง รวมทั้งการบริหารจัดการหลักสูตรในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผลของครูให้เกิดประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน หลักสูตรที่ดีจะต้องมีผลการประเมินการใช้หลักสูตร ยืนยันการพัฒนาหลักสูตรจึงจะมีความสมบูรณ์
2. ทำให้ทราบข้อบกพร่อง ข้อดีของหลักสูตร ตลอดจนเป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนสอนของครู ผลการวัด ผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ผลการประเมินดังกล่าวจะเป็นเครื่องชี้ว่า อะไร หรือกระบวนการใดในหลักสูตรควรคงไว้และอะไรควรเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. ใช้ผลการประเมินพิสูจน์ยืนยัน ในแง่ของการทราบสาเหตุของการประสบความสำเร็จหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดความล้มเหลวเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป
4. ทำให้เกิดการตรวจสอบกิจการและการปฏิบัติตามแผน ของหน่วยงานระดับนโยบายหรือส่วนกลาง ซึ่งเป็นการกระตุ้น เร่งรัด ให้เกิดความรับผิดชอบหรือเพิ่มระดับความรับผิดชอบ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการสร้างแรงจูงใจที่ดีต่อหน่วยปฏิบัติ

สรุปได้ว่าหลักสูตรเป็นเสมือนกรอบแนวความคิดและแนวทางการนำนโยบายการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ดังนั้นการตรวจสอบวินิจฉัยตัวหลักสูตรจึงจำเป็นต้องรับการตรวจสอบประเมินผลแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับ

คนไทยและสังคมไทยเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันผลการประเมินจะไป
แก้ไขพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

4.5 ขั้นตอนและตัวแปรที่จำเป็นในการประเมินหลักสูตร

สมคิด พรหมจักษ์ และสุพักตร์ พิบูลย์ (2543 : 10-21) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการ
ประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีขั้นตอน
ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดหลักการและเหตุผลของการประเมินหลักสูตร ตลอดจนความจำเป็นหรือ
ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

2. วิเคราะห์หลักสูตรที่มุ่งประเมิน

3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

4. ออกแบบการประเมินหลักสูตร

5. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานของการประเมิน

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

9. การรายงานผลการประเมิน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2530 : 46-47) กล่าวในการสัมมนาทางวิชาการที่
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าในการประเมินหลักสูตรน่าจะประเมินตัวแปรต่อไปนี้

1. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร คือ ศึกษาหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันก่อนที่จะ
เปลี่ยนไป โดยศึกษาแนวคิดเบื้องหลัง ผู้ให้กำเนิด กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการ เหตุผลและ
แรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระหรือมาตรฐานของหลักสูตร รวมทั้งความเหมาะสมของ
โครงสร้างหลักสูตร

3. ประเมินกระบวนการในหลักสูตร ได้แก่ กระบวนการบริหารหลักสูตร การ
เรียนการสอน การบริการวิชาการ การให้คำปรึกษา บรรยายทางวิชาการ และกิจกรรมนักศึกษา
ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นเหตุปัจจัยสำคัญในการสร้างคุณภาพบัณฑิต

4. คุณภาพบัณฑิต ผลสัมฤทธิ์ทั้งในแง่วิชาการและไม่ใช่วิชาการ โดยมุ่งที่การ
พัฒนาให้บัณฑิตมีคุณภาพ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540: 91-96) ได้ให้แนวคิดว่าการวัดและประเมินผลแผนการศึกษา
มีตัวบ่งชี้หรือตัวแปรที่จำเป็นต้องวัดและประเมินผล ดังนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตร
 2. สถานภาพของผู้สอน
 3. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
 4. ขบวนการจัดการเรียนการสอน
 5. การบริหารของสถาบันการศึกษา
 6. สภาพแวดล้อม สังคมตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
- ปัจจัยข้างต้นจำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์และเทคนิคการวัดที่เหมาะสมมีระบบ การวัด

ที่มีทั้งความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ตลอดจนมีกระบวนการประเมินผลตามเป้าหมาย มีการพิจารณาตัดสินคุณค่าจากสิ่งที่วัดได้ มีการวิเคราะห์ปัญหาระหว่างประเมินผล สำหรับการประเมินผลโดยทั่วไปมักจะใช้การประเมินทั้งแบบ Formative Evaluation และการประเมินแบบ Summative Evaluation

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญคือ การกำหนดหลักการและเหตุผล การวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร การออกแบบและกำหนดตัวบ่งชี้การประเมิน การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานการประเมิน ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะนำเสนอในรูปของการรายงานผลการประเมินให้แก่ผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบต่อไป

4.6 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

มีนักประเมินหลายท่านให้แนวคิดในเรื่องของรูปแบบการประเมินไว้จำนวนมากและมีความแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่แต่ละท่านกำหนดขึ้นแนวคิดและรูปแบบการแบ่งประเภทของการประเมินออกได้ดังนี้

กัญญา ลินทร์คนศิริกุล (2545: 165) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบการประเมินโดยยึดแนวการแบ่งตามแนวคิดของสมิธ (N. L. Smith) และแนวคิดของวอร์เรนและแซนเดอร์ (Brian R. Worthen and James R. Sanders) ได้ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรโดยอิงจุดประสงค์ (Objectives - Oriented Approaches) รูปแบบการประเมินหลักสูตรในกลุ่มนี้ได้แก่
 - 1.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์
 - 1.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์
 - 1.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวิส
2. รูปแบบการประเมินหลักสูตรโดยเน้นการตัดสินใจ (Judgment Approaches) รูปแบบการประเมินหลักสูตรในกลุ่มนี้ได้แก่

- 2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของครอนบาค
- 2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเคค
3. รูปแบบการประเมินหลักโดยเน้นการตัดสินใจเพื่อการจัดการ (Decision – management approaches) รูปแบบการประเมินหลักสูตรในกลุ่มนี้ได้แก่
 - 3.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม
 - 3.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของอัลคิน

อย่างไรก็ดีหากพิจารณาในแง่ของสาระสำคัญของแต่ละแนวคิดแล้ว จะพบว่ารูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่สำคัญ มีดังนี้

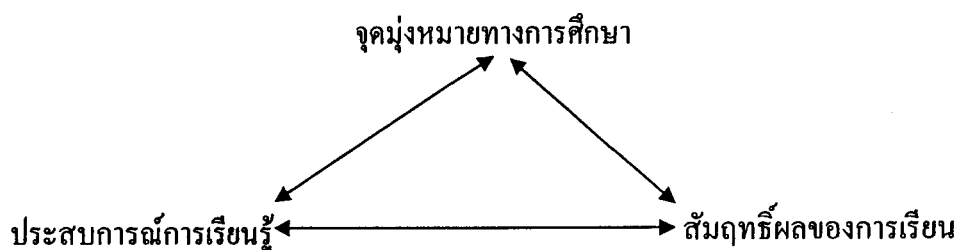
1) เทคนิคการวิเคราะห์พู่แข่ง (Puissance Analysis Technique)

ทิสนา แคมมณี (2540: 137-141) ได้กล่าวว่าเทคนิควิเคราะห์พู่แข่ง เป็นเทคนิคการประเมินผลหลักสูตรที่เป็นตัวเอกสารหลักสูตรโดยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน แต่ละองค์ประกอบมีการจำแนกออกเป็นข้อย่อย ๆ และให้คะแนนแต่ละข้อย่อยโดยน้ำหนักคะแนนไม่เท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากพิจารณาถึงความยากง่ายของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น เป็นจุดมุ่งหมายและประเภทของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยปกติแล้ววิธีการนี้จะใช้สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยการพิจารณาคัดสิน ต้องดูจากค่า Puissance Measure (P.M.) ซึ่งคำนวณได้จากตารางวิเคราะห์พู่แข่งที่สร้างขึ้น

2) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (The Tyler Model, 1960) ราล์ฟ คับบลิว ไทเลอร์ (Raiph w. Tyler) ได้ให้หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยพิจารณาคัดสินจากการบรรลุผลสำเร็จของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้ การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้จึงควรตอบคำถาม 4 ข้อให้ได้ชัดเจน คือ

- 2.1 มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาใดบ้างที่โรงเรียนต้องการ
- 2.2 มีประสบการณ์ทางการศึกษาใดบ้าง ที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว
- 2.3 ควรจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านั้นอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพ
- 2.4 จะตัดสินได้โดยใช้วิธีใดว่า จุดมุ่งหมายเหล่านั้นบรรลุผลตามที่ต้องการ

ไทเลอร์ (Tyler) ได้ให้นิยามว่า การศึกษาคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลต่อกันขององค์ประกอบหลักสูตร 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประสบการณ์เรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของการเรียน (ธารง บัวศรี 2542: 293) ดังแผนภูมิที่ 2.11

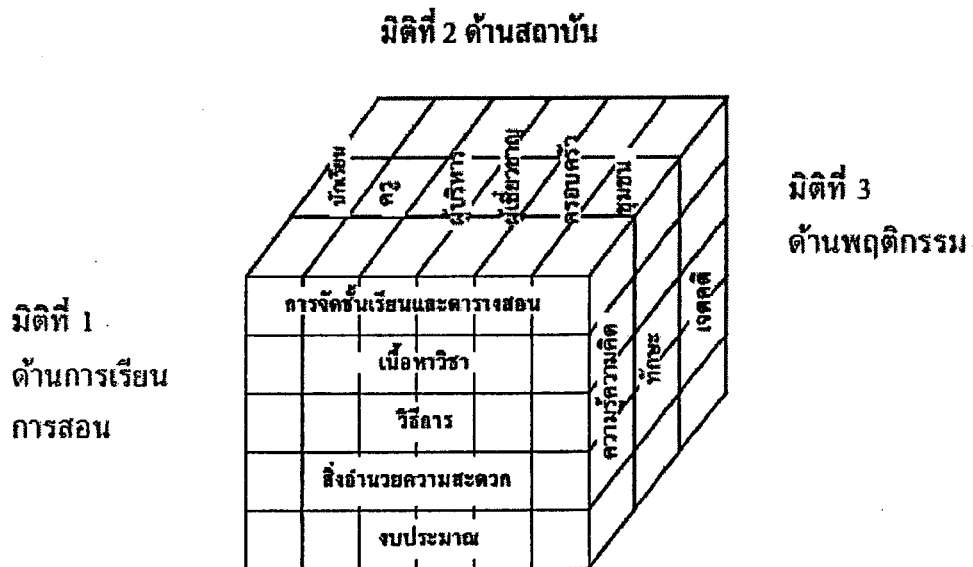
แผนภูมิที่ 2.11 หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรของ Tyler

ที่มา : ชำรง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา

อย่างไรก็ดี รูปแบบนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เพราะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมจะใช้กับหลักสูตรที่มีการวางแผนไว้เรียบร้อยแล้วเท่านั้น หากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญในทันทีทันใดหรือโดยไม่คาดหวังมาก่อนจะไม่สามารถใช้รูปแบบนี้ประเมินให้ครอบคลุมได้ ดังที่โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake) ได้วิจารณ์ว่ารูปแบบของไทเลอร์นั้นเน้นการประเมินที่ขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่ตั้งไว้ก่อนการประเมินที่ดี ควรเป็นไปตามธรรมชาติ ที่เรียกว่า Responsive Evaluation หรือที่ไมเคิล สคริฟเวน (Michael Scriven) เรียกว่า goal – free evaluation ซึ่งสคริฟเวนมีแนวความคิดในทำนองเดียวกันว่า ผู้ประเมินไม่ควรพิจารณาเฉพาะสิ่งที่ตั้งความหวังไว้เท่านั้น และผลที่เกิดขึ้นทั้งด้านดีหรือด้านไม่ดีบางครั้งเป็นสิ่งที่ไม่ได้คาดหวังมาก่อน

3) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 226-231) มีแนวคิดในการประเมินหลักสูตร โดยมีส่วนยึดจุดประสงค์เป็นหลักคล้ายของไทเลอร์ แต่แฮมมอนด์ได้เสนอแนวคิดที่ต่างจากไทเลอร์ โดยได้กล่าวว่าการประเมินผลควรประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของมิติต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติ (Dimensions) ใหญ่ ๆ แต่ละมิติจะประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ ๆ อีกหลายตัวแปร ความสำเร็จของหลักสูตรขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในมิติต่าง ๆ เหล่านั้น มิติทั้ง 3 ได้แก่ มิติด้านการเรียนการสอน (Instructional Dimension) มิติด้านสถาบัน (Institutional Dimension) และมิติด้านพฤติกรรม (Behavioral Dimension) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2.12 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในมิติต่างๆ ของแฮมมอนด์
ที่มา : โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ.

1. มิติด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปร คือ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ งบประมาณ
2. มิติด้านสถาบัน ประกอบด้วย 6 ตัวแปร คือ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญครอบครัว ชุมชน
3. มิติด้านพฤติกรรม มีองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective Domain) และพฤติกรรมด้านทักษะ (Psychomotor Domain)

แนวความคิดประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์เริ่มด้วยการประเมินหลักสูตรที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อได้ข้อมูลเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ แล้วจึงเริ่มกำหนดทิศทางและกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

4) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค (The Stake's Congruence Contingency Model) โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake, 1967) พัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากวิธีการเชิงระบบ (System Approach) โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบหลักสูตร ซึ่งสเตคได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเช่นเดียวกับองค์ประกอบของระบบดังนี้

4.1 สิ่งที่มีอยู่ก่อน (Antecedents) หมายถึง สภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนการใช้หลักสูตรเทียบ ได้กับปัจจัยตัวป้อน (inputs) ของวิธีการเชิงระบบซึ่งในที่นี้ได้แก่ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของครู เนื้อหาของหลักสูตร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารเรียน ฯลฯ

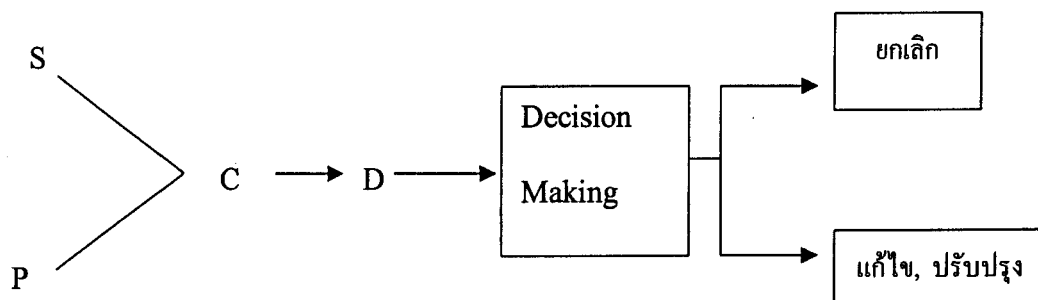
4.2 กระบวนการสอน (Transactions) เป็นขั้นนำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติหรือ การเรียนการสอนเทียบ ได้กับองค์ประกอบด้านกระบวนการของวิธีการเชิงระบบ ซึ่งกระบวนการ สอนประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์ของครูและนักเรียน การสื่อความหมายการแลกเปลี่ยนความคิด ระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างครูกับครู ความสนใจของนักเรียน เวลาเรียนของนักเรียน เวลา สอนของครู ฯลฯ

4.3 ผลที่ได้รับ (Outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการ ใช้หลักสูตรที่มีต่อ นักเรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นกับครูและ โรงเรียน ซึ่งผลที่ได้รับจากการ ใช้หลักสูตรนี้เทียบ ได้กับผลผลิต (outputs) ของวิธีการเชิงระบบนั่นเอง

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์สอดคล้องกันของ องค์ประกอบทั้ง 3 ซึ่งกำหนดไว้เป็นสิ่งที่คาดหวังของหลักสูตรและข้อมูลของสิ่งที่ปรากฏซึ่งเก็บ ได้จากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจริง การตัดสินใจอาศัยการเปรียบเทียบข้อมูลที่เก็บ ได้กับเกณฑ์ มาตรฐานและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ประเมิน

5) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Provus' Discrepancy Evaluation Model) การประเมินรูปแบบตามรูปแบบนี้ จะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน

1. ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน (Standard-s) โดยผู้ประเมินหลักสูตรจะกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานของสิ่งที่ต้องการวัดว่าต้องการ ในระดับใด
 2. รวบรวมผลการปฏิบัติ (Performance-P) ในขั้นนี้ ผู้ประเมินจะเก็บรวบรวม ข้อมูลของสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการวัดให้มากที่สุดที่จะนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
 3. เปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (Compare -C) โดย นำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้
 4. จำแนกความแตกต่าง (Discrepancy-D) ระหว่างผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐาน
 5. ทำการตัดสินใจ (Dicision Making) เป็นการตัดสินใจที่จะดำเนินการอย่างใด อย่างหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งอาจจะเป็นการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้นก็ได้
- รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2.13 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัว
ที่มา: สุนีย์ ภูพันธ์, แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร

6) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโกว์ (Doris T. Gow Intrinsic Analysis Model)

ดอริซ ที โกว์ (Doris T. Gow, 1977) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบภายใน (Intrinsic Analysis Model) ปี ค.ศ. 1979 โกว์ได้เสนอกระบวนการประเมินหลักสูตรเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539 : 239 – 240)

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร เป็นการพิจารณาหลักสูตร 4 ด้านด้วยกัน คือ

1. โอกาสการเรียนรู้ ซึ่งพิจารณาใน 2 เรื่องคือ
 - 1.1 เนื้อหา สาระ ทักษะ มโนทัศน์ที่จัดไว้ให้เด็กได้เรียนรู้
 - 1.2 การจัดให้เด็กได้มีโอกาสได้เรียนรู้มากที่สุดตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. สิ่งเร้า ซึ่งพิจารณาใน 3 ด้าน คือ
 - 2.1 การช่วยเหลือให้เด็กรู้จักวางแผนการเรียน เลือกสิ่งต่าง ๆ และประเมินผล

ตัวเอง

- 2.2 ให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงในลักษณะต่าง ๆ ทั้งจากภายนอกและแรง

เสริมภายใน

- 2.3 การจัดให้มีรูปแบบวิธีการและเทคนิควิธีสอนหลากหลาย

3. โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบของหลักสูตร 5 ด้าน

คือ

- 3.1 ความสอดคล้องของจุดประสงค์ของหลักสูตรกับลักษณะนิสัย และ

ความต้องการของผู้เรียน

- 3.2 การสอดคล้องของจุดประสงค์กับบทเรียน

- 3.3 ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ และบทเรียน

3.4 ความเหมาะสมของการกำหนดและจัดลำดับจุดประสงค์

3.5 ความเหมาะสมของแนวทางต่างๆ ที่ครูจะใช้เพื่อวินิจฉัยและสอนซ่อม

เสริมให้แก่ผู้เรียน

4. สภาพการณ์การเรียนการสอน(Instructional Events) ซึ่งพิจารณาองค์ประกอบ 4

ด้าน คือ

4.1 ความเหมาะสมของคู่มือครู

4.2 ความเหมาะสมและชัดเจนของเอกสารตำราสำหรับผู้เรียน

4.3 ความสะดวกของการเลือกใช้รูปแบบการสอน

4.4 ความเหมาะสมสอดคล้องระหว่างกลวิธีการสอนกับลักษณะของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การตัดสินคุณภาพของหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่ผู้ประเมินนำเอาข้อมูลมาจากการวิเคราะห์หลักสูตรทั้ง 4 ส่วน มาพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักการและทฤษฎีทางการศึกษาและทางจิตวิทยาว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด การประเมินรูปแบบตามหลักสูตรนี้ ถือว่ามีความเชื่อถือมากที่สุดวิธีหนึ่งเพราะพิจารณาตัดสินโดยอ้างอิงหลักการและทฤษฎีทางการศึกษาและจิตวิทยาซึ่งแตกต่างจากรูปแบบอื่นๆ ที่ใช้ความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ประเมินเป็นหลัก

7) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาจากแนวความคิดของ ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Danial L. Stufflebeam and others.1974: 228 -232) ที่ได้นำเสนอรูปแบบการประเมินผลโครงการศึกษาต่อคณะกรรมการประเมินผลการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเรียกว่า The Phi Delta Kappa National Study Committee on Evaluation รูปแบบนี้เรียกชื่อว่า CIPP MODEL หลักการสำคัญของการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้มุ่งประเมินสภาพการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร 4 ส่วนด้วยกัน คือ

1. การประเมินบริบท(Context- C) ซึ่งได้แก่สภาพสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความต้องการของคนในชุมชน แนวคิด และปรัชญาในการจัดการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งบริบทเหล่านี้จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เหมาะสม

2. การประเมินปัจจัยตัวป้อน (Input -I) ได้แก่ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นต้นว่า ความพร้อมในด้านตัวครู ผู้บริหาร อาคารเรียน งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์

3. การประเมินกระบวนการ (Process -P) ได้แก่ กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะครอบคลุมกระบวนการบริหารและการบริการหลักสูตร กระบวนการสอนของครู กระบวนการเรียนของนักเรียน ฯลฯ

4. การประเมินผลผลิต (Product -P) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ซึ่งเกิดกับผู้เรียนและการปฏิบัติงานในโรงเรียน ทั้งนี้โดยนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายของหลักสูตร หรือความคาดหวังของสังคม ซึ่งจะทำให้ทราบว่าหลักสูตรบรรลุตามหลักการและจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบของปฏฺยแข่งค์ รูปแบบของไทเลอร์ รูปแบบของแฮมมอนด์ รูปแบบของสแตค รูปแบบของโพรวิส รูปแบบของโกว์ และรูปแบบของสตัฟเฟิลบีม เป็นต้น การประเมินแต่ละรูปแบบจะมีรายละเอียดและจุดเน้นของการประเมินแตกต่างกันไปบ้างขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้ออกแบบการประเมิน ทั้งนี้ในการนำไปใช้จะมีวัตถุประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน คือเพื่อใช้พิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณค่าดีมากน้อยเพียงใด สมควรจะนำหลักสูตรไปใช้ต่อหรือยกเลิกการใช้หลักสูตรนั้น รวมถึงการนำข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นในการเลือกรูปแบบการประเมินหลักสูตรรูปแบบใดไปใช้จึงควรพิจารณาว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

จากการศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงดำเนินการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าปางวิทยายา จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ คือการประเมินใน 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product)

- การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชา บุคลากร งบประมาณ เอกสารประกอบหลักสูตร เวลา สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

- การประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ การพัฒนาครู การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- การประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) และผลการประเมินระดับประเทศ (O-NET) ของนักเรียนชั้น ม.6 เปรียบเทียบกับ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และ ระดับประเทศ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) และทักษะทางการเรียน (การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน) ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ(2545) ได้ติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนเครือข่ายในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 630 โรงเรียน ในระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน พ.ศ. 2545 พบว่า สถานศึกษาได้เตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมปฏิบัติการจัดทำหลักสูตร ศึกษาฐานของโรงเรียนอื่น ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนรับรู้และขอความร่วมมือ ข้อมูลที่นำมาจัดทำระบบสารสนเทศในระดับมาก คือ ข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจระดับมาก คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและการจัดสัดส่วนเวลาเรียน บุคลากรมีความเข้าใจในระดับน้อยในเรื่อง การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ การดำเนินงานของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนร้อยละ 63.4 มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2545 สำหรับการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคณะกรรมการในโรงเรียน และมีคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และคาดว่าจะทำหลักสูตรเสร็จทันเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ปัญหาที่พบของโรงเรียนเครือข่าย ได้แก่ ครูเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรไม่ชัดเจน ครูขาดความมั่นใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เวลาในการจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ และบุคลากรมีภาระงานมาก นอกจากนี้ โรงเรียนต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ช่วยเหลือในเรื่องการสนับสนุนเอกสาร/ คู่มือในการจัดทำหลักสูตร นิเทศติดตาม กำกับดูแล และเป็นพี่เลี้ยงในการทำหลักสูตร

ศยามา สรมชุรา (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน เขตภูมิภาคตะวันตก โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเอกชนที่เป็นโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2545 เขตภูมิภาคตะวันตก จำนวน 19 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอน และกลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 114 คน

ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบท ได้แก่ ปัจจัยภายในและภายนอกของการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร โดยภาพรวมของสถานศึกษาเขตภูมิภาคตะวันตกมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ คุณลักษณะของครู คุณลักษณะของนักเรียน และสื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมของสถานศึกษาเขตภูมิภาคตะวันตก มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลโดยภาพรวมของสถานศึกษา เขตภูมิภาคตะวันตก มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ด้านผลการปฏิบัติตามกระบวนการ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมของสถานศึกษาเขตภูมิภาคตะวันตกมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546) ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและเครือข่ายในระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนที่มีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 468 โรงเรียนจาก 63 จังหวัดในเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 พบว่า ปัจจัยในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านบุคลากร ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการและทักษะในการบริหารหลักสูตรในระดับมาก และชุมชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาปานกลาง ด้านอำนวยความสะดวกต่อการใช้หลักสูตรพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับนักเรียน มีแหล่งการเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษาเพียงพอในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาส่วนใหญ่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดครูเข้าสอนตรงตามวุฒิและตรงกับความรู้ความสามารถในกลุ่มสาระที่สอน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนครู มีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษาได้ศึกษาสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (ร้อยละ 94.4) วางแผนนิเทศ(ร้อยละ 83.9) ผู้บริหารสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 ได้กำหนดเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ศึกษาเอกสารหลักสูตรก่อนวางแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ครูส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90.0 มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด ปฏิบัติจริงและส่งเสริมคุณธรรม ทำวิจัยในชั้นเรียน ร้อยละ 64.3 นำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ร้อยละ 93.3 เน้นการประเมินผล

ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัด ได้แก่ ชุมนุมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และชมรมตามความสนใจ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียนและชุมชน มีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ระดับมาก และนักเรียนมากกว่าร้อยละ 95 ผ่านเกณฑ์การประเมินของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรไม่ชัดเจน มีภาระงานพิเศษมาก และขาดแคลนครู โดยเฉพาะวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ชาติผู้นิเทศที่มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการนิเทศ ครูไม่เข้าใจสาระการเรียนรู้ การจัดแผนบูรณาการ วิธีการวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมยังไม่หลากหลาย

อโนทยา เรืองศรี (2546: 79-81) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ของสถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 โดยใช้รูปแบบเชิงระบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 5 สถาบัน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครู จำนวน 297 คน และนักเรียน จำนวน 573 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 870 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า (1) ความพร้อมในการดำเนินการใช้หลักสูตรในภาพรวมครูมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความพร้อมด้านบุคลากรในระดับมาก ส่วนด้านงบประมาณ ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร ด้านสื่อการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง (2) กระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรในภาพรวมครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ การพัฒนาครูอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ (3) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจด้านการพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและพัฒนาสื่อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ยุวี วุฒิวิริยางค์ (2546 : 107-119) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจำปีการศึกษา 2545 โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียน

เครือข่ายการใช้หลักสูตรของกรมสามัญศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 4 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน ครูผู้สอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 จำนวน 148 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 จำนวน 337 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 485 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า (1) ความพร้อมในการจัดปัจจัยพื้นฐานการใช้หลักสูตรที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับมากที่สุด คือการสร้างความตระหนักด้วยวิธีประชุมชี้แจง การพัฒนาบุคลากรโดยจัดหาเอกสารจัดทำหลักสูตร การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร การจัดทำข้อมูลสารสนเทศบุคลากร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโดยชี้แจงผู้เรียน การเตรียมสื่อวัสดุด้วยการสำรวจการใช้ การเตรียมสถานที่ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดครูเข้าสอนตามวุฒิการศึกษา การเตรียมการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ โดยจัดหาคู่มือเอกสาร การเตรียมแหล่งเรียนรู้ โดยปรับปรุงแหล่งเรียนรู้เดิม การเตรียมการวัดและประเมินผลโดยแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบ การเตรียมการนิเทศ โดยตั้งคณะกรรมการนิเทศ (2) กิจกรรมในด้านการใช้หลักสูตรที่ปฏิบัติระดับมากที่สุด ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยบูรณาการคุณธรรมและคุณลักษณะ การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบรรยายประกอบสื่อ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ การประเมินผลหลังเรียน การสอนซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนอ่อน การส่งบุคลากรอบรมทำวิจัย การแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว การนิเทศติดตามโดยให้เข้ารับการอบรม การรายงานการใช้หลักสูตรต่อผู้ปกครอง และที่ปฏิบัติในระดับน้อยคือ การทำวิจัยของครู (3) ปัญหาในด้าน การใช้หลักสูตรที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การที่วิทยากรให้ความรู้ด้านหลักสูตรไม่ชัดเจน ครูขาดความรู้ความเข้าใจ การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แบบโครงงาน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงขาดงบประมาณในการเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ เวลาในการจัดทำหลักสูตรน้อย ครูมีภาระงานมาก ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ส่วนที่มีปัญหาระดับมาก คือ การที่ครูไม่ปรับเปลี่ยนวิธีสอนและการประเมิน ผู้นิเทศขาดความรู้ในการนิเทศและขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือ ส่วนที่มีปัญหาระดับน้อย ได้แก่ ขาดความรู้การเขียนรายงานประเมินตนเอง และข้อมูลขาดความสมบูรณ์ในการจัดทำสารสนเทศ

รัชนี นามบัณฑิต (2546:112-117) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้สอน จำนวน 81 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 45 คน และนักเรียน จำนวน 270 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 405 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบทความสอดคล้องของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งด้าน วัสดุทัศน ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกำหนด โครงสร้าง การจัดทำสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล และการบริหารจัดการหลักสูตร มีความสอดคล้องกันระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น ความพร้อมของครูผู้สอน ครูมีจำนวนเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนที่มีความรู้ตรงกับสาระที่สอนนั้นมีจำนวนไม่เพียงพอ แต่ครูมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก และความพร้อมของเอกสารหลักสูตร จัดทำแล้วมีครบ อยู่ในระดับมาก เอกสารประกอบหลักสูตรนั้นและสื่อการเรียนรู้มีความพร้อม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ หลักสูตรสถานศึกษาได้จัดทำจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยมีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำสาระการเรียนรู้ตามขั้นคอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดทำแนวการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ การจัดสภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุน และการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่ทำได้ การวางแผนจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก มีการจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม มีเอกสารการวัดและประเมินผลเพียงพอ มีความเข้าใจในการใช้ระเบียบการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีการบริหารงานวิชาการ คือการจัดตารางสอนสอดคล้องกับ โครงสร้าง การจัดครูเข้าสอนได้เหมาะสม การจัดเวลาเรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การมีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การนิเทศติดตามผล อยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารทั่วไป มีการประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิต ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีขึ้นหลายๆ ด้าน ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่แต่ละ โรงเรียนกำหนด เป็นคนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อการที่ได้มีโอกาสให้ความเห็นชอบ การส่งเสริมสนับสนุน การนำวิทยากรภายนอกมาร่วมจัดการเรียนรู้การสืบสานจารีตประเพณี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แต่ด้านพฤติกรรมของนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีความพึงพอใจในการ ได้เรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษาทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการจัดกิจกรรมแนะแนวที่อยู่ในระดับปานกลาง

นุชลี สุทธานนท์กุล (2547: 127-132) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านร่องน้ำ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการ

ประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบท วิสัยทัศน์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความชัดเจน ปฏิบัติได้ แต่ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์หลักสูตรสถานศึกษา ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้นที่ 2 และครอบคลุมเนื้อหา ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ต้องการ ปลุกฝังให้เกิดกับผู้เรียน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีทั้ง 5 สาระ สอดคล้องมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 ครอบคลุมเนื้อหา ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ครูผู้สอนมี วุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ ภาระงานที่เหมาะสม มีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้า ส่วนผู้เรียนมีคุณสมบัติก่อนขึ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เหมาะสม และห้องเรียนที่ใช้จัดการเรียนรู้เหมาะสม ด้านคำอธิบายรายวิชา ในส่วนของสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้รายปี และในส่วนของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสาระที่ 2,3 และ 5 ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ปฏิบัติจริงได้ มีสาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน ระดับความยากง่ายเหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหา ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ต้องการปลุกฝังให้เกิดกับผู้เรียน และจุดประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแต่ละ แผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และไม่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่วนสื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องและครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ และมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านกระบวนการ การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนตรงต่อเวลา จัดการเรียนรู้ครบตาม สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สื่อมีคุณภาพ แต่กระบวนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และไม่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ ในส่วน ของผู้เรียนมีความสนใจตั้งใจและรับผิดชอบการเรียน และเห็นว่าสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สอดคล้องกับความต้องการและชีวิตประจำวันของผู้เรียน และมีการวัดผลและประเมินผลตาม สภาพจริง ด้านผลผลิต ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลางถึงดีมาก โดยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทุกข้อรายการ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยการประเมินของครูผู้สอน ส่วนผู้เรียนประเมินตนเองว่ามีบางข้อ รายการที่ยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมานันท์ รัฐชนะรัชต์ (2547: 156-164) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ CIPP Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 จำนวน 300 คน และผู้ปกครอง จำนวน 300 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 618 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริบทหลักสูตร พบว่า ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ควรปรับปรุง สาระการเรียนรู้ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า คุณสมบัติของผู้เรียน คุณสมบัติครูอาจารย์ คุณสมบัติผู้บริหาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ งบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ควรปรับปรุง จำนวนเวลาเรียน ด้านกระบวนการ พบว่า การบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ควรปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ด้านผลผลิต พบว่า ผลการเรียนรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ควรปรับปรุง ความสามารถในการทำผลงานวิทยาศาสตร์ และเสริมสร้างความพึงพอใจต่อวิชาวิทยาศาสตร์

เสนาะ สุขสงวน (2548: 188-199) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 20 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน ครูผู้สอน จำนวน 40 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 180 คน ผู้ปกครอง จำนวน 306 คน และนักเรียน จำนวน 306 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 851 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริบท มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุง สาระการเรียนรู้ ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุง วัสดุ-อุปกรณ์ ด้าน

กระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุง การนิเทศติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านผลผลิต พบว่า ผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับพอใช้ ยกเว้นผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ควรปรับปรุง ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และเมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ระหว่างอาชีพทำไร่นาทำสวนกับค้าขาย อาชีพทำไร่นาทำสวนกับรับราชการ อาชีพรับจ้างกับค้าขาย และอาชีพรับจ้างกับรับราชการ

เรื่องวิรัช วีระพงษ์ (2548: 126-129) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โดยใช้รูปแบบของ Robert L. Hammond (โรเบิร์ต แอล แฮมมอนด์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2547 จำนวน 60 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน ครูสอนวิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 118 คน และนักเรียน จำนวน 345 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 523 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า ผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียน มิติด้านพฤติกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้านความรู้วิทยาศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ด้านกระบวนการวิทยาศาสตร์และด้านเจตคติสูงกว่าเกณฑ์ มิติด้านการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ คือ ด้านการจัดเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ด้านการใช้ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และการวัดและการประเมินผล แต่ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่ำกว่าเกณฑ์ มิติด้านสถาบัน โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ และความสัมพันธ์ระหว่างมิติด้านพฤติกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และด้านสถาบัน คือ ด้านมิติด้านพฤติกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้านความรู้วิทยาศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ ไม่สัมพันธ์กับมิติด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และด้านสถาบันที่สูงกว่าเกณฑ์ แต่มิติด้านพฤติกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และด้านเจตคติวิทยาศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ สัมพันธ์กับมิติด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และด้านสถาบันที่สูงกว่าเกณฑ์ การที่จะทำให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ประสบความสำเร็จนั้น ควรพิจารณาหาทางพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้วิทยาศาสตร์ให้สูงขึ้น โดยปรับปรุงการจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

และปรับปรุงด้านคุณลักษณะของครูผู้สอนในการส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น

นพวรรณ อารยกุล (2548:110-120) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาณิชยการ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2546) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาณิชยการ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2546) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 16 คน นักศึกษา จำนวน 118 คน และผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 140 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 278 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบท ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่าจุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาวิชา มีความเหมาะสม ครูผู้สอน นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะของครู คุณลักษณะของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน สถานที่เรียน มีความเหมาะสม ส่วนงบประมาณมีความคิดเห็นว่าไม่เหมาะสม แต่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า งบประมาณมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอน นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของครู คุณลักษณะของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน สถานที่เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอน นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม ครูผู้สอน นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กนกวรรณ คณะพัฒน์ (2549:142-147) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบท ความสอดคล้องของจุดหมายระหว่างหลักสูตรสถานศึกษากับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร ความสอดคล้องและความ

เหมาะสมของเนื้อหาวิชาของหลักสูตร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ปรากฏว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านปัจจัยเบื้องต้น ความพร้อมของครู ความเพียงพอและความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้ ความเพียงพอและความเหมาะสมอาคารสถานที่เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านกระบวนการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลหลักสูตร การบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และทักษะทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินปรากฏว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

พวงรัตน์ สุธา (2549:92-98) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีพี (CIPP Model) ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบท โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 15 โรงเรียน มีจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องและเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยภาพรวมด้านบริบทผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ ครูสามารถเขียนแผนและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา และมีการวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามสภาพจริง แต่ครูส่วนมากยังขาดความมีคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อนักเรียน และมีการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อยมาก ครูมีความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสม 2 ด้าน คือ อาคารสถานที่ และการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่เหมาะสม คือ คุณลักษณะผู้บริหาร โดยภาพรวมด้านปัจจัยเบื้องต้น ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านกระบวนการ มีโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 โรงเรียน ครูมีความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสม 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผล โดยภาพรวมแล้วครูมีความเห็นว่าด้านกระบวนการไม่มีความเหมาะสม ส่วนการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดการเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่หลังจากที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ติดตามการใช้หลักสูตร และมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และเหมาะสมกับช่วงชั้นของนักเรียน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ด้านกระบวนการไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในปีการศึกษา 2546 ผ่านเกณฑ์การ

ประเมินทั้งโดยภาพรวมและทุกกลุ่มสาระ ทั้ง 15 โรงเรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี สรุปได้ว่าด้านผลผลิตผ่านเกณฑ์การประเมิน

จงฤดี ไสยศักดิ์ (2549:126-131) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 114 คน ครูผู้สอน จำนวน 263 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 342 คน และนักเรียน จำนวน 263 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 982 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบท ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา โครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การประเมินความพร้อมของผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาในการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนงบประมาณของสถานศึกษายังมีไม่เพียงพอ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้อาศัย มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินการจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก สถานศึกษาได้กำหนดแนวทางและระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการวัดและประเมินอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ด้านผลผลิต ได้แก่ การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ นักเรียนส่วนใหญ่ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กำหนดไว้ ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กับภาษาต่างประเทศ เท่านั้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์

รสรินทร์ ใจนันท์ (2550:104-108) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ผลการประเมินสรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านกระบวนการจัดการหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ครูผู้สอนโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนมีระดับความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร ผู้บริหาร

สถานศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงชั้นที่ 3 ระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ด้านกระบวนการจัดการหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ชวนชม คนขยัน (2550:88-92) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านบริบท ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า เป้าหมายหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้เพื่อพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง รู้จักกระบวนการทำงานและเกิดทักษะการทำงานเป็นหมู่คณะ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเหมาะสมในระดับมาก มุ่งเน้นสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม รวมทั้งมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก มีการกำหนดสัดส่วนเวลาเรียน กำหนดรายวิชาพื้นฐาน และเพิ่มเติม จำนวนหน่วยการเรียนรู้ ให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และ

สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า การกำหนดรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก นั่นคือ รายวิชาต้องสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น มีการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค และกำหนดหน่วยการเรียนรู้ไว้ชัดเจน ด้านกระบวนการ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้วิธีการ และการใช้สื่อ/แหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก นั่นคือต้องมีแนวปฏิบัติและเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลตามช่วงชั้นและการผ่านช่วงชั้น ivo อย่างเหมาะสมและชัดเจน ด้านผลผลิต ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า คุณภาพของผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นั่นคือผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ทั้งในด้านความรู้ ความรับผิดชอบ

สรุป จากการศึกษาผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ส่วนใหญ่ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ซึ่งมีประเด็นในการประเมินพอสรุปได้ดังนี้

- การประเมินด้านบริบท ได้แก่ การประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ของหลักสูตร กำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษา
- การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การประเมินความพร้อม ความเพียงพอ และความเหมาะสมของ คุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู คุณลักษณะของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ จำนวนเวลาเรียน
- การประเมินด้านกระบวนการ ได้แก่ การประเมินความเหมาะสมของ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดหาแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล
- การประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินความสำเร็จของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะทางการเรียน (การอ่าน คิดวิเคราะห์ และการเขียน)

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แคลลอน (Kallon, 1992: Abstracts) ได้ทำการศึกษาวิจัยรายกรณี เรื่องการติดตามการใช้หลักสูตร The Bunmbu (หลักสูตรฉบับปรับปรุง) จากมหาวิทยาลัยควีน ในเมืองคิงส์ตัน งานวิจัยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับ “การฝึกฝนการใช้หลักสูตรของครู โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ชนบทในประเทศ Sierra Leon” งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์พรรณนา ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้วางแผน โครงการ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรใหม่ของ Bunmbu เป็นหลักสูตรที่ดีประสบความสำเร็จในการใช้ เนื่องจากธรรมชาติของหลักสูตรใหม่ มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน

ชุมชนและครูผู้สอนให้เกิดความเข้าใจในการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรใหม่มีหลักเหตุผลและลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนกว่าหลักสูตรเก่า

แอทโจเนน (Atjonen, 1994: Abstracts) ได้ศึกษาวิจัยหลักสูตรและการสอนของหลักสูตรท้องถิ่นการนำหลักสูตรไปใช้ การพัฒนาหลักสูตร พบว่า ปัจจัยสำคัญในความสำเร็จคือการออกแบบหลักสูตร การมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร การมีความรู้เรื่องหลักสูตร ปัญหาที่พบ ได้แก่ การขาดทรัพยากรสนับสนุน กระบวนการออกแบบหลักสูตรที่ยังยาก การสร้างจุดมุ่งหมายที่เหมาะสม

บรูคส์ (Brooks, 1994: Abstracts) ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาใน British Columbia เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการติดตามการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปี ค.ศ. 2000 จากมหาวิทยาลัยเทกซัส ในเมืองออสติน ผู้วิจัยกล่าวว่า หลักสูตรประถมศึกษาที่ได้ปรับปรุงใหม่จะครอบคลุมการศึกษา 4 ปี ซึ่งเน้นหนัก 4 ประการ ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2) การรายงานแบบไม่มีการเปรียบเทียบในบรรยากาศแบบไม่มีชั้นเรียน 3) มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน 4) การบูรณาการหลักสูตรทางด้านมานุษยวิทยา วิทยาศาสตร์ ความงามทางศิลปะและศิลปะประดิษฐ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคคล 22 คน ซึ่งประกอบไปด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียน และบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบ

วินน์ (Winn, 1998: Abstracts) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมบำรุงรักษาเครื่องบิน E-6A ของมหาวิทยาลัยวอชิงตัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินประสิทธิภาพการสอนของคณะผู้ฝึกสอน และเพื่อประเมินเนื้อหาของหลักสูตรว่าบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ กรอบแนวคิดของการวิจัยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model โดยแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพการทำงานจริง ด้านเนื้อหาพบว่า มีการเตรียมปัญหา รูปแบบต่างๆ เพื่อฝึกการแก้ไขปัญหาทางเทคนิคต่างๆ และมีการฝึกซ่อมบำรุงโดยจำลองการซ่อมบำรุงด้วยการใช้คอมพิวเตอร์

เซี่ย (Hsieh, 1999: Abstracts) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรเทคโนโลยีการประกันและการธนาคารของวิทยาลัยในไต้หวัน วัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อประเมินหลักสูตรในด้านการสอน ด้านการสนับสนุนหลักสูตร ด้านวัสดุหลักสูตร ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและการปฏิบัติงาน กรอบแนวคิดของการวิจัยใช้แบบประเมินรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนไม่พึงพอใจที่หลักสูตรขาดความยืดหยุ่นและไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน 2) นายจ้างพึงพอใจ

เนื้อหาความรู้ที่เตรียมให้กับผู้เรียนและการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา 3) เนื้อหาหลักสูตรได้เตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนในการเข้าสู่การชุกิจในอนาคต และสนองต่อสังคมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

สรุป จากการศึกษาผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ พบว่าส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ช่วง
ชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าสายวิทย์ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กรอบแนวทางการประเมิน

จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์สร้างเป็นกรอบแนวทางการ
ประเมินการใช้หลักสูตร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบเชิงระบบ ดังนี้
ตารางที่ 3.1 กรอบแนวทางการประเมิน

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ตัวแปร/ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บ รวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
1. เพื่อประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น (Input)	1. ความเหมาะสมของ โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา 2. ความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชา 3. ความเหมาะสมของ เอกสารประกอบหลักสูตร 4. ความพร้อมและ คุณลักษณะของบุคลากร 5. ความเพียงพอของ งบประมาณ 6. ความเหมาะสมของเวลา 7. ความเหมาะสมและความ เพียงพอของสถานที่ 8. ความเหมาะสมและ ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	- ผู้บริหาร - รองผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ - ครูผู้สอน - ผู้เรียน	แบบสอบถามชุด ที่ 1 แบบสอบถามชุดที่ 2	- ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) - ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D) - วิเคราะห์ เนื้อหา	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ≥ 3.50 ถือว่า อยู่ในระดับ มาก - มีปัญหาน้อย

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ตัวแปร/ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
2. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process)	1. การบริหารจัดการหลักสูตร 2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3. การพัฒนาครู 4. การใช้สื่อและการพัฒนาสื่อ 5. การวัดและประเมินผล 6. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน	- ผู้บริหาร - รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ - ครูผู้สอน - ผู้เรียน	แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามชุดที่ 2	- ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) - ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) - วิเคราะห์เนื้อหา	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ≥ 3.50 ถือว่าอยู่ในระดับมาก - มีปัญหาน้อย
3.. การประเมินผลผลิต(Product)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - GPA ของนักเรียน ม.4- ม.6 - ผลการสอบ O-NET	- ครูผู้สอน - ผู้เรียน	แบบบันทึกข้อมูล	- ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) - ค่าร้อยละ (%)	-มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ยของการประเมินระดับชาติ (O-NET) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรีเขต 2 ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ตัวแปร/ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
	2. คุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ 3. ทักษะทางการเรียน (การอ่าน การคิด วิเคราะห์ การเขียน)				- ผู้เรียนมีผล การประเมิน ≥ ดี ร้อยละ 80 ถือว่าผ่าน เกณฑ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 391 คน ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน

2.1.2 ครูผู้สอนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจำนวน 4 คน

2.1.3 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้แก่ มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 385 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร 2 คน (ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ) ครูผู้สอนภาษาไทยช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) โรงเรียนท่ายางวิทยา 4 คน โดยศึกษาทั้งประชากร

กลุ่มที่ 2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) โรงเรียนท่ายางวิทยา 191 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 391 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 191 คน ตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ดังรายละเอียด ในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ผู้บริหาร	2	2
ครูผู้สอน	4	4
นักเรียน ช่วงชั้นที่ 4	385	191
รวม	391	197

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแบบสอบถามผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน มี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ใช้ถามผู้บริหาร – ครูผู้สอน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4–ม. 6) โรงเรียนท่าทรายวิทยา จำนวน 55 ข้อ แยกเป็นด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เนื้อหาวิชา เอกสารประกอบหลักสูตร บุคลากร งบประมาณ ระยะเวลา สถานที่ และสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 24 ข้อ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามนักเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4–ม.6) โรงเรียนท่าทรายวิทยา จำนวน 30 ข้อ แยกเป็นด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา บุคลากร ระยะเวลา สถานที่ และสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 12 ข้อ ด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ การวัดและการประเมินผล และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 ข้อ

ชุดที่ 3 เป็นแบบบันทึกข้อมูล สำหรับบันทึกผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผลการประเมินทักษะทางการเรียน(การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน)

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัด เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม. 6) โรงเรียนท่าสายวิทยา ดังนี้

4.1.1 เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น

4.1.2 เพื่อประเมินด้านกระบวนการ

4.1.3 เพื่อประเมินด้านผลผลิตของหลักสูตร

4.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการบริหารหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

4.3 วางแผนในการสร้างเครื่องมือ

4.3.1 ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม. 6) โรงเรียนท่าสายวิทยา

4.3.2 เขียนนิยามในการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) โรงเรียนท่าสายวิทยา

4.3.3 เลือกชนิดของเครื่องมือ

4.4 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด โครงสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมนิยามการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.5 ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น

นำเครื่องมือที่ได้ไปตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาข้อความในเครื่องมือว่าสามารถวัดได้ตรงตามความนิยามที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วปรับปรุงแก้ไข โดยข้อคำถามที่ใช้ได้ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

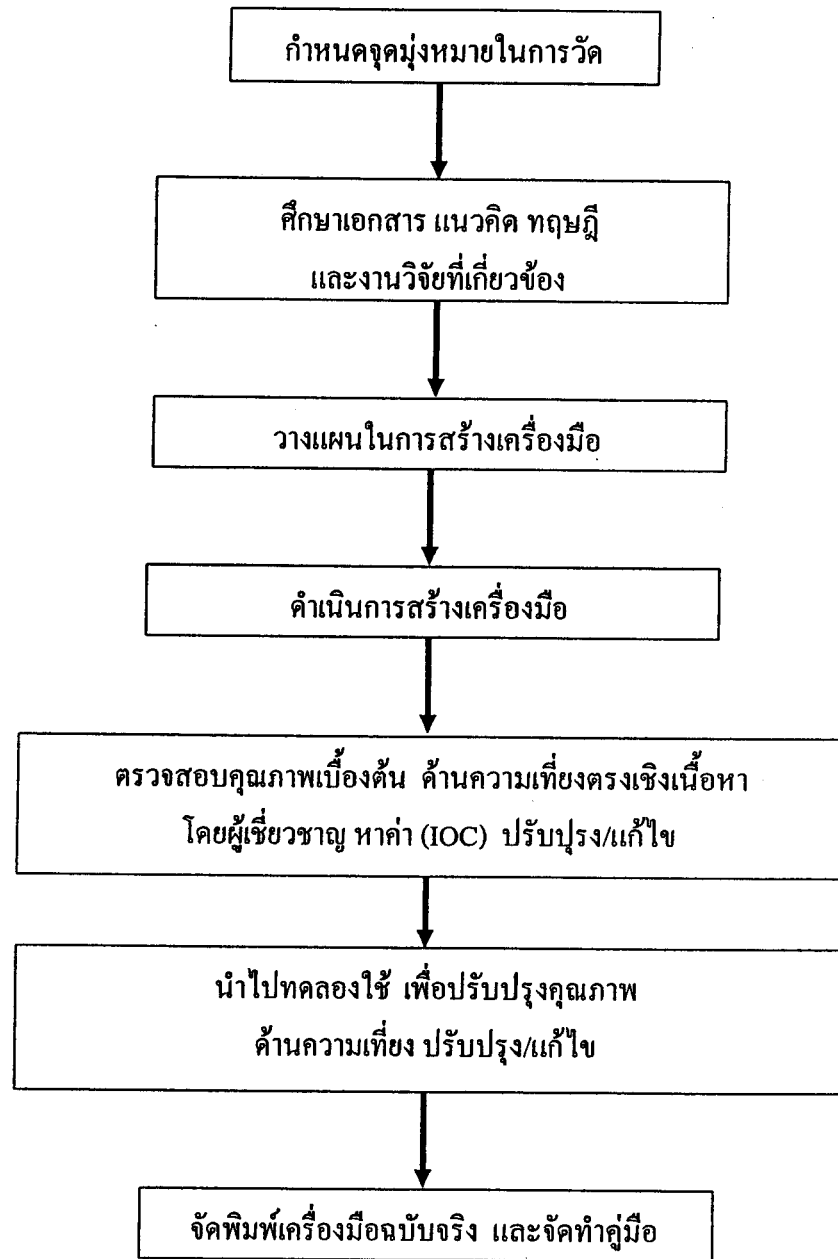
4.6 ทดลองใช้

โดยนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงคุณภาพเบื้องต้นแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความเที่ยง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามผู้บริหารและครู ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 แบบสอบถามนักเรียนได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 แล้วปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4.7 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับจริง และคู่มือดำเนินการ

จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับจริง เป็นรูปเล่มที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และคู่มือในการดำเนินการ

ภาพที่ 3.2 แผนภูมิขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 มหาวิทยาลัยออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา ขอความร่วมมือในการอนุญาตให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) และนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ปีการศึกษา 2551 ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการส่ง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์

5.2 ส่งแบบสอบถามไปถึงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมจำนวนทั้งหมด 197 ฉบับ แยกเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 6 ฉบับ และนักเรียนจำนวน 191 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 197 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6.1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (%)

6.2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรกลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ย(\bar{X})ที่ได้จากการคำนวณ ไปเทียบกับเกณฑ์ในการประเมินที่กำหนดไว้ โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

6.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้นำมาจัดลำดับ และจัดหมวดหมู่ของคำตอบในแต่ละด้าน เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ในปีการศึกษา 2551 มีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) จำนวน 4 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 191 คน รวม 197 คน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน ดังตารางที่ 4.1 และ 4.2 ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งของท่าน		
ผู้บริหาร	2	33.30
ครูผู้สอน	4	66.70
2. เพศ		
ชาย	2	33.30
หญิง	4	66.70
3. อายุ		
41 – 50 ปี	4	66.70
51 – 60 ปี	2	33.30
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
11 – 20 ปี	2	33.30
20 ปีขึ้นไป	4	66.70
5. วุฒิกการศึกษา		
ปริญญาตรี	4	66.70
ปริญญาโท	2	33.30
รวม	6	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็น ครูผู้สอน คิดเป็น ร้อยละ 66.70 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.70 มีอายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.70 มีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.70 และมีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.70

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับชั้น

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	53	27.70
หญิง	138	72.30
2. กำลังศึกษาชั้น		
ม.4	66	34.60
ม.5	65	34.00
ม.6	60	31.40
รวม	191	100.00

จากตาราง 4.2 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.30 และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ม. 4 คิดเป็นร้อยละ 34.60 ม.5 คิดเป็นร้อยละ 34.00 และม. 6 คิดเป็นร้อยละ 31.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนท่าขามวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งจะนำเสนอ ในตารางที่ 4.3 – ตารางที่ 4.12 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ในภาพรวม

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
ด้านปัจจัยเบื้องต้น			
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.07	0.59	มาก
เนื้อหาวิชา	4.00	0.71	มาก
เอกสารประกอบหลักสูตร	3.67	0.76	มาก
บุคลากร	3.75	0.69	มาก
งบประมาณ	3.50	0.46	มาก
เวลา	4.00	0.63	มาก
สถานที่	3.44	0.78	ปานกลาง
วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.63	0.34	มาก
รวม	3.76	0.48	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นสถานที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาวิชา และเวลา

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา			
1. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจและ เป้าหมายของหลักสูตร	4.00	0.63	มาก
2. สอดคล้องกับ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544	3.83	0.75	มาก
3. มีการกำหนดสัดส่วนเวลาระหว่างสาระการเรียนรู้ กับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสม	4.00	0.63	มาก
4. มีรายวิชาพื้นฐาน/หน่วยการเรียนรู้ครบตามกำหนด ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.33	0.82	มาก
5. สัดส่วนเวลาที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความเหมาะสม	4.17	0.75	มาก
รวม	4.07	0.59	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวม
และรายชื่ออยู่ในระดับ มาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีรายวิชาพื้นฐาน/หน่วยการเรียนรู้ครบ
ตามกำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ สัดส่วนเวลาที่กำหนดในสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทยและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มี
ความสอดคล้องกับ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับ การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
เนื้อหาวิชา

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
เนื้อหาวิชา			
1. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดในหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน	4.00	0.63	มาก
2. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการและความ สนใจของผู้เรียน	4.00	0.89	มาก
3. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ทั่วไปของ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4.17	0.75	มาก
รวม	4.00	0.71	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านเนื้อหาวิชา โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ทั่วไปของ
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการ
และความสนใจของผู้เรียนและเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดในหลักสูตรกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทยมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับ การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
เอกสารประกอบหลักสูตร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เพียงพอ
เอกสารประกอบหลักสูตร			
1. มีหนังสือคู่มือครูเพียงพอ	3.83	0.98	มาก
2. มีคู่มือการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอ และเหมาะสม	3.83	0.75	มาก
3. มีคู่มือการบริหารหลักสูตรและการจัดทำโครงสร้าง หลักสูตรอย่างเพียงพอ	3.33	0.82	ปานกลาง
รวม	3.67	0.76	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีคู่มือการ
บริหารหลักสูตรและการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรอย่างเพียงพอ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับ การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
บุคลากร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพร้อม
บุคลากร			
1. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความรู้ความ เข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.67	0.82	มาก
2. ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน	3.83	0.75	มาก
รวม	3.75	0.69	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่
ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรี
นการสอน รองลงมา ได้แก่ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษา

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
งบประมาณ

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความเพียงพอ
งบประมาณ			
1. สถานศึกษาจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดทำ หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพียงพอ	3.33	0.52	ปานกลาง
2. สถานศึกษาจัดทำคำขอตั้งงบประมาณและจัดทำ แผนการจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสม	3.50	0.55	มาก
3. สถานศึกษามีงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อการ เรียนการสอนอย่างเพียงพอ	3.67	0.52	มาก
รวม	3.50	0.46	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ สถานศึกษาจัดงบประมาณ
สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน
กลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการ
สอนอย่างเพียงพอ รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำคำขอตั้งงบประมาณและจัดทำแผนการจัดหา
งบประมาณได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วง
ชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ด้านเวลา

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
เวลา			
1. เวลาของแต่ละเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จัดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสม	4.00	0.63	มาก
2. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร	4.00	0.63	มาก
รวม	4.00	0.63	มาก

จากตาราง 4.9 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านเวลา โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับมาก

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
 เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วง
 ชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ด้านสถานที่

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพร้อม
สถานที่			
1. มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอและมีสภาพพร้อมใช้	3.33	1.21	ปานกลาง
2. มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.50	0.55	มาก
3. มีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	3.50	0.84	มาก
รวม	3.44	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 4.10 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รองลงมาได้แก่ มีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอและมีสภาพพร้อมใช้

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น
ที่ 4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เพียงพอ
วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำ อาคารมีปริมาณเพียงพอ อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย	3.50	0.84	มาก
2. ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของครู	3.67	0.52	มาก
3. ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน	3.83	0.41	มาก
4. วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน	3.50	0.55	มาก
รวม	3.63	0.34	มาก

จากตาราง 4.11 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของครู ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ด้านปัจจัยเบื้องต้น รายข้อ

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพร้อม
ด้านปัจจัยเบื้องต้น			
1. นักเรียนเห็นว่าหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค / รายปี ที่สามารถพัฒนานักเรียนได้	3.92	0.65	มาก
2. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	3.84	0.71	มาก
3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน	3.96	0.71	มาก
4. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้	3.91	0.60	มาก
5. ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	3.93	0.87	มาก
6. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเอาใจใส่ช่วยนักเรียนในการเรียนภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.92	มาก
7. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	4.03	0.87	มาก
8. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีเวลาเรียนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	3.78	0.86	มาก
9. มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอและสภาพพร้อมใช้	3.76	0.87	มาก
10. มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.79	0.85	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพร้อม
ด้านปัจจัยเบื้องต้น			
11. ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษา ค้นคว้าของผู้เรียน	4.00	0.89	มาก
12. ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรัก การอ่าน	4.06	0.84	มาก
รวม	3.92	0.53	มาก

จากตาราง 4.12 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสูงสุด คือ ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน รองลงมา ได้แก่ ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และ ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอและสภาพพร้อมใช้ และจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่ายางวิทยา
จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งจะนำเสนอ ในตารางที่ 4.13 – ตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับ การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
กระบวนการ ในภาพรวม

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ด้านกระบวนการ			
การบริหารจัดการหลักสูตร	3.76	0.35	มาก
กระบวนการจัดการเรียนรู้	3.95	0.31	มาก
การพัฒนาครู	3.67	0.38	มาก
การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ	3.70	0.64	มาก
การวัดและประเมินผล	3.70	0.45	มาก
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.17	0.46	มาก
รวม	3.82	0.31	มาก

จากตาราง 4.13 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตร

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการ
บริหารจัดการหลักสูตร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การบริหารจัดการหลักสูตร			
1. สถานศึกษาให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4.00	0.00	มาก
2. มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนแนวทางการดำเนินการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4.00	0.00	มาก
3. สถานศึกษาจัดให้มีแผนงาน/โครงการด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4.17	0.41	มาก
4. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับทราบภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระภาษาไทย	3.83	0.75	มาก
5. สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูทำการพัฒนาหลักสูตรควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน	3.67	0.52	มาก
6. สถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง	3.83	0.41	มาก
7. มีการนิเทศงานด้านหลักสูตรอย่างเป็นระบบ	3.50	0.84	มาก
8. สถานศึกษามีการเสริมขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน	3.67	0.52	มาก
9. สถานศึกษาจัดทำรายงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามสภาพการปฏิบัติที่แท้จริง	4.00	0.63	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การบริหารจัดการหลักสูตร			
10. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ผลการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน	3.67	0.82	มาก
11. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการ ประเมิน ปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.67	0.82	มาก
12. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.33	0.52	ปานกลาง
13. สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.50	0.55	มาก
รวม	3.76	0.35	มาก

จากตาราง 4.14 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีแผนงาน/โครงการด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำรายงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามสภาพการปฏิบัติที่แท้จริง

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วง
ชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
กระบวนการจัดการเรียนรู้			
1. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี	4.33	0.52	มาก
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ	4.00	0.89	มาก
3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม	4.17	0.75	มาก
4. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง	3.67	0.52	มาก
5. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างสม่ำเสมอ	3.83	0.41	มาก
6. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยกำหนดเป้าหมายของงาน กำหนดงาน และลำดับขั้นตอนการทำงาน	3.67	0.52	มาก
7. ครูผู้สอนแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี และจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนสอนทุกครั้ง	4.00	0.00	มาก
รวม	3.95	0.31	มาก

จากตาราง 4.15 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง และ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยกำหนดเป้าหมายของงาน

กำหนดงาน และลำดับขั้นตอนการทำงาน

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น
ที่ 4 (ม.4-ม.6) ด้านการพัฒนาครู

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การพัฒนาครู			
1. ครูได้รับการฝึกอบรมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	0.00	มาก
2. มีการประชุมสัมมนาร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.67	0.52	มาก
3. มีการนิเทศการสอนโดยผู้บริหารและ/หรือรองฝ่ายวิชาการ	3.33	0.52	ปานกลาง
4. มีการนิเทศการสอนโดยครูภายในกลุ่มสาระภาษาไทย	3.50	0.55	มาก
5. มีการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์แก่ครู	3.33	0.82	ปานกลาง
6. มีการส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้	3.67	0.52	มาก
7. มีการจัดอบรมเพื่อให้ครูพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอน	4.17	0.41	มาก
รวม	3.67	0.38	มาก

จากตาราง 4.16 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดอบรมเพื่อให้ครูพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ครูได้รับการฝึกอบรมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์แก่ครู

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วง
ชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ด้านการใช้สื่อและพัฒนาสื่อ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ			
1. ใช้สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี	4.00	0.63	มาก
2. ใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับระดับชั้น วุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียน	3.67	0.82	มาก
3. ใช้สื่อประกอบการสอนสม่ำเสมอ	3.67	0.82	มาก
4. มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนประกอบการเรียนการสอน	3.83	0.75	มาก
5. มีการประเมินการใช้สื่อและนำผลมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ	3.33	0.52	ปานกลาง
รวม	3.70	0.64	มาก

จากตาราง 4.17 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการใช้สื่อและพัฒนาสื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อมีการประเมินการใช้สื่อและปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี รองลงมาได้แก่ มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนประกอบการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
การวัดและประเมินผล

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การวัดและประเมินผล			
1. มีการกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	3.83	0.75	มาก
2. การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนมีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.00	0.63	มาก
3. ครูใช้วิธีการในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	3.67	0.52	มาก
4. ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	3.67	0.52	มาก
5. มีกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	3.33	0.82	ปานกลาง
รวม	3.70	0.45	มาก

จากตาราง 4.18 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อมีการวัด
และประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ มีการกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การวัดและ
ประเมินผลการศึกษาไว้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้าน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
1. มีการจัดชุมนุมวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	4.17	0.75	มาก
2. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้อ่านและเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว	4.00	0.63	มาก
3. มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมการอ่านและการเขียนแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านและการเขียน	4.33	0.52	มาก
รวม	4.17	0.46	มาก

จากตาราง 4.19 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมการอ่านและการเขียนแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านและการเขียน รองลงมา ได้แก่ มีการจัดชุมนุมวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ด้านกระบวนการ รายข้อ

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ด้านกระบวนการ			
1. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี	3.95	0.71	มาก
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ	3.71	0.75	มาก
3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม	3.87	0.77	มาก
4. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง	3.86	0.79	มาก
5. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างสม่ำเสมอ	4.03	0.77	มาก
6. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยกำหนดเป้าหมายของงาน กำหนดงาน และลำดับขั้นตอนการทำงาน	3.85	0.83	มาก
7. ครูผู้สอนแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี และจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนสอนทุกครั้ง	3.90	0.86	มาก
8. การจัดการเรียนการสอนมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์	3.92	0.83	มาก
9. ครูผู้สอนเลือกใช้สื่อได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง	3.60	0.88	มาก
10. ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนสม่ำเสมอและทันสมัยจัดการเรียนการสอน	3.85	0.85	มาก

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
11. ครูสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ประกอบการจัดการเรียนการสอน	3.55	0.93	มาก
12. ครูผู้สอนมีการประเมินก่อนเรียนทุกครั้ง	3.80	0.87	มาก
13. ครูผู้สอนมีการประเมินหลังเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนอย่างค่อเนื่อง	3.94	0.83	มาก
14. ครูผู้สอนมีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขผู้เรียน	3.77	0.81	มาก
15. การวัดและประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมพฤติกรรมกรเรียนรู้ของผู้เรียน	3.92	0.83	มาก
16. ครูผู้สอนมีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	3.80	0.85	มาก
17. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุมวิชาการ	3.98	0.86	มาก
18. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนภาษาไทย	3.96	0.85	มาก
รวม	3.84	0.53	มาก

จากตาราง 4.20 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุมวิชาการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนมีการประเมินก่อนเรียนทุกครั้ง และ ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนสม่ำเสมอ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนท่าปางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งจะนำเสนอ ในตารางที่ 4.21 – ตารางที่ 4.25 ดังนี้

ตารางที่ 4. 21 ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) โรงเรียนท่าปางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2550

ช่วงคะแนน	ระดับผล การเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)				ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
		ม.4	ม.5	ม.6	รวม		
80 - 100	4	19	32	18	69	21.23	
75 - 79	3.5	12	14	6	32	9.85	
70 - 74	3	26	18	15	59	18.15	
65 - 69	2.5	14	10	21	45	13.85	
60 - 64	2	15	7	7	29	8.92	
55 - 59	1.5	14	4	12	30	9.23	
50 - 54	1	16	7	22	45	13.85	
รวม		116	92	101	309	95.08	สอบผ่าน
0 - 49	0	-	16	-	16	4.92	
รวม		-	16	-	16	4.92	สอบไม่ผ่าน
รวมทั้งหมด	116	108	101	325	100.00		

จากตาราง 4.21 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนท่าปางวิทยา ในภาพรวม สอบผ่านร้อยละ 95.08 เมื่อพิจารณาตามระดับคุณภาพ พบว่า ระดับคุณภาพที่สอบได้มากที่สุด ได้แก่ ระดับคุณภาพ 4 คิดเป็นร้อยละ 21.23 ระดับคุณภาพที่นักเรียนสอบได้รองลงมา ได้แก่ ระดับคุณภาพ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.15 ส่วนระดับคุณภาพที่นักเรียนสอบได้ที่มีค่าร้อยละต่ำสุด ได้แก่ ระดับคุณภาพ 0 คิดเป็นร้อยละ 4.92

ตารางที่ 4.22 แสดงคะแนนเฉลี่ยระดับผลการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.6) ปีการศึกษา 2548 – 2550 โรงเรียนท่าปางวิทย์ จังหวัดเพชรบุรี

ชื่อวิชา	ค่า GPA
TH 41101	2.13
TH41102	1.86
TH42101	2.05
TH42102	2.13
TH43101	2.52
TH43102	2.34
ค่าเฉลี่ย	2.16

จากตาราง 4.22 พบว่า ค่าเฉลี่ย GPA ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.6) ปีการศึกษา 2548-2550 ได้ค่าเฉลี่ย 2.16

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของการประเมินผลระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549-2550 ของโรงเรียนท่าปางวิทย์ ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ระดับจังหวัดเพชรบุรี และระดับประเทศ

ปีการศึกษา	ระดับ	โรงเรียน	สพท.พบ.เขต2	จังหวัด	ประเทศ
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
2549		41.88	44.28	46.75	50.33
2550		46.19	47.03	53.37	50.70

จากตาราง 4.23 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.6) ของโรงเรียนท่าปางวิทย์ ปีการศึกษา 2549-2550 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการประเมินระดับชาติ (O-NET) เมื่อเทียบกับระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี

เขต 2 ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เมื่อพิจารณาเทียบระหว่างปีการศึกษา 2549 กับ 2550 จะพบว่า ค่าเฉลี่ย ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ค่าเฉลี่ย ของปี 2550 เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.24 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนท่าสายวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ระดับ (คะแนน)	จำนวนนักเรียน (คน)				ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม		
ดีเยี่ยม (3)	115	65	55	235	72.31	
ดี (2)	1	35	46	82	25.23	
รวม	116	100	101	317	97.54	ผ่านเกณฑ์
ปรับปรุง(1)	-	8	-	8	2.46	
รวม	-	8	-	8	2.46	ไม่ผ่านเกณฑ์
รวมทั้งหมด	116	108	101	325	100.00	

จากตารางที่ 4.24 พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประจำปีการศึกษา 2550 ในภาพรวมร้อยละ 97.54 ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 72.31 และระดับดี ร้อยละ 25.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 ผลการประเมินความรู้ความสามารถ ด้านการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียน ของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนท่าปางวิทยา จังหวัด
เพชรบุรี

ระดับ (คะแนน)	จำนวนนักเรียน (คน)				ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม		
ดีเยี่ยม (3)	66	65	36	167	51.38	
ดี (2)	50	32	65	147	45.23	
รวม	116	97	101	314	96.61	ผ่านเกณฑ์
ปรับปรุง (1)	-	11	-	11	3.39	
รวม	-	11	-	11	3.39	ไม่ผ่านเกณฑ์
รวมทั้งหมด	116	108	101	325	100.00	

จากตารางที่ 4.25 พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผลการประเมินความรู้ความสามารถ
ด้านการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียนสื่อความ ประจำปีการศึกษา 2550 ในภาพรวมร้อยละ 96.61
ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 51.38 และระดับดี ร้อยละ 45.23
ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนท่าทรายวิทยา จังหวัด เพชรบุรี

จากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 6 คน และผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 191 คน จากการวิเคราะห์ข้อ คำถามปลายเปิด พบว่า

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
<p>ด้านปัจจัยเบื้องต้น (ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 6 คน) เวลาเรียนน้อยจึงทำให้การฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อพัฒนาความสามารถ ของผู้เรียน ได้ยาก(3 คน) เนื้อหาวิชาซับซ้อน(2 คน) นักเรียนเขียนหนังสือผิด เพราะตามอย่าง ภาษาใน Internet(2 คน) เนื้อหาด้านการใช้ ภาษาน้อยไป(1 คน) เนื้อหาวรรณคดีน้อยไป(1 คน)</p> <p>ด้านปัจจัยเบื้องต้น (ผู้เรียน จำนวน 191 คน) ไม่เข้าใจหลักสูตรภาษาไทย(15 คน) ไม่ เข้าใจความหมายของคำศัพท์(10 คน) เวลา เรียนต่อสัปดาห์น้อย(6 คน) เนื้อหาวิชาบาง เรื่องยากเกินไปเรียนไม่เข้าใจ(4 คน) ไม่เข้าใจ คำราชาศัพท์(3 คน)</p> <p>ด้านกระบวนการ ครูจัดการเรียนการสอน โดยใช้เฉพาะแบบเรียน และใช้ห้องเรียนเป็นหลัก(6 คน) การพูดใน โอกาสต่างๆ(3 คน) อ่านทำนองเสนาะไม่ถูก (3 คน) ต้องการให้ห้องสมุดให้บริการ Internet ในการค้นคว้า(2 คน)</p>	<p>ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้บริหารและครูผู้สอน(3 คน) เห็นว่า ควรเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้น (2 คน) เห็นว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับเวลา เรียนและผู้เรียน และไม่ซ้ำซ้อน</p> <p>ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้เรียน(7 คน) เห็นว่า ควรเพิ่มเวลาเรียน ให้มากขึ้น</p> <p>ด้านกระบวนการ (7 คน) เห็นว่า ควรมีการเรียนการ สอนนอกสถานที่ (3 คน) เห็นว่า ครูควรใช้ สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ กิจกรรม (3 คน) เห็นว่า ควรควรเน้นเรื่อง การเรียนการสอนให้มากขึ้น (2 คน) เห็นว่า ควรฝึกทักษะการเรียนรู้ให้มากขึ้น (2 คน) เห็นว่า ควรกิจกรรมให้บ่อยๆ เช่น เรียงความ แต่งกลอน กล่าวสุนทรพจน์ ได้ว่าที่ ขัณฑ์ อ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ</p>

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

1.1.2 เพื่อประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

1.1.3 เพื่อประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โดยมีลำดับขั้นการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ) จำนวน 2 คน หัวหน้าและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 4 คน และผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 385 คน รวมทั้งสิ้น 391 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ) จำนวน 2 คน หัวหน้าและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 4 คน และผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 191 คน รวมทั้งสิ้น 197 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบ คือ เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับและแบบคำถามปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมุ่งเน้นเนื้อหาการ

ประเมินในด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนท่าสายวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 197 ฉบับ แยกเป็นฉบับผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 รวม 6 ฉบับ และผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 191 ฉบับ และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 197 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ทางสถิติด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1.3.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบคำถาม

กลุ่มผู้บริหาร มีจำนวน 2 คน เป็นเพศชาย 2 คน อายุระหว่าง 51–60 ปี จำนวน 1 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 1 คน ประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป ทั้ง 2 คน วุฒิกำรศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

กลุ่มครูผู้สอน มีจำนวน 4 คน เป็นเพศหญิง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

กลุ่มผู้เรียน มีจำนวน 191 คน กำลังศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 66 คน เป็นเพศชาย 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.42 เพศหญิง 48 คน คิดเป็นร้อยละ 25.13 กำลังศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 65 คน เป็นเพศชาย 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.76 เพศหญิง 54 คน คิดเป็นร้อยละ 28.27 กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน เป็นเพศชาย 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.09 เพศหญิง 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33

1.3.2 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นในการใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มี 8 ด้าน ประกอบด้วย โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เนื้อหาวิชา เอกสารประกอบหลักสูตร บุคลากร งบประมาณ เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และ

สิ่งอำนวยความสะดวก โดยในภาพรวมมีความเหมาะสม ความพร้อมและความเพียงพออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการใช้หลักสูตรมากเป็นอันดับแรกคือ ด้าน โครงสร้างหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาวิชาและเวลาที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 มีผลรายด้านดังนี้

1) ด้านโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมมากเป็นอันดับแรกคือ มีรายวิชาพื้นฐาน/หน่วยการเรียนรู้ครบตามกำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมาคือ สัดส่วนเวลาที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

2) ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมเป็นอันดับแรกคือ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือ เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนและเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

3) ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพร้อมมากเป็นอันดับแรกคือ มีหนังสือคู่มือครูเพียงพอ รองลงมาคือ มีคู่มือการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม

4) ด้านบุคลากร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพร้อมมากเป็นอันดับแรกคือ ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 รองลงมาคือ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

5) ด้านงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีความเพียงพออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเพียงพอมากเป็นอันดับแรก คือ สถานศึกษามีงบประมาณ ในการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำค่าตอบแทนงบประมาณและจัดทำแผนการจัดทำงบประมาณ ได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50

6) ด้านเวลา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายข้อว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

7) ด้านสถานที่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีความเหมาะสมและเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมและความเพียงพอมากเป็นอันดับแรกคือ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 รองลงมาคือ มีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน ได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอและมีสภาพพร้อมใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33

8) ด้านวัสดุ-อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีความเหมาะสมและความเพียงพออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมและความเพียงพอมากเป็นอันดับแรก คือ ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 รองลงมาคือ ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นในการใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนโดยภาพรวมทุกด้านและรายด้านมีความเหมาะสม ความพร้อมและความเพียงพออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสม ความพร้อม และความเพียงพอมากเป็นอันดับแรก คือ ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 รองลงมาคือ ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และครูผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

1.3.3 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ผลการประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มี 6 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติเป็นอันดับแรกคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 มีผลรายด้านดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ สถานศึกษาจัดให้มีแผนงาน/โครงการด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดทำรายงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามสภาพการปฏิบัติที่แท้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือ กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

3) ด้านการพัฒนาครู พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือมีการจัดอบรมเพื่อให้ครูพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือ ครูได้รับการฝึกอบรมการจัดการทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

4) ด้านการใช้สื่อและพัฒนาสื่อ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือใช้สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนประกอบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83

5) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมา คือ มีการกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การวัด และประเมินผลการศึกษาไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83

6) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือ มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมการอ่านและการเขียนแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านและการเขียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

รองลงมาคือ มีการจัดชุมนุมวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ผลการประเมินกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็น ของนักเรียนในภาพรวมว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียน ได้ ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างสม่ำเสมอ มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน เช่น ชุมนุมวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98

1.3.4 ผลการประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1) ผลการประเมินผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - ม. 6) โรงเรียนท่า ยางวิทยา โดยภาพรวม ผู้เรียนสอบผ่าน ร้อยละ 95.08 เมื่อพิจารณาตามระดับผลการเรียน พบว่า ผู้เรียน ได้ผลการเรียนระดับ 4 มากที่สุด คือ ร้อยละ 21.23 ส่วนคะแนนเฉลี่ย (ค่า GPA) ของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.6) ปีการศึกษา 2548-2550 มีค่าเฉลี่ย 2.16 แต่พบว่าผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนระดับประเทศ (O-NET) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 4 (ม.6) โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับ โรงเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - ม. 6) ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนท่ายางวิทยาโดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ร้อยละ 97.54 (เกณฑ์การประเมิน คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินเท่ากับหรือมากกว่า ดี ร้อยละ 80)

3) ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ (การอ่าน คิดวิเคราะห์ หรือ เขียน) พบว่า ทักษะการเรียนรู้ (การอ่าน คิดวิเคราะห์ หรือเขียน) ของผู้เรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - ม. 6) ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนท่ายางวิทยา โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 96.61 (เกณฑ์การประเมิน คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินเท่ากับหรือมากกว่าดี ร้อยละ 80)

ปัญหาและแนวทางแก้ไข

ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าควรเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้นควร ปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับเวลาเรียนและผู้เรียน และไม่ซ้ำซ้อน

เรียนการสอนให้มาก ๆ ควรฝึกทักษะการเรียนรู้ให้มาก ๆ ควรจัดกิจกรรมให้บ่อย ๆ เช่น
เรียงความ แต่งกลอน กล่าวสุนทรพจน์ ใ้วาที จับเสภา อ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ

2. การอภิปรายผล

ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่
4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี มีประเด็นอภิปรายดังนี้

2.1 ผลการประเมินความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการใช้หลักสูตร
สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวม มีความพร้อมในระดับมาก
ยกเว้นด้านสถานที่ ที่มีความพร้อมในระดับปานกลาง ส่วนผู้เรียนมีความคิดเห็น โดย
ภาพรวมในระดับมากทุกด้าน ซึ่งจะอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็น
ว่าโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 มีความเหมาะสมใน
ระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้อง
กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ทั้งด้านสัดส่วนเวลาเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ได้ครบถ้วนตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะ สุขสงวน (2548: 190) ที่พบว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความ
เหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนชม คนขยัน (2550: 89) ที่พบว่า การ
กำหนดโครงสร้างเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงฤดี ไสยศักดิ์
(2549: 128) ที่พบว่า การจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา มีความเหมาะสมใน
ระดับมาก เช่นเดียวกัน

เนื้อหาวิชา ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาวิชา มี
ความเหมาะสมในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การกำหนดเนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกับ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา มีรายละเอียดที่ชัดเจนเหมาะสมกับเวลาเรียนในแต่ละ
ภาคเรียน มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับประสบการณ์ และเหมาะสมกับสติปัญญาของผู้เรียน
แต่ละระดับชั้น ให้ความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ใน
ชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานในการศึกษาในชั้นสูงหรือประกอบอาชีพต่อไป ซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ นพวรรณ อารยกุล (2548: 112-113) ที่พบว่า เนื้อหาวิชามีความเหมาะสมอยู่
ในระดับมาก

เอกสารประกอบหลักสูตร ในภาพรวม ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ามี ความเพียงพอในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นได้จัดทำมา นานพอที่ทางสถานศึกษานั้นต้องจัดทำให้พร้อม และเพียงพอกับครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ รัชนี นามบัณฑิต (2546: 113) ที่พบว่า เอกสารหลักสูตรที่จัดทำแล้วครบในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะ สุขสงวน (2548: 194) ที่พบว่า เอกสารหลักสูตรมี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา ยังไม่ได้มีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

บุคลากร ในภาพรวม ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ามี ความพร้อมใน ระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น บุคลากรที่ เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา รวมทั้งจะต้องมีความเข้าใจ เป้าหมายในการจัดการศึกษาร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงฤดี ไสยสัจย์ (2549: 128) ที่พบว่า มีความพร้อมด้านบุคลากรในระดับมาก พิจารณารายละเอียด แต่ไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2545) ที่พบว่าปัญหาของโรงเรียน เครือข่าย ได้แก่ ครูเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรไม่ชัดเจน ครูขาดความเข้าใจในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนครุมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี ความพร้อมในระดับมาก

งบประมาณ ในภาพรวม ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสม ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านงบประมาณเป็นอย่างดี มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณไว้ล่วงหน้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รสรินทร์ ใจนันท์ (2550: 104) ที่พบว่า โรงเรียนใหญ่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากกว่าโรงเรียน ขนาดกลาง

เวลา ในภาพรวม ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมใน ระดับมากที่เป็นเช่นนี้เพราะ การกำหนดเวลาเรียนได้คำนึงถึงความสำคัญของสาระการเรียนรู้ พอสมควร เป็นการกำหนดจำนวนเวลาเรียนให้ครบตาม โครงสร้างหลักสูตร ซึ่งไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของ สมานันท์ รัฐนะรัชต์ (2547: 160) ที่พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนเห็นว่า เวลาเรียนมีความเหมาะสมในระดับปานกลางควรปรับปรุงจำนวนเวลาเรียนซึ่งพ้องกับความ คิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่ามีชั่วโมงการเรียนการสอนน้อยสำหรับ 1 สัปดาห์ ควรเพิ่ม ชั่วโมงการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ ส่วนความเห็นของผู้บริหารและครุผู้สอนมีความ คิดเห็นว่า เวลาของแต่ละเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดไว้ในหลักสูตรมีความ เหมาะสมในระดับมาก

สถานที่ ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า มีความเพียงพอในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากข้อจำกัดจำนวนห้องเรียน คือเพียงพอสำหรับการจัดห้องเรียนแต่ไม่เพียงพอที่จะจัดห้องพิเศษต่าง ๆ เช่นห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนทยา เรืองศรี (2546: 79) ที่พบว่า การเตรียมความพร้อมของ ห้องโสต ห้องปฏิบัติการ มีความพร้อมในระดับปานกลาง

วัสดุ – อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า มีความพร้อมในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้มีหน้าที่จัดหาวัสดุอุปกรณ์ อาจมีการประสานกับครูผู้สอน หรือมีการสำรวจความต้องการซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูวี วุฒิวิริยางค์ (2546: 109) ที่พบว่า วัสดุ - อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและตรงความต้องการ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าทรายวิทยาโดยภาพรวม ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผู้เรียน ซึ่งจะอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

การบริหารจัดการหลักสูตร ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการบริหารจัดการ โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนจะมีระบบการบริหาร มีการจัด โครงสร้าง มีการมอบหมายงานให้แก่ฝ่ายอย่างชัดเจน ดังนั้นการดำเนินการบริหารในทุกฝ่ายจึงต้องมีกระบวนการ มีขั้นตอนการทำงานที่แน่นอน ต้องมีการตรวจสอบติดตาม และครู ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพวรรณ อารยกุล (2548: 119) ที่พบว่า ผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่า การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสม ครูผู้สอน นักเรียนและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นพ้องกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมานันท์ รัฐนระรัชต์ (2547: 161-162) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนชม คนขยัน (2550: 91) ที่พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เช่นกัน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวม ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ครูผู้สอนเข้าสอนและเลิกตรงเวลา มีการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ใช้สื่อมีคุณภาพ มีการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ และครบสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสรุปด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ร่วมมือกันทำงาน และนำเสนอผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ นุชลี สุทธานนท์กุล (2547: 130) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ คณะพัฒน์ (2549: 142-147) ที่พบว่า การปฏิบัติด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

การพัฒนาครู ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า สถานศึกษามี การปฏิบัติในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษาอาจจะมี การสนับสนุนให้ครูศึกษา ดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ประชุมสัมมนา ร่วมกันบ้าง ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ยური วุฒิวิริยางค์ (2546: 110) ที่พบว่า การพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับน้อย

การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนมีการใช้สื่อและพัฒนาสื่อในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสนับสนุนจัดสื่อการเรียนการสอนแก่ครู ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยური วุฒิวิริยางค์ (2546: 111) ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่หาง่ายและราคาถูก แต่สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ราคาแพง โรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาสื่อ

การวัดและประเมินผล ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษาได้กำหนดแนวทาง ระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดและประเมินผลนั้น จะต้องสอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546) ที่ได้ติดตามและประเมินการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนนาร่องและเครือข่ายในระดับมัธยมศึกษาจาก โรงเรียนที่ มีการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จาก โรงเรียนที่มีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวง รัตน์ สุธา (2549: บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามสภาพจริง

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546) ที่ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ชุมนุมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และชมรมตามความสนใจของนักเรียน และมีกิจกรรมสอนซ่อมเสริมผู้เรียนมีการปฏิบัติใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยური วุฒิวิริยางค์ (2546: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนอ่อนที่ปฏิบัติในระดับมาก

2.3 ผลการประเมินผลผลิตของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวม การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าทรายวิทยา พบว่า ผ่านเกณฑ์การตัดสิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาเป็นผู้ประเมินผู้เรียนเอง จึงการวัดผลตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 20) ได้กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

ส่วนผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประเทศ (O-NET) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.6) ของโรงเรียนท่าทรายวิทยา ระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย

(O-NET) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรืองวิเศษ วีระพงษ์ (2548: 124) ที่พบว่า ผลการประเมินด้านความรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ต่ำกว่าเกณฑ์ (เกณฑ์คะแนนเฉลี่ย 42.5 จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการประเมินระดับชาติ ปีการศึกษา 2546 ของเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ คณะพัฒนา (2549: หน้า 147) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในด้านความสามารถทางการเรียน ในเชิงการคิดวิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้ตั้งเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการประเมินระดับประเทศ (O-NET) ไว้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของปีการศึกษา 2549-2550 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.31 สรุปได้ว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากการตรวจสอบคะแนนผลการสอบ O-NET สามารถตรวจสอบได้ว่าคะแนนการสอบ O-NET กับคะแนน GPA ของนักเรียนไปด้วยกันได้ คือ ผลการสอบ O-NET ก่อนข้างต่ำ แต่คะแนน GPA จะอยู่ระดับปานกลาง ถือว่าโรงเรียนท่าทรายวิทยาไม่ปล่อยเกรดและไม่กดเกรด ซึ่งสอดคล้องกับ สุพักตร์ พิบูลย์ (2551: www.gotoknow.org/blog/sup) ที่กล่าวว่าคะแนนสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลการสอบ O-NET กับคะแนน GPA ของนักเรียน บางโรงเรียน คะแนนเฉลี่ย

O-NET คำน่ำก แต่คะแนน GPA ของนักเรียนสูงมาก คะแนนสอบ O-NET กับคะแนน GPA ไม่ค่อยไปด้วยกัน ซึ่งแสดงถึงการปล่อยเกรดที่เฟ้อมาก ในขณะที่บางโรงเรียน ผลการสอบ O-NET สูง แต่คะแนน GPA ไม่สูงนัก ซึ่งแสดงว่าเกรดนักเรียนมากเกินไป ที่วิกฤติยิ่งก็คือ บางโรงเรียนปรากฏค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง GPA ของนักเรียน กับ คะแนน O-NET มีค่าติดลบ ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพของเกรดผลการเรียนที่ “เชื่อถือไม่ได้เลย”

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนทำงวิทย โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะ สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น มุ่งแก้ปัญหาสภาพของสังคม พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี และสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็นตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

(2545ก: 31) กล่าวว่ำ สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชนกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนทำงวิทย โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่านซึ่งนำไปสู่ การแสดงความคิดเห็นการสังเคราะห์สร้างสรรค์ในเรื่องต่างๆ และความสามารถในการ ถ่ายทอดความคิด ด้วยการสื่อความหมาย และมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์จินตนาการเหมาะสมและมีคุณค่าแก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ พร้อมด้วยประสบการณ์และทักษะในการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2545: 14)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการพัฒนาครูผู้สอนด้านการเรียนการสอน มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อ ปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ เพื่อเป็นประ โยชน์ในการนำไปปรับปรุง การเรียนการสอน

1.2 ฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการควรให้การสนับสนุน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน เช่น จัดอบรมกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบบูรณาการ

1.3 ครูผู้สอนควรใช้สื่อให้ตรงกับเนื้อหาสาระและใช้สื่อในรูปแบบ CAI (สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน) เป็นการเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์คือสามารถโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับ computer ได้

1.4 การวัดและประเมินผล ครูควรจัดทำคู่มือการวัดผลและประเมินผล โดยกำหนดรูปแบบและแนวทางในการวัดผลให้ชัดเจนและครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะกระบวนการคุณธรรม จริยธรรม

1.5 สถานศึกษาควรจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรให้เพียงพอ

1.6 ครูควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตรก่อนที่จะสอนเนื้อหาสาระ

1.7 สถานศึกษาควรจัดห้องปฏิบัติการและวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ เช่น ความทันสมัยของการจัดห้องปฏิบัติการ การให้บริการของห้องสมุด จำนวนวัสดุในการจัดตกแต่งห้องปฏิบัติการ

1.8 ควรมีการนิเทศงานด้านหลักสูตรอย่างเป็นระบบ

1.9 ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เช่น ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

1.10 ควรมีการนิเทศการสอนโดยผู้บริหารและรองฝ่ายวิชาการเป็นประจำ เพื่อจะได้ทราบปัญหาและข้อบกพร่องในการเรียนการสอนของครูและช่วยกันแก้ไข

1.11 ควรพาครูไปศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่เป็นแม่แบบในเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อครูจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.12 ควรมีการประเมินการใช้สื่อโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยที่ดูความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย O-NET ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อศึกษานำผลไปพัฒนาการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร(2535) “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- กนกวรรณ คณะพัฒน์ (2549) “การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2544) “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” กรุงเทพฯ บริษัทไทยร่มเกล้า
- _____ (2544 ก) “ผังมโนทัศน์ และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ.)
- _____ (2545) “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ศ.พ.)
- _____ (2545) “แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
- _____ (2545 ก) “คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____ (2546) “ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กฤษมันต์ วัฒนณรงค์ (2539) เมื่อสื่อไม่ช่วยการเรียนรู้ “วารสารเทคโนโลยีการศึกษา” กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2545) “รายงานการติดตามและประเมินผลการเตรียมความพร้อม และจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว (อค์สำเนา)
- _____ (2546 ก) “รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล (2545) “ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 4 รูปแบบการประเมินหลักสูตร” นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กิตติมา ปรีดีคิด (2532) “การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น” กรุงเทพมหานคร อักษรพัฒนา

- คณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (2540) “โครงการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับจังหวัด ของกระทรวงศึกษาธิการ” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนากรรมการศาสนา
- จงฤดี ไสยศักดิ์ (2549) “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) “การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อัสสัมชัญ
- ชวนชม คนขยัน (2550) “การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชวลิต ชูกำแพง (2550) “การประเมินการเรียนรู้” มหาสารคาม สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชูศรี สุวรรณโชติ (2544) “หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร” กรุงเทพมหานคร ทิชซึ่งเอ็ด จำกัด
- คุณหญิง พงศ์ศาสตร์ (2535) “การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา” กรุงเทพฯ ม.ป.พ.
- ทศนา แคมมณี (2540) “การประเมินหลักสูตร” ใน บทความทางการประเมิน กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2530) “การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่แนวปฏิบัติ” กรุงเทพมหานคร อักษรบัณฑิต
- ธำรง บัวศรี (2542) “ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา” พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานครคุรุสภาลาดพร้าว
- นพวรรณ อารยกุล (2548) “การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยกรรม พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2546) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- นาดยา ปิลันธนานนท์ (2545) จากหลักสูตรศูนย์การเรียนรู้ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แม่เ็ด
- นิศารัตน์ ศิลปะเดช (2544) ประมวลบทความหลักสูตร: สารร่วมสมัย กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- นุชลี สุทธานนท์กุล (2547) “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านร่องน้ำ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2543) “รวมบทความการวิจัย การวัดและประเมินผล” พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ศรีอนันต์
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2536) “การสำรวจปัญหา ความต้องการและรูปแบบการเรียนในระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประยงค์ เนาวบุตร (2549) “ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน” พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2538) “การบริหารงานวิชาการ” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- พวงรัตน์ สุธา (2549) “การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- พิชัย เสี่ยมจิตต์ (2529) “หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร” อุบลราชธานี วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
- พิชิต ฤทธิจรรยา (2545) “หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา” พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ เฮาส์ออฟเคอร์มีสท์
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2530) “ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น” กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ (2542) “การนิเทศการศึกษา ทฤษฎีและการปฏิบัติ” กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ยวรี วุฒิวีรียงค์ (2546) “การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจำปีการศึกษา 2545” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540) “การประเมินผลโครงการ” ในรวมบทความทางการประเมินโครงการ” พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รสรินทร์ ใจนันท์ (2550) “การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

- รัชนี้ นามบัณฑิต (2546) “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เลย
- แรมสมร อยู่สถาพร (2534) “การพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน” นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- _____ (2546) “ประมวลชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีการสอน” กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- รุจิรี ภูสาระ (2545) “การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา” กรุงเทพมหานคร นึก พอยท์
ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539) “เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้” กรุงเทพฯ สุวีริยาสาส์น
- วัฒนาพร ระจับทุกซ์ (2541) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนศูนย์กลาง กรุงเทพมหานคร
ต้นอ้อ
- วาริรัตน์ แก้วอุไร (2549) หลักสูตรสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โอเคียนสโตร์
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538) “ทฤษฎีและการพัฒนาหลักสูตร” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา
แบบการสอน หน่วยที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- ศมานันท์ รัฐณะรัชต์ (2547) “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศยามา สรมยุรา (2544) “การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของ
โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน เขตภูมิภาคตะวันตก (2545)” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร (อัด
สำเนา)
- ศรีสมร พุ่มสะอาด (2546) “ใน ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน
หน่วยที่ 13 การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้” นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาราช
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2536) ทฤษฎีการประเมิน กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สงบ ลักษณะ (2542) “ปฏิรูปหลักสูตร” ใน ปฏิรูปการศึกษา ปีที่ 1 ฉบับที่ 12 (1-15 มีนาคม 2542)
- สังัด อุทรานันท์ (2532) “พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร” พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544) การประเมินผลทางการศึกษา: การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง กรุงเทพฯ บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์
- สนั่น เมศุลา (2542) “ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สมคิด พรหมจ้อย (2542) “เทคนิคการประเมินโครงการ” พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2548) “ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดโครงการประเมิน หน่วยที่ 11.2 หลักการและแนวปฏิบัติในการประเมินหลักสูตร” นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมคิด พรหมจ้อย และ สุพักตร์ พิบูลย์ (2543) “การประเมินหลักสูตร” ในเทคนิคการประเมินหลักสูตร” นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมนึก ภัททิยธนี (2546) “การวัดผลการศึกษา” พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ ประสานการพิมพ์
- สมสุดา ผู้พัฒน์ และ โสภณ ธาระมัย (2534) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเกษตร กรุงเทพมหานคร กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2530) “หลักการและแนวคิดในการประเมินหลักสูตร” ใน รายงานสัมมนาทางวิชาการ เรื่องแนวทางการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ วันที่ 25-26 มิถุนายน 2530)
- สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) “แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร” กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุบิน บุญชูวงศ์ (2538) “หลักการสอน” พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต
- สุพักตร์ พิบูลย์ (2551) “ความน่าเชื่อถือของเกรด เกรดผลการเรียน เกรดเพื่อ” ค้นวันที่ 28 พฤศจิกายน 2551 จาก [http:// www.gotoknow.org/blog/sup](http://www.gotoknow.org/blog/sup)
- สุวิมล ว่องวานิช (2546) “การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสนาะ สุขสงวน (2548) “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) การวัดและ
และประเมินผลสภาพแท้จริงของนักเรียน กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้
ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 กรุงเทพฯ พรึกหวานกราฟฟิค
- อนุศักดิ์ เกตุศิริ (2531) “หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร” อุบลราชธานี ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอนคณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
- อโนทยา เรืองศรี (2546) “การประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2545 ของ
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง1” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช
- อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540) “หลักสูตรและการมัธยมศึกษา” กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ สถาบัน
ราชภัฏสวนดุสิต
- อรสา ปราชญ์นคร (2525) หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช
- อิสระ เสียงเพราะดี (2541) “คู่มือการสอนบรรจุ เลื่อนระดับ ปรับตำแหน่ง และปฏิบัติราชการ”
กรุงเทพมหานคร ธนพรการพิมพ์
- อุทัย บุญประเสริฐ (2540) “หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน” กรุงเทพฯ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัมภา บุญช่วย (2537) “การบริหารงานวิชาการโรงเรียน” กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์
- Atjonen, Maritta. “The Local Curriculum Object and Instrument of the School System:
Experiences and Opinions of Primary School Teachers Regarding the Design
Implementation and Development of Local Curricula,” Education Curriculum and
Instruction. Oulu: Acfa Universitatic Ouluensis, 1994.
- Beauchamp. George. A Planning the elementary School Curriculum. New York: Allyn and
Bacon, 1981.
- Brooks, K.J. The Reform of Primary Education in British: Teacher’s Perceptions of the Initial
Implementation of the Year 2000 Primary Program. Doctor’s Dissertation Abstracts.
1994.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed : New York. Mc Craw Hill Book Company,
1973
- Hsies, Wen – Kuei. Assessing the Effectiveness of two-year Banking and talwan, R.O.C.: An
Application of Context input Process Product (CIPP) Evaluation Model. Doctoral
dissertation, Education Business Florida, 1999.

- Kallon, M.R. "A Case Study of Curriculum Implementation: The Bummbu Reform (Sierra Leone)," *Dissertation Abstracts International*, 1992.
- Saylor, J. Galen & Alexander, William *Curriculum Planning for Better Teacher and Learning*. New York: Holt Rinehart and Winston, 1981.
- Taba, Hilda. *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Brace & World, 1962.
- Winn, William. *E – 6 Aviation Maintenance Training Curriculum Evaluation: A Case Study*. Education Curriculum and Instruction; Education Vocational University of Washington, 1998.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ – ชื่อสกุล ผศ. รจนา รักการ

วุฒิการศึกษา ค.ม. (การวิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่ / ประสบการณ์ อาจารย์ผู้สอนสาขาการวัดและประเมินผล และวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์

สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อ.เมือง จ.เพชรบุรี

ชื่อ – ชื่อสกุล ผศ.รพีพรรณ เทียมเดช

วุฒิการศึกษา กศ.ม. (ภาษาไทย) มศว.ประสานมิตร

ตำแหน่งหน้าที่ / ประสบการณ์ ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประธานสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อ.เมือง จ. เพชรบุรี

ชื่อ – ชื่อสกุล นางกัญญารัตน์ รัตนรงค์

วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มศว.ประสานมิตร

ตำแหน่งหน้าที่ / ประสบการณ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 อ.เมือง จ.ราชบุรี

ชื่อ – ชื่อสกุล นางเสนาะ สุขสงวน

วุฒิการศึกษา ศษ.ม (หลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตำแหน่งหน้าที่ / ประสบการณ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตการศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

ชื่อ – ชื่อสกุล นางวนิดา จันทรวงศ์

วุฒิการศึกษา ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่ / ประสบการณ์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์)

สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) อ.เมือง จ.เพชรบุรี

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ศธ 0522.16 (บ) ๒๐๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กันยายน 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ศศ.รจนา รักษการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวบุณณิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าสายวิทยาจังหวัดเพชรบุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 204

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กันยายน 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ศส. รพีพรรณ เทียมเดช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวบุณฉนิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าช้างวิทยาจังหวัดเพชรบุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 204

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กันยายน 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน สน. กัญญารัตน์ รัตนรงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวบุษณิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าทรายวิทยาจังหวัดเพชรบุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวว่านักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 204

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กันยายน 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน สน. เสนาะ สุขสงวน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวบุณณิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าสายวิทยาจังหวัดเพชรบุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบอณา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 204

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กันยายน 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์วนิดา จันทร์วงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวบุณณิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าทรายวิทยาจังหวัดเพชรบุรี ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 205

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กันยายน 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์)

เนื่องด้วย นางสาวบุณณิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าทรายวิทยา
จังหวัดเพชรบุรี

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยใช้วิธีเก็บ
แบบสอบถามจาก ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน
และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ
ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ศธ 0522.16 (บ)/ 206

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 กันยายน 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนท่ายางวิทยา

เนื่องด้วยนางสาวบุญฉนิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนง
วิชาการวัดและประเมินผล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา กำลัง
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก โรงเรียน
ท่ายางวิทยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการ
เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวัง
ว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02503 2870

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/พิเศษ

แขนงวิชาการวัดและประเมินผล
การศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 15 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ข้อมูลคะแนน O - NET เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผอ. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.)

ด้วย นางสาวบุณณิกา หอมหวล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา การวัดและ
ประเมินผลการศึกษา วิชาเอก การประเมินการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้น
ที่ 4 โรงเรียนท่าทรายวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องใช้คะแนน O - NET ค่า Mean ระดับโรงเรียน ระดับ สพท. ระดับ
จังหวัด ระดับประเทศ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (มัธยมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนท่าทรายวิทยา จังหวัด
เพชรบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 ถึง ปีการศึกษา 2550 จาก สทศ. เพื่อใช้ข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
จึงใคร่ขอลงความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูลดังกล่าวแก่นักศึกษา หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและ
ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด พรมจัญญ์)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ภาคผนวก ก

หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่ายางวิทยา

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนท่าสายวิทยา

วิสัยทัศน์

- ใช้ทักษะฟัง พูด อ่านและเขียนในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ มีสัมมาคารวะ มีระเบียบวินัย มีเหตุผล ซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดีไทย วรรณกรรมไทยและวรรณกรรมท้องถิ่น ร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถดำรงตนอยู่ในพื้นที่ของความเป็นไทยได้อย่างดีและมีความสุข

พันธกิจ

- จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนอง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเต็มตามศักยภาพ
- จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
- สนองนโยบายของรัฐในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- เห็นคุณค่าความสำคัญของภาษาไทยและอนุรักษ์ภาษาซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

เป้าหมาย

- มีความรู้ – ทักษะการใช้ภาษาไทย
- มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่านการเขียน รักการค้นคว้ารู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ และเรียนอย่างมีความสุข
- ภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาไทย
- เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง
- มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย

คุณลักษณะของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

1. มีความรับผิดชอบ
2. ตรงต่อเวลา

3. รู้หน้าที่
4. มีสัมมาคารวะ
5. มีความสนใจ ใฝ่รู้
6. มีความรักและภูมิใจภาษาของชาติ
7. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
8. มีความกระตือรือร้น
9. มีน้ำใจ
10. รักการทำงาน

โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 –ม.6) โรงเรียนท่ายางวิทยา
ช่วงชั้นที่ 4 – 6 (รายภาค)

ระดับชั้น	สาระพื้นฐาน ชั่วโมง / สัปดาห์	สาระเพิ่มเติม ชั่วโมง / สัปดาห์	หน่วยการเรียนรู้	
			พื้นฐาน	เพิ่มเติม
ชั้น ม.4	2	2	1	1
ชั้น ม.5	2	2	1	1
ชั้น ม.6	2	2	1	1

รายชื่อวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ 1

ระดับชั้น	สาระพื้นฐาน		สาระเพิ่มเติม		เวลา		หน่วย	
	ชื่อวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	รหัสวิชา	พ.ฐ	พ.	พ.ฐ	พ.
ชั้น ม.4	ภาษาไทย พื้นฐาน	ท 41101	วรรณกรรมท้องถิ่น	ท 41203	40	40	1	1
ชั้น ม.5	ภาษาไทย พื้นฐาน	ท42101	วรรณกรรมปัจจุบัน	ท 42203	40	40	1	1
ชั้น ม.6	ภาษาไทย พื้นฐาน	ท43101	หลักภาษาไทย	ท 43202	40	40	1	1

ภาคเรียนที่ 2

ระดับชั้น	สาระพื้นฐาน		สาระเพิ่มเติม		เวลา		หน่วย	
	ชื่อวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	รหัสวิชา	พ.ฐ	พ.	พ.ฐ	พ.
ชั้น ม.4	ภาษาไทย พื้นฐาน	ท 41102	ภาษากับวัฒนธรรม	ท 41205	40	40	1	1
ชั้น ม.5	ภาษาไทย พื้นฐาน	ท42102	วรรณคดีมรดก	ท42204	40	40	1	1
ชั้น ม.6	ภาษาไทย พื้นฐาน	ท43102	การเขียนเพื่อการ พัฒนา	ท 43203	40	40	1	1

การวัดและประเมินผลการศึกษาเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การประเมินการเรียนรู้มีแนวปฏิบัติดังนี้

- ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา รายปี / รายภาค โดยคิดเป็นหน่วยกิต
- วัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ / ผลคาดหวัง
- ประเมินทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน

วิธีการประเมิน

- ประเมินโดยใช้การทดสอบ 70%

สอบข้อเขียน	40	}
สอบปฏิบัติ	30	
- ประเมินผลงาน / ชิ้นงาน 20 %
- ประเมินพฤติกรรม / คุณลักษณะ 10%

การตัดสินผลการเรียน

นำผลการประเมินทุกประเภทรวมกัน แล้วกำหนดระดับผลการเรียน โดยใช้ตัวเลขตามข้อกำหนดดังนี้

คะแนน	80 – 100	ระดับ 4
คะแนน	75 – 79	ระดับ 3.5
คะแนน	70 - 74	ระดับ 3
คะแนน	65 – 69	ระดับ 2.5
คะแนน	60 - 64	ระดับ 2
คะแนน	55 – 59	ระดับ 1.5

คะแนน	50 - 54	ระดับ 1
คะแนน	0 - 49	ระดับ 0

- การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดเกณฑ์คุณภาพเป็น 3 ระดับ
- คือ ระดับ 3 - ดีเยี่ยม (มีพฤติกรรมส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด)
 ระดับ 2 - ดี (มีพฤติกรรมบางข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด)
 ระดับ 1 - ปรับปรุง (มีพฤติกรรมบางข้อที่ต้องปรับปรุง)
- การประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน กำหนดเกณฑ์คุณภาพเป็น 3 ระดับ(คะแนน)
- คือ 3 คะแนน - ดีเยี่ยม
 2 คะแนน - ดี
 1 คะแนน - ปรับปรุง

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน รายวิชา : ภาษาไทย ท41101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาการอ่านออกเสียง ร้อยแก้วและร้อยกรอง ดีความ จับใจความ จากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ วิจารณ์ แปลความ ประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน พิจารณาเนื้อหา รูปแบบ คุณค่าของวรรณคดี ความหมาย ประเภทของวรรณกรรมและวรรณคดี โครงสร้างของวรรณกรรมและศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดวรรณกรรม วรรณคดี เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงาน แต่งคำประพันธ์

โดยใช้กระบวนการฝึกทักษะทางภาษาในการจัดกิจกรรม ศึกษาค้นคว้า ทำรายงานทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เขียนและฝึกปฏิบัติงานให้มีทักษะ การใช้ภาษาเพื่อแสวงหาความรู้ ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และใช้ภาษาในการพัฒนาความรู้ เป็นผู้มีความรู้และเขียนตามความเป็นจริงเพื่อสื่อสาร ได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน รายวิชา : ภาษาไทย ท41102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาหลักการฟัง การพูด จับใจความสำคัญ สรุปความจากการฟัง การพูด การดูได้อย่างมีวิจารณญาณ พูดแสดงความคิดเห็น ชี้แจงเหตุผลและพูดใน โอกาสต่างๆ มารยาทในการพูดและวิเคราะห์ประเมินการพูด มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา บอกลักษณะของภาษา ความหมายของสำนวน การเลือกใช้คำและลำดับคำในประโยค ชนิดของประโยค การใช้ภาษาในการสื่อสาร

ใช้ราชาศัพท์ ภาษาถิ่นและตัวเลขไทย ลักษณะของคำ การเปลี่ยนแปลงคำ แต่งคำประพันธ์ประเภทต่างๆ

โดยการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ทดสอบศึกษาค้นคว้าทำรายงาน โครงการเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม อภิปรายนำเสนอผลงานและแสดงบทบาทสมมติ

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของภาษา ภาษาถิ่น วรรณกรรมร่วมสมัย นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสมและช่วยพัฒนาบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่อไป

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน รายวิชา : ภาษาไทย ท42101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ศึกษาการอ่าน การตีความ วิเคราะห์ วิจาร์ณ สำนวนโวหาร กระบวนการคิด พิจารณา เนื้อหารูปแบบ คุณค่าทางวรรณคดี แสดงความคิดเห็น อ่านท่องคำประพันธ์ เขียนแผนภาพแสดงความคิดเห็น ทั้งทางด้านวิชาการและบันเทิงคดี จดบันทึก ความรู้ การอ่าน การดู การฟัง พินิจ วรรณคดีและคุณค่าทางวรรณศิลป์

โดยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า จากแหล่งความรู้และฝึกทักษะการอ่าน การวิเคราะห์ วิจาร์ณ จากการจัดกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล นำเสนอหน้าชั้นเรียน

เพื่อให้นักเรียน นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีทักษะทางภาษา พัฒนาการเรียนในระดับต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน รายวิชา : ภาษาไทย ท42102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ศึกษาการเขียนสะกดคำ เขียนเรียงความ เขียนแสดงความคิดเห็น เขียนเชิงวิชาการ เขียน บันทึก บันเทิงคดี เขียนโน้มน้าวใจ เขียนสุนทรพจน์ วิเคราะห์ วิจาร์ณงานเขียน ศึกษาหลักการเขียน ประโยคสื่อสาร รูปคำการเขียนฉากหลักการใช้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศในไทย และศึกษา วรรณคดีไทยสมัยอยุธยาตอนกลางและตอนปลาย

โดยครูอธิบายเกร็ดความรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจาก แหล่งความรู้และฝึกทักษะการเขียนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดจากการจัดกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล นำเสนอหน้าชั้นเรียน

เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเขียนและนำความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และ พัฒนาการเขียนในระดับต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน

รายวิชา : ภาษาไทย ท43101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ศึกษาการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ วิพากษ์ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ เลือกอ่านหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อ่านร้อยแก้วร้อยกรองที่มีคุณค่า และอ่านทำนองเสนาะ จากคำประพันธ์ที่มีคุณค่า เขียนแสดงทรรศนะเพื่อ โน้มน้าวใจ เชิงสร้างสรรค์ เชิงวิจารณ์โดยใช้ กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน ศึกษาการเรียบเรียงข้อมูลอ้างอิง สารสนเทศ ได้เรียนรู้การฟัง อย่างมีวิจารณญาณ พินิจพิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจในการแก้ปัญหา วิเคราะห์การฟัง การพูด ในโอกาสต่างๆ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษา รวมทั้งอิทธิพลของภาษา ภาษาดั้ง ภาษาคำต่างประเทศที่มีผลต่อภาษาไทย แต่งร้อยกรองทุกประเภทด้วยถ้อยคำไพเราะ

โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า จากแหล่งเรียนรู้ จากครุภูมิปัญญา ห้องสมุดและผู้รู้ เพื่อทำ รายงานแสดงบทบาทสมมติ ได้วาทีและ นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ผู้เรียนสามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ต่างๆ วรรณกรรมปัจจุบัน โดยใช้หลักการวิจารณ์ วรรณคดี วรรณกรรม เพื่อพิจารณาเรื่องที่อ่าน ได้ สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของงานประพันธ์ ประเมินค่าวรรณศิลป์ สังคม และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน สามารถเข้าใจปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้ เกิดวรรณคดี และวรรณกรรม เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาวิถีชีวิตของคนไทย

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน

รายวิชา : ภาษาไทย ท43102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ศึกษาการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ วิพากษ์ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ เลือกอ่านหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อ่านร้อยแก้วร้อยกรองที่มีคุณค่า และอ่านทำนองเสนาะ จากคำประพันธ์ที่มีคุณค่า เขียนแสดงทรรศนะเพื่อ โน้มน้าวใจ เชิงสร้างสรรค์ เชิงวิจารณ์โดยใช้ กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน ศึกษาการเรียบเรียงข้อมูลอ้างอิง สารสนเทศ ได้เรียนรู้การฟัง อย่างมีวิจารณญาณ พินิจพิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจในการแก้ปัญหา วิเคราะห์การฟัง การพูด ในโอกาสต่างๆ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษา รวมทั้งอิทธิพลของภาษา ภาษาดั้ง ภาษาคำต่างประเทศที่มีผลต่อภาษาไทย แต่งร้อยกรองทุกประเภทด้วยถ้อยคำไพเราะ

โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า จากแหล่งเรียนรู้ จากครุภูมิปัญญา ห้องสมุดและผู้รู้ เพื่อทำ รายงานแสดงบทบาทสมมติ ได้วาทีและ นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ผู้เรียนสามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ต่างๆ วรรณกรรมปัจจุบัน โดยใช้หลักการวิจารณ์ วรรณคดี วรรณกรรม เพื่อพิจารณาเรื่องที่อ่าน ได้ สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของงานประพันธ์ ประเมินค่าวรรณศิลป์ สังคม และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน สามารถเข้าใจปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้ เกิดวรรณคดี และวรรณกรรม เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาวิถีชีวิตของคนไทย

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชา : วรรณกรรมท้องถิ่น ท41203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาเพลงพื้นบ้าน ปริศนาคำทาย ภาษิต คำนวน คำนาน นิทาน นิยาย เรื่องเล่า ที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี โดยให้ศึกษาเกี่ยวกับที่มา เนื้อหา คำศัพท์ คำนวน ความหมายและอิทธิพลที่มีต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและร่วมมือในการอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่น

โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและนำเสนอผลงาน จากการศึกษาค้นคว้า อีกทั้งจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จากประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ กล้าแสดงออกและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชา : ภาษากับวัฒนธรรม ท41205 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับศิลปะแขนงต่างๆ การใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับประเพณีไทยโดยทั่วไปและเฉพาะท้องถิ่น และความสำคัญของภาษาในการสืบทอดวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมไทย

โดยเน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และเขียน อันเกิดจากการฝึกทักษะในการทำกิจกรรมและนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจและ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชา : วรรณกรรมปัจจุบัน ท42203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

อ่านงานประพันธ์ประเภทชีวประวัติ บทความ บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย บทร้อยกรองขนาดสั้น พิจารณาการใช้คำ ข้อความ คำนวน โวหาร ประเด็นสำคัญของเรื่อง แยกเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ แสดงข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เพื่อให้เข้าใจสารของผู้แต่ง เกิดจินตนาการ เข้าใจถึงความไพเราะและความงามของวรรณกรรมปัจจุบัน

โดยให้ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ งานเขียนลักษณะต่างๆในรูปแบบของการจัดกิจกรรมรายบุคคลและรายกลุ่ม ตลอดจนระดมความคิดเห็นสนทนากับการให้คำชี้แนะ อธิบายเพิ่มเติม ประกอบการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เกิดความภาคภูมิใจในภาษา

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชา : วรรณคดีมรดก ท42204 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

อ่านรามเกียรติ์(ฉบับรัชกาลที่ 1) ขุนช้างขุนแผน อิเหนา พระอภัยมณี ให้รู้เรื่องตลอด โดยสังเขป และอ่านเฉพาะตอนที่สำคัญในเชิงวรรณศิลป์ ดอนให้เห็นสภาพชีวิตในสมัยบรรพบุรุษ

ตอนที่ทำให้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ และตอนที่เกี่ยวกับศิลปะสาขาต่างๆ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครที่สำคัญ แนวคิดในเรื่อง โดยเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตปัจจุบัน เกิดความประทับใจในศิลปะการประพันธ์ สามารถนำไปกล่าวอ้างได้

โดยให้ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาจากแหล่งความรู้ ทำให้เกิดแนวความคิด แล้วนำไปปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม-รายบุคคล และนำเสนอหน้าชั้น ซึ่งผู้สอนจะให้คำชี้แนะเพิ่มเติม

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชา : หลักภาษาไทย ท43202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ศึกษารวมชาติของภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา พลังของภาษาและการใช้ภาษา ตามเจตนาของการสื่อสาร ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษาทั้งการอ่าน การพูด การเขียน สร้างสรรค์บทร้อยกรองด้วยถ้อยคำไพเราะ แสดงออกทางอารมณ์และความคิด วิเคราะห์คุณค่าทางด้านภาษา เพื่อรักษาภูมิปัญญาทางภาษาไว้เป็นสมบัติของชาติ

โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำรายงาน นำเสนอผลงานหน้าชั้น เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องและถึงคุณค่าของภาษา เกิดความตระหนักและภาคภูมิใจ ให้รู้รักษ์ในภูมิปัญญาทางภาษาไทย

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชา : การเขียนเพื่อการพัฒนา ท43203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ฝึกเขียนความเรียง เขียนสรุปความเรื่องสั้น บทความ สารคดี เขียนแสดงความคิดเห็น เขียนบันทึกเหตุการณ์ เขียนคำที่มีกเขียนผิด เขียนบทร้อยกรองประเภทกาพย์ กลอน โคลงสี่สุภาพ จากความคิดและหัวข้อที่เกิดจากประสบการณ์อย่างหลากหลาย เพื่อให้เกิดทักษะในการเขียน โดยใช้ถ้อยคำสละสลวย รู้จักเลือกใช้คำสำนวนโวหารสื่อความได้ชัดเจน นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

โดยการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า และทำรายงาน ตามเนื้อหาสาระที่กำหนด นำเสนอผลงานทั้งรายบุคคล และรายกลุ่มทำกิจกรรมกลุ่มและสร้างสรรค์งานได้ตามความเหมาะสม

เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเสริมทักษะในการใช้ภาษาเพื่อแสดงทรรศนะ ในรูปแบบของงานเขียน ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด และสร้างสรรค์งาน และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตามวิถีสังคมไทยในปัจจุบันได้

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1
แบบสอบถามความคิดเห็น
สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน

เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนท่ายางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย
2. คำตอบของท่านไม่ถือว่าถูกหรือผิดเพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว ซึ่ง
ผู้วิจัยถือว่าเป็นความลับที่ใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ และคำตอบของท่านจะไม่มีผลลัพธ์ใด ๆ ต่อตัว
ท่าน แต่จะมีคุณค่ามากต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านได้ตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อความ
สมบูรณ์ของข้อมูล ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ในโอกาสต่อไป

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

(น.ส.บุญฉนิกา หอมหวล)

นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
วิชาเอก การประเมินผลการศึกษา

ตอนที่ 1

สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

	ผู้บริหารและครู	สำหรับผู้วิจัย
1	ตำแหน่งหน้าที่..... ☐ ผู้บริหาร ☐ ครูผู้สอน	
2	เพศ..... ☐ ชาย ☐ หญิง	
3	อายุ..... ☐ 21 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 – 60 ปี	
4	ประสบการณ์ทำงาน..... ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ 5 – 10 ปี ☐ 11 – 20 ปี ☐ 20 ปีขึ้นไป	
5	วุฒิการศึกษา..... ☐ ปริญญาตรี ☐ ป.บัณฑิต ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	

ตอนที่ 2

ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ที่ตรงกับความคิดของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 1. มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าหมายของหลักสูตร.....	✓

แสดงว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่าโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในระดับมาก

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น					
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
1. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจและเป้าหมายของหลักสูตร
2. สอดคล้องกับ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....
3. มีการกำหนดสัดส่วนเวลาระหว่างสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสม.....
4. มีรายวิชาพื้นฐาน/หน่วยการเรียนรู้ ครอบคลุมกำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....
5. สัดส่วนเวลาที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความเหมาะสม.....
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....					
เนื้อหาวิชา					
6. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน.....
7. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน.....
8. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....
อื่น ๆ โปรดระบุ.....
.....					
เอกสารประกอบหลักสูตร					
9. มีหนังสือคู่มือครูเพียงพอ.....
10. มีคู่มือการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพียงพอและเหมาะสม.....
11. มีคู่มือการบริหารหลักสูตรและการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรอย่างเพียงพอ.....
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....					

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
บุคลากร					
12. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....
13. ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน.....
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
งบประมาณ					
14. สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดทำ หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพียงพอ.....
15. สถานศึกษาจัดทำคำขอตั้งงบประมาณและจัดทำ แผนการจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสม.....
16. สถานศึกษามีงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อการ เรียนการสอนอย่างเพียงพอ.....
เวลา					
17. เวลาของแต่ละเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ จัดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสม.....
18. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร.....
สถานที่					
19. มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอและมีสภาพ พร้อมใช้.....
20. มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้มี บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....
21. มีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของ ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม.....
วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก					
22. วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำ อาคารมีปริมาณเพียงพอ อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย....
23. ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของครู.....

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
24. ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน.....
25. วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน.....
ด้านกระบวนการ					
การบริหารจัดการหลักสูตร					
1. สถานศึกษาให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....
2. มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนและแนวทางการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....
3. สถานศึกษาจัดให้มีแผนงาน/โครงการด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....
4. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับทราบภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระภาษาไทย.....
5. สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูทำการพัฒนาหลักสูตรควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน.....
6. สถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง.....
7. มีการนิเทศติดตามงานด้านการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ.....
8. สถานศึกษามีการเสริมขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน.....
9. สถานศึกษาจัดทำรายงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามสภาพการปฏิบัติที่แท้จริง.....
10. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน.....

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
11. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการ ประเมิน ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา.....
12. ผู้เรียนมีส่วนในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....
13. สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....
กระบวนการจัดการเรียนรู้					
14. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายภาค/รายปี.....
15. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนตาม ความสนใจ ความถนัดและความสามารถ.....
16. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำ กิจกรรม.....
17. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วย ตนเอง.....
18. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างสม่ำเสมอ.....
19. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็น กลุ่มโดยกำหนดเป้าหมายของงาน กำหนดงาน และ ลำดับขั้นตอนการทำงาน.....
20. ครูผู้สอนแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค และจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนสอนทุกครั้ง.....
การพัฒนาครู					
21. ครูได้รับการฝึกอบรมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ.....
22. มีการประชุมสัมมนาร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ต่าง ๆ ภายในกลุ่มสาระ.....
23. มีการนิเทศการสอนโดยผู้บริหารและ/หรือรองฝ่าย วิชาการ.....
24. มีการนิเทศการสอนโดยครูภายในกลุ่มสาระภาษาไทย..

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
25. มีการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์แก่ครู...
26. มีการส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้.....
27. มีการจัดอบรมเพื่อให้ครูพัฒนาศักยภาพการจัด การเรียนการสอน.....
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....
การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ					
28. ใช้สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้.....
29. ใช้สื่อได้เหมาะสมกับระดับชั้น วุฒิภาวะ และ ความสามารถของผู้เรียน.....
30. ใช้สื่อประกอบการสอนสม่ำเสมอ.....
31. มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน ประกอบการเรียนการสอน.....
32. มีการประเมินการใช้สื่อและนำผลมาปรับปรุงให้ เหมาะสมยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ.....
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....
การวัดและประเมินผล					
33. มีการกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลการศึกษาไว้อย่างชัดเจน.....
34. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....
35. ครูใช้วิธีการ ในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย....
36. ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง.....
37. มีกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์การเรียนรู้.....
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
38. มีการจัดชุมนุมวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน.....
39. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้อ่านและเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว.....
40. มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมการอ่านและ การเขียนแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านและเขียน.....

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ช่วงชั้นที่ 4

3.1 ปัญหา

.....

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 2
แบบสอบถามความคิดเห็น
สำหรับผู้เรียน

เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนท่าปางพิทยาสรรพ์ จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความคิดเห็นผู้เรียน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4
2. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง กรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่งเพราะจะทำให้แบบสอบถามใช้การไม่ได้ทั้งฉบับ
3. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามนี้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการเรียนของผู้เรียนแต่ประการใด
4. ข้อมูลที่ผู้เรียนตอบจะเก็บไว้เป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณในความร่วมมือนเป็นอย่างยิ่ง

(น.ส.บุญฉนิกา หอมหวล)

นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
วิชาเอก การประเมินผลการศึกษา

ตอนที่ 1

สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ผู้เรียน

1 เพศ

 ชาย หญิง

2 กำลังศึกษาชั้น

 ม. 4 ม. 5 ม. 6

สำหรับผู้วิจัย

ตอนที่ 2

ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ที่ตรงกับความคิดของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านปัจจัยเบื้องต้น 1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค / รายปี ที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้.....	✓

หมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่า หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค / รายปี ที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้มาก

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านปัจจัยเบื้องต้น					
1. นักเรียนเห็นว่าหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค / รายปี ที่สามารถพัฒนานักเรียนได้.....
2. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการและ ความสนใจของผู้เรียน.....
3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน.....
4. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้.....
5. ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง.....
6. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเอาใจใส่ช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอ..
7. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ.....
8. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีเวลาเรียนที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....
9. มีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอและมีสภาพพร้อมใช้.....
10. มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....
11. ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน.....
12. ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน.....
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....
.....

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านกระบวนการ					
1. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี.....
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ.....
3. กิจกรรมการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม.....
4. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง.....
5. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างสม่ำเสมอ.....
6. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยกำหนดเป้าหมายของงาน กำหนดงาน และลำดับขั้นตอนการทำงาน.....
7. ครูผู้สอนแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี และจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนสอนทุกครั้ง.....
8. การจัดการเรียนการสอนมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์.....
9. ครูผู้สอนเลือกใช้สื่อได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง.....
10. ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนสม่ำเสมอและทันสมัย.....
11. ครูสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ประกอบการจัดการเรียนการสอน.....
12. ครูผู้สอนมีการประเมินก่อนเรียนทุกครั้ง.....
13. ครูผู้สอนมีการประเมินหลังเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง.....
14. ครูผู้สอนมีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขผู้เรียน.....
15. การวัดและประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลายครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน.....

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
16. ครูผู้สอนมีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน.....					
17. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุมวิชาการ.....					
18. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนภาษาไทย.....					
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
.....					
.....					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าขางวิทยา

3.1 ปัญหา

.....

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวบุณณิกา หอมหวล
วัน เดือน ปีเกิด	9 กรกฎาคม 2491
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ประวัติการศึกษา	คบ.(นาฏศิลป์) วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ.2525
สถานที่ทำงาน	หน่วยประเมิน หจก.สหสิขมาตร อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ตำแหน่ง	ผู้ประเมินภายนอก